

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

87'inci Birleşim
28 Nisan 2026 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, Ağrı'nın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Malatya'da yaşanan dolu olayına ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun, Kahramanmaraş'ta meydana gelen menfur okul saldırısına ilişkin gündem dışı konuşması

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

- 1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması
- 2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

V.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 2.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 3.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 4.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 5.- Erzurum Milletvekili Fatma Öncü'nün, Erzurumspor'a ilişkin açıklaması
- 6.- Mersin Milletvekili Havva Sibel Söylemez'in, 27 Nisan e-muhtırasına ilişkin açıklaması
- 7.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, Tokat'taki vahşi madenciliğe ilişkin açıklaması
- 8.- İstanbul Milletvekili Yücel Arzen Hacıoğulları'nın, Mors alfabesinin mucidi Samuel Morse'un doğum gününe ilişkin açıklaması
- 9.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'in, 3 Mayıs'ta düzenleyecekleri Engelliler Onur Yürüyüşü'ne ilişkin açıklaması
- 10.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, Cumhuriyet gazetesi yazarı Mine Kırıkkanat'ın sosyal medyada dolaşan bir videodaki sözlerine ilişkin açıklaması
- 11.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, on ikinci yargı paketine ve kayyumlara ilişkin açıklaması
- 12.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Şırnak ve ilçelerinde uyuşturucu kullanımının ve satışının yaygınlaştırılmasına ilişkin açıklaması
- 13.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Esra Işık'a ilişkin açıklaması
- 14.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, faili meçhul cinayetlerin dosyalarını yeniden incelemeye alma kararına ilişkin açıklaması
- 15.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Oğraş ailesi adına talep ettiklerine ilişkin açıklaması
- 16.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak Ulubey ilçesinde görevleri başında saldırıya uğrayan polisler ve TÜİK verilerine göre Uşak'ın suç oranına ilişkin açıklaması
- 17.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'un Karamanlı ilçesindeki mermer ocağına ilişkin açıklaması

18.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, maden işçilerine karşı yaklaşıma ve FC Anadol Kulübüne ilişkin açıklaması

19.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, Gümüşhane Köse ilçesinde yapımı devam eden havalimanına ilişkin açıklaması

20.- Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın, İsrail'in Lübnan'a yönelik saldırılarına ilişkin açıklaması

21.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, trafik cezalarına ilişkin açıklaması

22.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, araç muayene istasyonlarına ilişkin açıklaması

23.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, 24 Nisan tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan özelleştirme kararına ilişkin açıklaması

24.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'daki vahşi madencilige ilişkin açıklaması

25.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, İpek Yolu'na ve dün muhalefet sıralarındayken bugün iktidar sıralarına geçenlere ilişkin açıklaması

26.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, staj ve çıraklık sigortası mağduriyetine ilişkin açıklaması

27.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, deprem bölgesindeki mağduriyetlere ilişkin açıklaması

28.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Halfeti'nin talebine ilişkin açıklaması

29.- İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın, birleşimi yöneten Başkan Vekili Bekir Bozdağ'a ilişkin açıklaması

30.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, esnafa ilişkin açıklaması

31.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Güner'in, pamuk ekimine ilişkin açıklaması

32.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, İstanbul'da 1 Mayıs öncesinde gerçekleştirilen operasyonlara ilişkin açıklaması

33.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, Ankara'da eylem yapan maden işçilerine ilişkin açıklaması

34.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, ekokırım suçunun giderek yayılmakta olduğuna ilişkin açıklaması

35.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Ayşe Hafsa Sultan'a ve Manisa'da coşkuyla kutlanan festivale; Trump'a, Netanyahu'ya ve Tom Barrack'a; Tele1'in satışa sunulmasına, Mehmet Metiner'e, Ankara'ya gelen maden işçilerine ve Bodrum'da bir otelin grev yapan işçilerine ilişkin açıklaması

36.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, 24 Nisan tarihinin önemine, bir madencilik şirketinde yaşananlara ve o şirketin bağlı olduğu holdinge, yaptığı çağrıya ilişkin açıklaması

37.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Kırılda Bereket, Küçükbaşa Destek Projesi'ne ve 3 Mayıs Milliyetçiler Günü'ne ilişkin açıklaması

38.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, bu sabah gerçekleşen şafak operasyonuna, barış ve demokratik toplum çağrısına, madencilerin haklarını gasbenden maden şirketine, 28 Nisan Dünya İş Sağlığı ve Güvenliği Günü'ne, tüm emekçileri 1 Mayıs alanlarına davet ettiklerine ve Türkiye'deki adalete ilişkin açıklaması

39.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, bir holdinge bağlı maden şirketine ve işçilerine, hastanelerin satılacak olmasına, Esra Işık'a, Celal Karatüre'ye ve Türkiye gerçeğine ilişkin açıklaması

40.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, 22'nci ve 23'üncü Dönem Milletvekili Mehmet Mustafa Açıkalın'a, işçilerin yanında olduklarına; dünyanın yaşadığı sürece, bu süreçte Türkiye'ye ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a ilişkin açıklaması

41.- Ankara Milletvekili Vedat Bilgin'in, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

42.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün satışa nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

43.- Mardin Milletvekili George Aslan'ın, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in satışa nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

44.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Mardin Milletvekili George Aslan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

45.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

46.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

47.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

48.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden, Karaman ili Kazımkarabekir ilçesinden gelen muhtarlara "Hoş geldiniz." denilmesi

2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden, Almanya Hamburg'dan gelen gurbetçilere "Hoş geldiniz." denilmesi

3.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden, Kocaeli Üniversitesi İdeal Hukuk Kulübü üyelerine “Hoş geldiniz.” denilmesi

B) Tezkereler

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanı Adil Karaismailoğlu ve beraberindeki heyetin 17-22 Mayıs 2026 tarihleri arasında Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de gerçekleştirilecek olan 13'üncü Dünya Şehircilik Forumu'na katılımı hususuna ilişkin tezkeresi (3/1351)

C) Önergeler

1.- Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'un, (2/2597) esas numaralı Nüfus Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/150)

D) Duyurular

1.- Başkanlıkça, (10/4004, 4005, 4006, 4007, 4008, 4009) esas numaralı Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta Okullarda Meydana Gelen Olaylar ile Çocukların Dijital Ortamlarda Karşılaştıkları Riskler ve Olumsuz Etkilerin Tüm Yönleriyle Ele Alınarak Araştırılması, Çözüm Önerileri Geliştirilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimini yapmak üzere toplanacağı gün, saat ve yere ilişkin duyurusu

VII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- YENİ YOL Grubunun, Ankara Milletvekili Mesut Doğan ve 19 milletvekili tarafından, Türkiye'de madencilik sektöründe yaşanan ekonomik sömürünün, ücret güvencesizliğinin ve ücret ödeme sistemindeki denetim açıklarının belirlenmesi, maden emekçilerinin ücret, tazminat, çalışma koşullarına ilişkin haklarının güvence altına alınması, sendikal örgütlenmenin korunması ve yapılması gereken yasal düzenlemelerin tespiti amacıyla 28/4/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Nisan 2026 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, Doruk Madencilik A.Ş. işçilerinin ödenmeyen ücret, ikramiye, tazminat ve diğer alacaklarıyla ilgili hak gasplarının, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından tespit edilen idari para cezalarının, TMSF devri sonrası yaşanan sorunların ve Türkiye'deki madencilik sektöründeki genel sorunların, madencilik sektöründeki iş cinayetlerinin, güvencesiz çalışma koşullarının tüm boyutlarıyla incelenmesi amacıyla 28/4/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Nisan 2026 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3.- DEM PARTİ Grubunun, Hakkâri Milletvekili Öznur Bartin ve arkadaşları tarafından, Van-Hakkâri güzergâhında ulaşım hakkının sağlanması amacıyla 28/4/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Nisan 2026 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

4.- CHP Grubunun, Sivas Milletvekili Ulaş Karasu ve arkadaşları tarafından, insan onuruna uygun yaşam isteyen maden işçilerinin sorunlarının ve çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla 28/4/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Nisan 2026 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

5.- AK PARTİ Grubunun, gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan 268 ve 223 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin yine bu kısmın sırasıyla 7'nci ve 8'inci sıralarına alınmasına ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun 5, 6, 7, 12, 13, 14, 20, 21 Mayıs ile 2, 3 ve 4 Haziran 2026 Salı, Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesine ve Genel Kurulun çalışma saatlerine ilişkin önerisi

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın AK PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

2.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Mardin Milletvekili George Aslan'ın 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde DEM PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

IX.- SEÇİMLER

A) Komisyonlara Üye Seçimi

1.- (10/4004, 4005, 4006, 4007, 4008, 4009) esas numaralı Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta Okullarda Meydana Gelen Olaylar ile Çocukların Dijital Ortamlarda Karşılaştıkları Riskler ve Olumsuz Etkilerin Tüm Yönleriyle Ele Alınarak Araştırılması, Çözüm Önerileri Geliştirilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu üyeliklerine seçim

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 Milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3466) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 250)

XI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, MAPEG tarafından Gümüşhane'de ihale edilmesi planlanan maden sahalarına ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar'ın cevabı (7/42619)

2.- Ankara Milletvekili Okan Konuralp'ın, erişim engeli getirilen bir habere ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/42852)

28 Nisan 2026 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.03

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Nurten YONTAR(Tekirdağ)

----- 0 -----

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 87'nci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

İlk söz sahibi, Ağrı'nın sorunları hakkında söz isteyen Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'tir.

Sayın Sakik, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, Ağrı'nın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Sayın Başkan, sevgili arkadaşlar; herkese çok selamlar, çok sevgiler.

Son günlerde, özellikle Adalet Bakanının "Yeni bir komisyon kurduk, yeni bir süreç başlatıyoruz, faili meçhul cinayetlerle ilgili yeni bir sürece giriyoruz..." Gülistan Doku'nun olayından sonra bunun gündeme gelmesi bizi umutlandırmıştır.

Ağrı'nın sorunlarını biz her zaman bu kürsüde seslendirdik. Şimdi, Ağrı'nın kanayan bir yarası var. Ağrı Diyadin'de, 2015 yılında, 2 Kürt çocuğu fırında çalışırken fırında katledildiler.

(Uğultular)

BAŞKAN - Sayın Sakik, izin verir misiniz.

Süreyi tatalım.

Değerli arkadaşlar, Genel Kurulu, saygıyla sayın hatibi dinlemeye davet ediyorum. Gerçekten sayımız az ama gürültümüz sayımızın misli misli üstünde. Lütfen, hatibin sözleri Genel Kurulda da anlaşılacak şekilde, kısık sesle konuşalım. Yok, yüksek sesle konuşma ihtiyacımız varsa kulislerimiz müsait, ben onları kulislere davet ediyorum. Ya konuşmaya izin ya da kulise davet ediyorum, ikisi dışında bir tercih hakkımız yoktur. Genel Kurulu, Genel Kurulun mehabetine uygun bir şekilde yönetmemize ve hatibin meramını anlatmasına lütfen izin verin.

Sayın Hatip, buyurun.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Başkan, süreyi başa alırsanız çok mutlu olurum.

BAŞKAN - Efendim, sürenizi tuttum zaten.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Konsantrasyonum bozuldu.

BAŞKAN - Lütfen... Sürenizi tuttum Sayın Başkan.

Buyurun.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Rica ediyorum, lütfen başa alın.

BAŞKAN - Sürenizi tuttum ben, lütfen...

SIRRI SAKİK (Devamla) - E, zaten geçti Başkan. O zaman konsantrasyonumuzu bozmayın. Bir dakikayı bu kadar uzatmaya gerek yok ki! Vallahi, Allah adına, ne diyeceğimi şaşıyorum ya!

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Başkanım, baştan alalım ya. (CHP sıralarından alkışlar)

SIRRI SAKİK (Devamla) - Bir dakika için bunlar yapılmaz ki ben gerçekten üzülüyorum yani bir dakika...

BAŞKAN - Sayın Başkan, biz de size yaranamadık.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Lütfen, rica ediyorum...

BAŞKAN - Bakın...

SIRRI SAKİK (Devamla) - Ama siz çokça konuştunuz.

BAŞKAN - Biz burada Meclisin uygun çalışması için uyarıyoruz, sizin lehinize bir tasarrufta bulunuyoruz ama siz, lehinize yapılan tasarrufa saygı duymuyorsunuz.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Ben nasıl saygı duymuyorum?

BAŞKAN - Sizin bu tutumunuzu da Genel Kurula...

SIRRI SAKİK (Devamla) - Bakın, adil ve adaletli değilsiniz Sayın Başkan.

BAŞKAN - ...aziz Türk milletine emanet ediyorum; takdir sizin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SIRRI SAKİK (Devamla) - Dün de sizi aradım, şimdi beni konuşturuyorsunuz!

BAŞKAN - Ben...

SIRRI SAKİK (Devamla) - Dün de sizi aradım, dedim ki: Bakın, Sayın Başkan...

BAŞKAN - Ben Genel Kurulu, İç Tüzük'e ve Anayasa'ya uygun yönetiyorum; siz de lütfen İç Tüzük ve Anayasa'ya uygun davranın.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Sayın Başkan, şimdi bu gereksiz tartışmaya niye giriyoruz?

BAŞKAN - Efendim, benimle tartışmanıza gerek yok.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Allah rızası için...

BAŞKAN - Ben görevimi yapıyorum.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Benim konuşmamı bu kadar sabote etmeye hakkınız yok ki!

BAŞKAN - Ben sizinle tartışmıyorum, siz benimle tartışıyorsunuz; sizinle tartışan yok.

Lütfen Genel Kurula hitap edin.

Buyurun.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Zaten üç dakika kaldı, ne diyeyim, ne söyleyeyim sevgili Başkanım.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Baştan alalım, baştan...

SIRRI SAKİK (Devamla) - Sizden rica ediyorum. O zaman konuşmuyorum, size teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Peki, ben de teşekkür ediyorum.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Ne diyeyim, ne söyleyeyim ya...

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Ayıptır, baştan alın lütfen ya.

BAŞKAN - Ben de teşekkür ediyorum.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Allah aşkına ya, bunlar yapılmaz ki Sayın Başkan!

BAŞKAN - Ben doğruyu yapıyorum.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Bakın, ben ilk gün sizi aradım, rica ettim sevgili Başkan, dedim ki: Şu kürsüye ilk çıkan hatibin konuşması güme gidiyor ama siz de döndünüz "Size 1'inci sıra, 'Ce-Ha-Pe'ye 2'nci, AKP'ye 3'üncü sıra..." Ben de dedim ki: Adil olun. Şimdi sizden adil olmanızı rica ediyorum.

BAŞKAN - Sürenizi...

SIRRI SAKİK (Devamla) - Sevgili arkadaşlar, sevgili Parlamento; şimdi, bakın, önemli bir süreçten geçiyoruz. Gülistan Doku ve ailesi altı yıllık bir demokrasi, bir hukuk mücadelesi verdi. Geldiğimiz noktada failerin ortaya çıkması hepimizi sevindirmiştir, geldiğimiz noktada Adalet Bakanlığının açıklamaları bizi umutlandırmıştır.

Şimdi, buradan Adalet Bakanına çağrımızdır. Benim görev yaptığım Ağrı'da 2015 yılında 2 masum Kürt çocuğu katledildi, fırında öldürüldü, yüzlerce kurşun sıkıldı ve sonrasında döndüler "faili meçhul" dediler. Oysa Kürt coğrafyasında faili meçhul cinayet yok, faili meşhur cinayetler var; Kürtler böyle der. Şimdi, Adalet Bakanına çağrımızdır: 2015 yılında Diyaradin'de katledilen bu çocukların dosyasını yeniden açın. Eğer geçmişle yüzleşecekseniz Vedat Aydın'ın -İl Başkanımızdı, Diyarbakır'ın ortasında katledildi- dosyasını yeniden açın. Mehmet Sincar bu Parlamentonun üyesiydi, Batman'ın göbeğinde gündüz vakti öldürüldü; devletin bundan haberi vardı, bu dosyayı yeniden açın. Abdulsamet Sakik, Antep'in göbeğinde, Karagöz Caddesi'nde öldürüldü; devletin haberi vardı. Şimdi, bu faileri bulmak bu devletin görevidir. Şenyayla'da 11 kişi öldürüldü. Sait Hocanın yakın akrabalarıdır, çıksın söylesin. Bunları kimler öldürdü? Devletin apoletli insanları öldürdü. İşte bu faili meçhullerle yüzleşecekseniz biz size bin kez teşekkür ederiz. Geçmişimizle yüzleşip bu karanlık süreci aydınlatmak hepimizin ortak görevidir, bunları söylüyoruz.

Ben Muhammet ile Orhan katledildiğinde olay yerine gittim. Yüzlerce kurşun sıkılmıştı, yanlarına silahlar bırakılmıştı ve resmî yetkililer "faili meçhul" diyordu ama bir kent ağlıyordu, bir kent diyordu ki: "Bunlar bizim çocuklarımız; imam-hatip lisesinde okuyorlar, asker olan ağabeylerine... Günde 10 lira bir ücretle çalışıyorlardı." Öğretmenlerin elinde bu çocukların karnesi vardı, feryat ediyorlardı: "Bunlar çocuk, bunlar terörist değil!" Ama devletin yetkili kurumları bunları terörist olarak ilan etti ve soruşturmayla müsaade etmedi. Olay yerine gittim; bakın, on yedi saat sonra ilin savcısı geldi çünkü biliyorlardı cinayeti kimlerin işlediğini. İşte, böylesi büyük cinayetlerin işlendiği bir süreci hep birlikte yaşadık.

Şimdi, eğer Adalet Bakanı gerçekten samimiyse bu cinayetlerin, sadece belli lokal cinayetlerin değil bu 17.500 faili meçhul cinayetin hepsinin failerinin bulunması gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Sakik, lütfen tamamlayın.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Ben birçok insanı toprağa kendi elimle -mücadele arkadaşlarımı- gömdüm ama emin olun kendim de yaralandım, Diyarbakır'da Vedat Aydın olayında ölümden döndüm, yaralı arkadaşları sırtımda taşıdım ama o gün Orhan ile Muhammet'in o cenazelerinin nasıl paramparça olduğunu hayatım boyunca unutmam. Bunların anneleri feryat ediyordu, çocuklar parçalanmıştı, yanlarına silahlar koyulmuştu ve terörist ilan ediliyorlardı. Anne aynen şunu söylüyordu: "Ben Muhammet'im cinetini kokusundan tanıdım." Şimdi, bu koku aslında hepimizin hissettiği bir koku. Ben bu konuda Adalet Bakanının bir an önce bu soruşturmaları sürdürmesini diliyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Sakik.

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, bir hususu açıklayacağım: Şimdi, Genel Kurulda gündem dışı söz verirken talepleri alıyoruz ve sırayı da grupların Meclis Genel Kurulundaki temsil oranına göre tayin ediyoruz yoksa herkes 3'üncü sırada konuşmak istiyor, 2'de istiyor. Böyle yaptığımızda da adil bir uygulama ortaya çıkmıyor. O yüzden Sayın Sakik'in talebini yerine getiremedim, adil olmak adına yerine getiremedim.

Genel Kurulun takdirine sunuyorum.

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları (Devam)

2.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Malatya'da yaşanan dolu olayına ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - Şimdi, ikinci söz talebi, Malatya'da yaşanan dolu olayı hakkında Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'ya aittir.

Sayın Ağbaba, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Hepinizin bildiği gibi ben dünyanın en güzel kentinin milletvekiliyim.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - En güzel kentlerinden birinin.

VELİ AĞBABA (Devamla) - Dünyanın en güzel kayısılarının üretildiği kentin milletvekiliyim ve maalesef 6 Şubat'ta yok olan bir kentin milletvekiliyim. 6 Şubat felaketinden sonra maalesef, geçtiğimiz yıl 12 Nisan'da tüm kabuklu ürünlerin yüzde 100 yandığı bir ilin milletvekiliyim.

Değerli arkadaşlar, maalesef, bugün, yine Malatya'nın yaşamış olduğu, geçtiğimiz pazar yaşamış olduğu büyük mağduriyeti hem Meclisimizin dikkatine hem de kamuoyunun dikkatine sunmak için huzurunuzda bulunuyorum.

Değerli arkadaşlar, kayısı bizim memleketimizin her şeyi; memlekette hem üreticiyi hem esnafı etkileyen, kamyoncusundan lokantacısına kadar en önemli ürün. Tabii ki bu ürün Türkiye açısından da önemli, Türkiye'nin en stratejik ürünlerden biri; fındık gibi, diğer ürünler gibi çok önemli bir ürün.

Sözlerime başlarken bir şeyin altını çizmek istiyorum: Maalesef, geçtiğimiz yıl don felaketinden sonra Türkiye Cumhuriyetlerinden Türkiye'ye kayısı gelmeye başladı ve bizim serbest bölgelerde işleniyor. Buna devletin bir önlem alması lazım çünkü bizim kayısı sanayicilerimizin, kayısı fabrikası olanların büyük tecrübeleri var, geçmişleri var. Eğer buna önlem alınamaz ise Avrupa'da, Rusya'da, Amerika'da maalesef Malatya kayısı satılamayacak. Sadece Malatya'yı ilgilendirmiyor bu, tüm Türkiye'yi ilgilendiriyor; bunu ifade etmek istiyorum.

Geçtiğimiz pazar günü -resimde de göstereceğim değerli arkadaşlar- Malatya'nın bazı ilçelerinde etkili olan dolu maalesef herkesin heyecanla beklediği, bereketle beklediği kayısılarımızı, çağlarımızı âdeta yerle bir etti, yere döktü. Başta Akçadağ'ın Çatalbahçe, Kurtuşağı, Aliçeri, Mihmanlı, Kadiibrahim, Keklikpınar, Eğin, Kotangölü, Muratlı, Ancar, Resuluşağı, Doğanlar Mahalleleri; Arıvan'ın Güveçli, Çevreli, Tatkinik, Çavuş Mahalleleri; Arapgir'in Kuru, Onar, Alıçlı, Taşdelen, Selamlı Mahalleleri; Darende'nin Kerimli ve Ozan Mahalleleri; Doğanlı'nın Çolak, İshak, Koldere Mahalleleri; Hekimhan'ın Boğazgören, Dumlupınar, Mollaibrahim, Güzeyurt, Başkavak, Kavacık, Aşağısazlıca, Salıcık, Haydaroğlu, Saraylı, Bağyolu, Mimarşinan, Beykent, Yukarı Sazlıca Mahalleleri; Kuluncak'ın Boğaziçi, Bahçelievler, İstiklal, İsmetpaşa, Ortapınar, Yeni Mahalleleri; Yazihan'ın Hamidiye, Erecek, İriağaç, Çivril, Mısırdere Mahalleleri ve Yeşilyurt'un Göktarla Mahallesi'nde dolu maalesef kayısılarımızı yerle bir etti. Tarım İl Müdürlüğü'nün açıklamasında 7 ilçe, 52 mahallede yaklaşık 20 bin dekarla yağın dolunun etkisiyle zarar görüldüğü ifade ediliyor. Dolu yağışının yalnızca kayısıyı değil bademi, hububatı da yerle bir ettiğini söyleyebiliriz.

Değerli arkadaşlar, bugün Malatya'da çiftçi açısından tablo ağır, diğer illerden daha ağır çünkü hem dolu hem don felaketini yaşamış bir kentiz. Bizim milletvekillerimiz İlhami Aygün, Ömer Fethi Gürer, Gülcan Kış çok iyi bilirler; geçen yaşadığımız dondan dolayı kayısıda verimlilik en az yüzde 50 azalmış durumda. Çiftçinin bankalara tarım kredi borcu var, Ziraat Bankasına borcu var; üretim yok, borç devam ediyor, faiz işlemeye devam ediyor. Yaşananlar afet değil sadece; don, dolu ve bir de faiz afeti var. "Ben üretmek istiyorum ama devlet önümde yok." diyorlar. Sevgili Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer geçen günlerde bir açıklama yaptı; çiftçilerin bankalara borcu 2021 Şubat ayında 134 milyar iken beş yılda tam yüzde 881 artmış ve çiftçi borcu 1 trilyon 188 milyar liraya ulaşmış.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Yaparsa AKP yapar(!)

VELİ AĞBABA (Devamla) - 2026 yılında çiftçilerin bankalar tarafından takibe alınan borcu 19 milyar 371 milyon lira; cumhuriyet tarihinin en yüksek rakamıyla karşı karşıyayız. Bir taraftan dolu, bir taraftan don, bir taraftan da AK PARTİ tarımı vurmaya devam ediyor. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, bakın, eskiden kayısı çekirdeğini satarak insanlar işçi ücretlerini öderdi. Şimdi işçi ücretleri neredeyse kayısının yarısına gelmiş durumda. Tedbir alan yok, izlemekle yetiniyorlar.

Tekrar söylüyoruz, tarım bizim en önemli stratejik sektörümüz. 2020'de tüm dünya gördü; tarımı olmayan insanlar, ülkeler aç kalıyor. Lütfen faize ayırdığınız bütçeyi tarıma ayırın. Anayasa gereği tarıma verilmesi gereken para da verilmiyor, bunun mutlaka verilmesi lazım. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, tarım...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ağbaba, lütfen tamamlayın.

İLHAMİ ÖZCAN AYGÜN (Tekirdağ) - Başkanım, bir beş dakika daha verin, beş dakika daha verin.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Malatya çok önemli.

VELİ AĞBABA (Devamla) - Tamam Başkanım, teşekkür ederim.

Çiftçi, üretmekten korkar hâle gelmiş durumda. Tekrar söyleyeyim: Çiftçi, üretmekten korkar hâle gelmiş durumda. Mazot almış başını gidiyor; ilaçlar öyle, gübre öyle, işçilik öyle ama çiftçinin ürünü maalesef sabit, yerinde sayıyor.

Sadece kayısı değil kirazımız, bademimiz, cevizimiz maalesef yerlerde sürünüyor artık. Eskiden hasat zamanı, temmuzda, ağustosta Malatya âdeta bayram yeri idi; maalesef, şimdi insanlar kara kara düşünüyor. "Biz borcumuzu nasıl ödeyeceğiz?" diye düşünüyorlar. Kayısı ağaçları sökülüyor, kayısı ağaçları kesiliyor ama bununla ilgili maalesef duyan da yok, gören de yok. (CHP sıralarından alkışlar)

Malatya'nın da çiftçinin de sorunlarını tüm Meclisimizin ve kamuoyunun dikkatine sunuyorum. Lütfen çiftçimizin Tarım Krediye, Ziraat Bankasına olan borçları faizsiz ertelensin.

Teşekkür ederim Başkanım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Ağbaba, teşekkür ediyorum.

Üçüncü söz talebi, Kahramanmaraş'ta meydana gelen menfur okul saldırısı hakkında söz isteyen Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'ya aittir.

Sayın Karatutlu, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun, Kahramanmaraş'ta meydana gelen menfur okul saldırısına ilişkin gündem dışı konuşması

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; bugün kürsüden, yüreğimizi derinden yaralayan, milletçe hepimizi büyük acıya boğan, menfur bir saldırının ardından söz alıyorum.

Kahramanmaraş'ta Ayser Çalık Ortaokulunda yaşanan saldırı yalnızca şehrimizin değil aziz milletimizin tamamının yüreğine düşen ağır bir acıdır. Olayın vuku bulduğu saat itibarıyla titizlik ve dikkatle yaklaşılmış; devletimiz, Hükümetimiz, partimiz ve Kahramanmaraş'ın yerel unsurları büyük bir süratle koordine olmuştur. Olaydan üç saat sonra, saat 16.30-17.00 gibi Ankara'dan Kahramanmaraş'a erişilebilecek en kısa zamanda Bakanlarımız ve milletvekillerimizle Kahramanmaraş'a ulaştık. İlerleyen saatlerde Genel Başkan Vekillerimiz, Genel Başkan Yardımcılarımız ve şehrin diğer milletvekilleri, diğer şehir milletvekilleri Kahramanmaraş'a ulaştılar. İlk değerlendirme havaalanında yapıldıktan sonra yaralılarımızın çoğunlukta bulunduğu tıp fakültesi önünde İçişleri Bakanımız tarafından basın açıklaması yapılmıştır.

Hastanelerde yaralı ziyaretlerinin akabinde vefat eden öğretmen ve öğrencilerimizin aileleriyle değişik ortamlarda temas kurulmuş, cenaze merasimleri için tüm ailelerle istişareler yapılmış, ailelerin talep ettiği hassasiyetler azami ölçüde yerine getirilmiştir. Bu bağlamda, şehitlerimizin 8'i Kahramanmaraş'ta, 1'i Osmaniye'de defnedilmiş; gerek il içi gerekse il dışındaki ailelerin tüm talep ve ihtiyaçları karşılanmıştır.

Olayın başından beri devletimizin başı Sayın Cumhurbaşkanımız ve Genel Başkanımız gerekli bilgileri anbean almış, gerek öğrencilerin baba ve annelerine gerekse vefat eden öğretmenimizin eşine telefonda taziyelerini iletmiştir.

Olayın üzerinden yaklaşık iki hafta geçmiştir, gerek vefat eden gerekse yaralı öğrencilerimize ailelerine taziye anlamında, onların istek ve taleplerinin karşılanması anlamında ziyaretlerimiz devam etmiş ve devam edecektir. Bu şehitler bizim evladımızdır, yaralılarımız bizim kardeşimizdir; bu aileler tüm Kahramanmaraş'ın ve ülkemizin aileleridir.

Kendimin de bizzat cenazesine katıldığım Ayla Öğretmen, Kahramanmaraş gibi kahraman bir kadındır, böyle güzel evlatlar yetiştirmiştir, evlatları için kendisini kurşunların önüne atmış, onları korumuştur.

Bu olayın rastlantısal olduğunu düşünmüyoruz. Millî ve manevi değerleri hassas bir il olan Kahramanmaraş'ta meydana gelmesi dikkatle değerlendirilmelidir. Maalesef olay sonrası bazı siyasilerin, bazı medya mensuplarının konu hakkında tam bilgi almadan konuyu başka yerlere çeken, acıları istismara kadar giden açıklamaları tüm Kahramanmaraş'ı ve ülkemizi üzmüştür.

Hucurât suresi 6'da güvenilmez, fasık bir kimseden haber alındığında bir topluluğa zarar verip pişman olmamak için haberin doğruluğunun araştırılmasını emreder Cenab-ı Allah. Allah aşkına, bugün sosyal medyadan daha fasık, daha güvenilmez bir ortam var mıdır? Soruyorum size, siyasetçisiniz; hadi bize sormadınız, Valiye sorsaydınız ya Maraş'ta hiç mi arkadaşınız yoktu, hiç mi tanıdığınız yoktu?

SİRRI SAKİK (Ağrı) - Ayıp ya, vallahi ayıp ya!

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - İlk saatlerde sosyal medyada başladı; yok efendim "Üç okula baskın var." yok "40-50 ölü var." yok "Teröristler okul bastılar." diye. Akabinde Genel Başkan düzeyinde, Genel Başkan Yardımcısı düzeyinde, Grup Başkan Vekili düzeyinde, milletvekili düzeyinde, basın mensubu düzeyinde başlayan kamuoyuna yanlış bilgiler devam etti.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Sorumluluk hissedip istifa eden oldu mu, ondan haber ver.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Yalan bunlar, yalan!

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Sayın Karatutlu, sorumluluk hissedip istifa eden oldu mu?

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - İddia 1: Okuldan, 5 öğretmen daha önceden görevden alındı.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - İstifa eden oldu mu?

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - Niye alındı? Kendi çocuklarının notlarını bilgisayar üzerinde yükselttikleri için, olay için değil.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Bir istifa eden oldu mu insaniyet için? Bir sorumlu istifa etmedi, bir kişi!

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Bakan bunları açıklasın!

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - İddia 2: Yusuf kardeşimizin ismi yazılmadı çünkü -ben doktorum- saat 08.20'de Sağlık Müdürlüğünden aldığım bilgide Yusuf yaralı gözüküyor, tabii ki listeye yazılmayacak.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Üç ay önce burada olsaydınız başka şeyler söyleyecektiniz.

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - Saat 10.30; Sağlık Müdürlüğünden gelen ikinci haber Yusuf'un tespitinin yanlış yapıldığı ve vefat ettiği, listede var mı? Var tabii ki ve büyük harfle yazılmış. Sağlık Müdürlüğünden alınan resmî bilgiler bunlar, sosyal medya ortamından alınan bilgiler değil Sağlık Bakanlığı antetli.

Akabinde, ailelerle görüşülüyor. Ne görüşülüyor? "Cenaze için hassasiyetleriniz var mı?" Yusuf'un babasıyla ben daha önceden de görüşen biriyim. "KHK'li olduğu için bunu yaptı, şunu yaptı." diye iddia ediyorsunuz. Söylenen nedir? "Karmaşa olmasın, polisler, basın mensupları olmasın." dendi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Karatutlu, lütfen tamamlayın.

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - Biz de bunu ne anladık? Kalabalık bir ortam olmasın diye düşündük. Ne yaptık? 2 milletvekilimiz -1'i kadın, 1 erkek- Büyükşehir Belediye Başkanımız -başka- İl Başkanımızla birlikte cenazedeydik, gittik bunlara. Peki,

ne oldu? Bakan gelmedi, Bakan gelmedi ama hassasiyetimiz ve ailelerin hassasiyeti hiçbir zaman düşünülmedi. Biz her zaman oradaydık.

Başka ne yapıldı biliyor musunuz, başka ne yapıldı?

KAMURAN TANHAN (Mardin) - İstifa eden olmadı, biliyoruz.

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - Buraları gözlüyorum, buraya uzatıyorum. Ne dendi biliyor musun?

KAMURAN TANHAN (Mardin) - İstifa eden olmadı, biliyoruz.

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - "Maraş katliamı" diye açıklama yaptınız. Yazıklar olsun size! Hâlâ kırk elli yıl önceki acıları tazelemeye çalışıyorsunuz.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sen ne biçim konuşuyorsun?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, böyle bir usul yok!

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - Yazıklar olsun! Yazıklar olsun! Yazıklar olsun! Onları açıklayın da söyleyeceğim.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, nasıl bir üslup bu? Lütfen, müdahale edin.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Asıl size yazıklar olsun! Tek bir sorumlu istifa etmedi!

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - "Maraş okul saldırısı"dır bunun adı, "Maraş okul saldırısı"dır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Burada gelip edebiyat yapıyorsunuz!

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - Bunu anlayacaksınız, hâlâ istismar peşindesiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - Bırakın bu işleri! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Karatutlu, teşekkür ediyorum.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sen ne biçim konuşuyorsun bizimle?

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Utanması gereken biri varsa o da sizsiniz!

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sana yazıklar olsun! Sen kimsin ya bağıırıyorsun, saygısız!

KAMURAN TANHAN (Mardin) - 10 can yaşamını yitirdi, buradan gelip bir de söylediğimize bakın!

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sana yazıklar olsun! 9 çocuk ölmüş. Geç yerine, saygısız!

SIRRI SAKİK (Ağrı) - "Katliam" deyince aklına ne geliyor senin?

KAMURAN TANHAN (Mardin) - İstifa aldınız mı, birini görevden aldınız mı? Hayır. Burada gelip bir de edebiyat yapıyorsunuz, bize laf atıyorsunuz. Utanın be utanın!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan...

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - Hangi milletvekilinizin olduğunu söylerim, sizin milletvekiliniz.

BAŞKAN - Sayın Karatutlu, lütfen inin.

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - "Okul saldırısı" bile diyemiyorsunuz.

BAŞKAN - Sayın Karatutlu, süreniz bitti.

Sayın Başarır, buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri...

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - Acıları istismar etmekte sizin kadar yok, yok sizin kadar!

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Utanın be, utanın! 10 insan yaşamını yitirdi, 10 kişi yaşamını yitirdi, 10 çocuk!

BAŞKAN - Sayın Karatutlu...

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - Yok, sizsiniz istismar eden!

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Var ya, senden ikiyüzlü insan yok bu dünyada! Bu Meclisin hepsi seni tanıyor, nasıl ikiyüzlü olduğunu da biliyor!

BAŞKAN - Evet, değerli milletvekilleri, lütfen karşılıklı atışmalara son verelim. Ben söz isteyene söz vereceğim.

Buyurun.

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - İstismarcısınız! "Maraş katliamı"ymış! Bu, okul kazası. Vicdansız!

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Maraş katliamı tabii. Katliam değil mi? Kaç kişinin yaşamını yitirmesi gerekiyor? Adama bak ya!

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Peki, katliam nasıl olur? 10 çocuk ölmüş ya! Sen ne biçim hekimsin ya!

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - Vicdansız! Bu kadar mı vicdanınız yok!

KAMURAN TANHAN (Mardin) - 10 kişi, 10 insan yaşamını yitirmiş ya!

BAŞKAN - Sayın Karatutlu... Evet, Sayın Milletvekili, Sayın Karatutlu, anlaşıldı, meramınız kayda geçti, anlaşıldı.

Sayın Başarır, buyurun devam edin.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İrfan Karatutlu, Kahramanmaraş Milletvekilleri...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Osman Nuri Gülaçar'ın konuşmasını hatırla...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bir dakika izin verir misiniz.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Hepsini savundu. Senin gibi yaptılar! Onlar da cinayetti!

BAŞKAN - Sayın milletvekili, bakın, Grup Başkan Vekiliniz konuşuyor; lütfen, Grup Başkan Vekilinize saygı duyun.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Başkanım, çileden çıkarıyor ya, 10 insan yaşamını yitirmiş, ne yapıyor?

BAŞKAN - Efendim, Genel Kurulda söz almanın, konuşmanın usulü belli; karşılıklı atışmanın kimseye yararı yok. Bir sataşma varsa zaten söz vereceğim.

Sayın Başarır, buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Süreyi baştan başlatır mısınız çünkü konuşamıyorum.

BAŞKAN - Evet, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kahramanmaraş'ta meydana gelen bu acı olayla ilgili gündem dışı konuştuğu zaman farklı şeyleri konuşacağını düşündüm Sayın Karatutlu'nun.

Bakın, biz muhalefet partisi milletvekilleri olarak bu olay üzerine çok konuştuk. Özellikle bu Mecliste...

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Boş konuştun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Boş konuşan sensin! Terbiyesiz! Terbiyesiz!

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Terbiyesiz sensin!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Kime "Boş konuşuyorsun." diyorsun sen!

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Terbiyesiz sensin! Terbiyesiz sensin!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yeter be! Ne oluyor!

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Edepli ol!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Oturmuşsun, orada sürekli laf atıyorsun. Ne terbiyesiz insansın sen ya! Böyle bir şey olur mu ya?

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Yalan yanlış konuşma. Edepli ol!

BAŞKAN - Sayın Yıldırım... Sayın Yıldırım...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Boş konuşan sensin! Edepsizsin! Saygısızsin! Yeter!

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Boş konuştuğun ortaya çıktı işte.

BAŞKAN - Sayın Yıldırım... Sayın Başarır...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yeter! Senin görevin orada provokasyon değil!

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Yalancılığını ortaya çıkardı, yalan haberlerle konuştuğunu ortaya çıkardı.

BAŞKAN - Sayın Başarır... Sayın Yıldırım...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yeter! Daha konuşmaya başlamadan "yalan" diyorsun ya! Şu hâline bak ya!

BAŞKAN - Sayın Başarır... Sayın Yıldırım...

Lütfen, Genel Kurula hitap edin.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Terbiyesiz herif! Bir de kalkmış konuşuyorsun hâlâ ya!

BAŞKAN - Sayın Başarır... Sayın Yıldırım...

Lütfen Genel Kurula hitap edin.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bak, haddini bilsin! Sayın Başkanım, bakın...

BAŞKAN - Ben onu da uyarıyorum, ben onu da uyarıyorum; ben sizi de uyarıyorum. Karşılıklı saygıyla konuşalım. Lütfen, siz de laf atmayın.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Onlar her şeyi konuşsun, biz susacağız. Var mı böyle bir dünya ya?

BAŞKAN - Sayın Yıldırım... Sayın Yıldırım... Sayın Yıldırım, lütfen ama...

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Söz alıp konuşun.

BAŞKAN - Meram anlatıldı, o da cevap veriyor.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Başkanım, "lütfen" diyorsunuz da bizim konuşmacımız buradayken laf atılıyor, ona "lütfen" demiyorsunuz.

BAŞKAN - Size dinlemek düşer. Dilediği cevabı verecektir.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Kusura bakmayın, size de lütfen yani.

BAŞKAN - Sizin konuşmacınız konuştu, şimdi o konuşacak; siz de sabırla dinleyeceksiniz, saygılı bir dil kullanacaksınız.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Niye sabırla? Grup Başkan Vekiline niye söz verdiniz?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bakın, Sayın Başkanım, mikrofonu açar mısınız?

BAŞKAN - Sayın Yıldırım, lütfen, istirham ediyorum.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Grup Başkan Vekiline niye söz verdiniz?

BAŞKAN - Lütfen, Sayın Yıldırım...

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Ben de söz istiyorum o zaman, var mı böyle bir şey?

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun, devam edin.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Tutanaklar orada; muhalefet ölen çocuklarımız için, öldürülen çocuklarımız için konuşuyorum, "Boş konuştu." diyor; bu olacak şey mi ya? Ben size söylüyorum Sayın Başkan, yakışmıyor Meclise. Ciddiyet! Ciddiyet!

Biz muhalefet olarak bu konuda çok yorum yaptık, çok açıklama yaptık. Okul güvenliği, okulların güvenlik sorunu, okul önleriyle ilgili defalarca araştırma önergesi verdik; niye reddettiniz? Kanun teklifi verdik 65 bin uzman çavuşun okullarda görevlendirilmesi için İç Tüzük 37'ye göre, neden reddettiniz? Yahu, ciddiyet! Biz bunları söyledik, bunları; bu bir algı değil Sayın Vekilim.

Ve normal bir ülkede, bir parça demokrasi olan bir ülkede Bakan istifa eder ya! 2'nci olay, 3'üncü olay... Öğretmen öldürülür, Çekmeköy'de, yakın bir zamanda, Fatma Nur Öğretmen öldürüldü.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Başarır, lütfen tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bitiriyorum.

Okul müdürü öldürülür, müdür yardımcısı darbedilir, öğrenciler öldürülür. Biz, bu Bakan ne işe yarıyor, neden muhalefeti dinlemiyorsunuz dediğimiz zaman suçlu mu oluyoruz? Boş mu konuşuyoruz? Biz boş konuştuğumuz için mi o çocuklar öldü? Bakın, birden fazla, 30'a yakın araştırma önergesi verilmiş okul önündeki güvenlik için, hijyen için, temizlik için, öğretmen ölümleri için; reddetmişsiniz. Niye reddettiniz?

Peki, bu kadar reddettiniz, daha sonra bu komisyon niye kuruldu Sayın Başkanım, neden kurduk bu komisyonu? 9 evladımızın, çocuğumuzun, 1 öğretmenimizin ölümünü mü bekleyecektik ya bu komisyonun kurulması için? Biz bunu söyledik. Muhalefet bunu söyledi. Keşke olmasaydı, hiç konuşmasaydık!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - O öğretmen, o çocuklar bugün sınıflarında olsaydı keşke! Ama yapmayın! Ben sizden böyle bir konuşma beklemiyordum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Başarır, teşekkür ediyorum.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Sayın Başkanım... Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Kaya, buyurun.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Sayın Başkanım... Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Söz yok size.

Sayın Kaya, buyurun.

2.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Ben de Sayın Karatutlu'nun sadece bakanlarla ilgili konuşmasına -bu konu çok konuşulduğu için milletimiz gereğini takdir eder ama- şunu ifade etmek istiyorum: Net bir bilgi var; 8 yavrumuzun cenazesine Bakan düzeyinde katılım var, 9'uncusuna Bakan düzeyinde katılım yok.

İfadelerin bir kısmı şu, AK PARTİ'li arkadaşlardan gelen ifadeyi söylüyorum: "Aile 'bürokratlar gelmeseydi iyi olur.' dediler." diyor, Bakanların gelmemesine dair ailenin bir talebinin olmadığını söylüyorlar. Bir başka AK PARTİ'li yetkili bizzat bana "Ya cenazelerde bir çakışma oldu yoksa bilerek gitmeme olayı, ailenin de 'Gelmesin.' diye bir talebi olmadı." diye bir beyanatta bulundu.

Şunu ifade etmeye çalışıyorum: Bir acılı baba devletin yetkililerine "Benim cenazeme gelmeseler iyi olur." diyorsa bu iktidar partisinin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kaya, lütfen tamamlayın.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Acılı bir baba, evladını kaybetmiş bir baba, o acılı gününde iktidar partisine dönüp "Benim cenazeme bürokratlar veya Ankara'dan gelenler gelmesin." diyorsa bu, çok ciddi bir duygusal kopuştur. Hani Anadolu'da bir söz vardır "Ne ölüme ne dirime" diye yani insan bunun karşısında titrer, "Acaba ben bu insanlara ne yaptım ki bu insanlar 11 yaşındaki çocuğun cenazesinde bile benim gelmemem hususunda bir hassasiyet gösteriyor?" der. Bu bile gerçekten üzerinde konuşulması gereken bir şeyken sanki hiçbir şey olmamış gibi Sayın Karatutlu'nun burada "Bakanın katılmaması normal." açıklamasını doğrusu yadırgadım.

Bir diğer husus şu: O gencecik çocuğumuzun babasından ve herhâlde Maraş'ta kendisine oy veren seçmenlerden de bir helallik alacaktır AK PARTİ'ye geçtiği için çünkü Yusuf'un babası ve diğerleri AK PARTİ'ye geçsin diye Sayın Karatutlu'ya oy vermedi diye düşünüyorum.

Saygılar sunuyorum. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Ne alaka ya?

Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Temelli, buyurun.

3.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Sayın İrfan Karatutlu sizin burada ne işiniz var, siz neden Maraş'ta değilsiniz? Maraş hâlâ yas tutuyor, acı içinde; siz Maraş Vekilisiniz gelmişsiniz, bu acı üzerinden burada siyaset yapıyorsunuz. Sizin burada ne işiniz var? Maraş'ın yasını, acısını duyumsamamışsınız bile siz! 9 çocuk, 1 öğretmen öldü. Bu münferit bir olay değil; burada cenazeye o katıldı, bu katıldı hesabı değil; Maraş'a ölüm çöktü, bir okula ölüm çöktü, mahallelere ölüm çöktü. Siz bunu duyumsayacağınıza kalkmışsınız, bunun mücadelesini veren, şiddetsiz toplum, güvenli okul mücadelesi veren arkadaşlarımıza bir de "Yazıklar olsun!" diye bağırıyorsunuz. Bence bu zihniyete yazıklar olsun, size yazıklar olsun! (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çömez, buyurun.

4.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri...

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - Tam bir boş konuşma, tam!

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Ya, bir sen konuşmayı biliyorsun, bir sen konuşmayı biliyorsun. Asıl boş konuşan sensin!

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) - Bir Grup Başkan Vekilinin konuşmasına bunu diyemezsin, yanlış.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Menfaati için davasını satan birisin, konuşma!

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - ...Türkiye Maraş'ta büyük bir acı yaşadı, hepimiz çok büyük bir acı yaşadık ve yavrularımız sabah annelerinin-babalarının kucaklarından okula gittiler, akşam kanlı cesetleri ailelerine teslim edildi.

Böyle bir olayda, herkesin başını iki elinin arasına alıp düşünmesi gereken bir atmosferde, Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında provokatif konuşmalar yapmak, birilerini suçlamak son derece yanlış. Biz muhalefet olarak hesap soracağız. Niye hesap soracağız? Ben o gün oradaydım, bütün ailelerle görüştüm, okulla görüştüm, hastaneye gittim, yaralı çocuklarımızı gördüm; burada konuşmaya uygun görmediğim birçok şeye de tanık oldum ama bizim muhalefet olarak size hesap sorma sorumluluğumuz var. Burada sizin bunlara cevap vermeniz gerekirken millete parmak sallamaya, muhalefete parmak sallamaya hakkınız yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çömez, lütfen tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Burada çok vahim bir olay var: Katliamı gerçekleştiren çocuğun içinde bulunduğu psikolojik durum görevden alındığı söylenen o 5 öğretmen tarafından tespit edildi, aileye söylendi, onlardan birisi o çocuğu içeriye alırken her sabah kontrol ediyordu. O çocuk sabahleyin, cinayeti işleyecek çocuk sabahleyin geldi, sabahçı olduğu hâlde orada bir keşif yaptı, kızlar tuvaletine gitti, silahlarını orada koordine etti. Neredeydi bu okulun güvenlik kameraları? Bakın, güvenlik kameraları için okuldan bir talep yapıldı Millî Eğitim Bakanlığına, "Bunların kesintisiz güç kaynağı yok. Lütfen para gönderin." dendi. Millî Eğitim Bakanlığı para bile göndermedi. Bütün detayları biliyoruz. Bunların konuşulacak kısmı var, konuşulmayacak kısmı var ama sizin iktidar olarak millete, milletin temsilcilerine bağırma, hakaret etmeye, parmak sallamaya hakkınız yok.

Öte yandan, gelelim o küçük yavrunun ailesine yapılan ziyarete. Bakın, oraya o gün 6 Bakan gitti, o 6 Bakan bu yavrunun cenaze törenine gitmediler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitireceğim, bir dakikanızı rica ediyorum.

BAŞKAN - Bitirdiniz süreyi, süreniz doldu.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkanım, önemli bir konu konuşuyoruz. "İki dakika." demediniz, öyle olduğunu bilseydim...

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Ya, zaten konuşacaksınız, niye Grup Başkan Vekillerine söz veriliyor ki, anlamadım ki?

BAŞKAN - Efendim, genel kural iki dakika olduğu için ayrıca hatırlatmaya gerek duymadım Sayın Çömez.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Peki, ben ayağa kalkıp konuşacağım müsaadenizle o zaman.

BAŞKAN - Evet, buyurun.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Bu Mecliste Grup Başkan Vekillerinden başka milletvekili yok mu ya? Başka vekillerin söz hakkı yok mu Başkanım?

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Peki, bize niye bu kadar önyargılısınız ya!

BAŞKAN - Sayın Çömez, buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi diyorsunuz ki: "Aileyle ilgilendik." O ailenin, o yavrunun cenazesi diğerlerinden bir buçuk saat önce oldu, bunu biliyor musunuz? Aynı saatte değildi. "Aynı saatte tesadüf etti." diyorsanız, yanlış konuşuyorsunuz. Ben aileyle konuştum, acılı babayla konuştum, neler söylediğini burada söylemek istemiyorum. Niye gitmedi 6 Bakan; neden gitmedi, neden? Soruyorum size. 6 Bakanınız vardı orada. Allah aşkına bu yavruyu niye ayırdınız, siz neden ayırdınız? Babası KHK'li olduğu için mi? "Fotoğrafını bütün Türkiye'ye göster." diye babası gönderdi bana, dedi ki: "Ne olursun, yavrumun fotoğrafını bütün Türkiye görsün." Onun için gösteriyorum burada. Bu yavrunun cenazesine -6 Bakan vardı ve onun cenazesi diğerlerinden bir buçuk saat önce oldu- niye gitmediniz, neden gitmediniz? (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çömez, teşekkür ediyorum.

Şimdi, sisteme giren 30 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

İlk söz, Erzurum Milletvekili Fatma Öncü'ye ait.

Sayın Öncü, buyurun.

5.- Erzurum Milletvekili Fatma Öncü'nün, Erzurumspor'a ilişkin açıklaması

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, Trendyol 1. Lig'i şampiyon olarak tamamlayarak Süper Lig'e yükselen Erzurumspor için söz almış bulunuyorum. Bu başarı anlık değil, uzun yıllara yayılan emeğin, sabrın ve disiplinli çalışmanın neticesidir. 80 puanla rekor kıran Erzurumspor bu şampiyonluğu sonuna kadar hak ettiğini göstermiştir. Erzurumspor, sadece sahada değil oluşturulmak istenen algılara karşı da duruşunu bozmadan yoluna devam etmiştir. Bu başarıda emeği olan, başta Onursal Başkan Sayın Mehmet Sekmen'e, Kulüp Başkanımız Sayın Ahmet Dal'a tekrar teşekkür ediyor, tebrik ediyorum.

Milletimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Mersin Milletvekili Havva Sibel Söylemez...

6.- Mersin Milletvekili Havva Sibel Söylemez'in, 27 Nisan e-muhtırasına ilişkin açıklaması

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Mersin) - 27 Nisan 2007'de aziz milletimizin oylarıyla seçilmiş Hükûmeti tehdit eden ve siyaseti dizayn etmeyi amaçlayan, tarihe "e-muhtıra" olarak geçen darbe girişimi sonuçsuz kalmıştır. Dönemin Başbakanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan ve AK PARTİ Hükûmeti bu darbe girişimine direnmiş, vesayetçiler karşısında milletle kenetlenmiş sarsılmaz bir irade bulmuştur. Gerek 27 Nisan e-muhtırası gerekse 15 Temmuz hain darbe teşebbüsünü bertaraf eden Türkiye, bu karanlık sayfaları bir daha açılmamak üzere kapatmıştır. Her türlü vesayet ve darbe girişimine karşı Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde aynı yolda yürümeye devam edeceğiz.

BAŞKAN - Tokat Milletvekili Kadim Durmaz...

7.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, Tokat'taki vahşi madenciliğe ilişkin açıklaması

KADİM DURMAZ (Tokat) - Bizler, Kazova'yı, Kelkit Vadisi'ni, yer altı ve yer üstü sularını koruyalım derken, İliç faciasının acısı hâlâ tazeyken, Kuzey Anadolu Fay Hattı deprem riski konuşulurken Çal Baba'dan Şehitler Sorhun Obası'na, Sakarat Dağı'ndan Selemen'e, Üçgöl'den Yazıcık ve Kuyucak'a, en son Almus Çilehane, Çamköy, Çiftlikköy yaylalarında 2.800 futbol sahası kadar ormanlık alan talana açılmıştır. Tokat'ın üstü altından değerli 4,5 milyon dönüm orman, yayla, mera ve arazisi risk altındadır. Maden şirketleri kazanırken köylü göçüyorsa burada kalkınma değil sömürü vardır. Ormanları keserek servet arayanlar ardında çorak araziler ve yoksulluk bırakmaktadır. AK PARTİ'nin vahşi madencilik ısrarına "Hayır!" diyoruz çünkü toprak bozulursa ekmek gider, su kirlenirse hayat biter. Topraklarımız miras değil emanettir.

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Yücel Arzen Hacıoğulları...

8.- İstanbul Milletvekili Yücel Arzen Hacıoğulları'nın, Mors alfabesinin mucidi Samuel Morse'un doğum gününe ilişkin açıklaması

YÜCEL ARZEN HACIOĞULLARI (İstanbul) - Mors alfabesinin mucidi Samuel Morse'un doğum günü. Kelimeler kifayetsizleştğinde yani boş konuşulduğunda bir mesaj gelir bütün dünyaya.

(Hatibin cep telefonundan bir ses kaydı dinletmesi)

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Başkan, bu dinletme yasak değil mi?

SİRRİ SAKİK (Ağrı) - Başkan, siz adil değilsiniz, adaletli değilsiniz!

BAŞKAN - Sayın Hacıoğulları, lütfen keselim onu, meramınız anlaşıldı.

SİRRİ SAKİK (Ağrı) - Sayın Başkan, siz adil değilsiniz. Allah adına, bakın, herkese dilediği kadar söz... Sizden bir dakika rica ettim. Kırk yıllık hukukumuz var. Ayıp be! Vallahi ayıp!

BAŞKAN - Sayın Sakik, siz adaletten rahatsızsınız.

Evet, şimdi Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp konuşacak.

9.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'in, 3 Mayıs'ta düzenleyecekleri Engelliler Onur Yürüyüşü'ne ilişkin açıklaması

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - DEM PARTİ Engelliler Komisyonu öncülüğünde 3 Mayıs'ta Diyarbakır'da saat on ikide Büyükşehir Belediyesi önünde engelli yurttaşların onurlu yaşam hakkı için bir araya geliyoruz. Bu yürüyüşü ülkemizde yaşayan milyonlarca engelli yurttaşın ve ailelerin sesini duyurmak, yaşanan yapısal sorunlara dikkat çekmek ve hak taleplerini görünür kılmak için gerçekleştiriyoruz. Çünkü biliyoruz ki eğitimden sağlığa, ulaşımdan erişilebilirliğe kadar birçok alanda engelliler ciddi eşitsizliklerle karşı karşıya bırakılıyor. Oysa bu haklar bir lütuf değil evrensel ve vazgeçilmez haklardır. Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi'nde tanımlanan hakların eksiksiz uygulanmasını talep ediyoruz. Tüm demokratik kitle örgütlerini, sendikaları, meslek odalarını ve yurttaşları bu onurlu yürüyüşte yerini almaya çağırıyoruz. Gelin, bu sesi birlikte büyütelim, eşit yurttaşlık için 3 Mayıs'ta "Engelliler Onur Yürüyüşü"nde buluşalım.

BAŞKAN - Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz...

10.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, Cumhuriyet gazetesi yazarı Mine Kırıkkanat'ın sosyal medyada dolaşan bir videodaki sözlerine ilişkin açıklaması

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Son günlerde sosyal medyada dolaşan bir videoda Cumhuriyet gazetesi yazarı Mine Kırıkkanat ismindeki şahsın "Kur'an'daki 'Din Allah katında İslam'dır.' ayeti ve 'kâfir' kelimeleri Kur'an'dan çıkarılmalıdır." sözünü şiddetle kınıyorum. İslam'dan ve Kur'an'dan bihaber bu şahıs, bütün semavi dinlerin adının İslam olduğunu, "kâfir" kelimesininse inkâr ve nankörlüğü ifade ettiğini bilmeyecek kadar cahil midir? Unutmasın, Kur'an, Allah'ın korunaklı ve ezeli kelimedir, kıyametin sabahına kadar da baki kalacaktır. İsteddiği dini veya dinsizliği kendisine din olarak seçebilir fakat Müslümanların iman kitabı olan Kur'an'a dil uzatamaz, hakaret edemez. Bilinmelidir ki bu memlekette Kur'an sahipsiz, Müslümanlar da nasipsiz değildir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar...

11.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, on ikinci yargı paketine ve kayyumlara ilişkin açıklaması

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkürler.

"Kimsesizlerin kimi" olarak yola çıkan AK PARTİ, zenginlerin, patronların, sermayenin hizmetkârı oldu. Yollar, köprüler satılıyor; meralar, zeytinlikler rezerv alan ilan edilerek yabancı şirketlere tahsis ediliyor. Ülkenin her yerinden adalet feryatları yankılanıyor. Cezaevleri kapasite fazlalığından dolayı zulüm evlerine dönüşmüş, infaz düzenlenmesi bir zorunluluk hâline gelmiştir. On ikinci yargı paketi toplumsal talepler dikkate alınarak hazırlanmalı. Belediyelere atanan kayyumlar ülkeye ihanet ediyorlar. Halfeti Belediyesine açılan soruşturma sonucu hırsızlık, yolsuzluk ve rüşvet suçlarından kayyumun da içinde olduğu 29 kişi tutuklandı. Kayyum soruşturması sadece Halfeti'yle sınırlı kalmamalı, aynı suçun daha fazlasını Suruç Belediyesine kayyum olarak atanan İbrahim Güneş de işlemiştir. Suruç başta olmak üzere belediyelere atanan bütün kayyumlar soruşturmaya dâhil edilmeli, adil bir şekilde yargılanmalıdır.

BAŞKAN - Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez...

12.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Şırnak ve ilçelerinde uyuşturucu kullanımının ve satışının yaygınlaştırılmasına ilişkin açıklaması

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Şırnak ve ilçelerinde uyuşturucu kullanımı ve satışının yaygınlaştırılması hayati önemde toplumsal bir soruna dönüşmüştür. Bağımlılık yaşının giderek düşmesi ise bu krizin ne kadar kritik bir boyuta ulaştığını göstermektedir ancak gelin görün ki uyuşturucuyla mücadele lafta kalmıştır. Göstermelik narkooperasyonlarla halk yanıltılmış ve sorunun kökten çözülmesi için geçerli adımlar atılmamıştır. "Huzurun şehri Şırnak" söylemi bir boş gösterene dönüşmüştür. Gençlik ve Spor Bakanlığının uyuşturucuyla mücadele için yüzde 0,002 oranında bütçe ayırması, iktidarın bu konuda Emniyet eliyle göstermelik denetimler dışında bir gayretinin olmadığını ispatıdır. Bu sadece Şırnak'ın sorunu değil tüm Türkiye'nin sorunudur. On yıllardır "-mış" gibi yapan iktidar halkı kandırma çabasını bırakmalı, uyuşturucuyla sahici ve doğrudan mücadele etmelidir.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu...

13.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Esra Işık'a ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; şu fotoğrafa bir bakar mısınız Allah aşkına. Bu fotoğrafta ne bir suç örgütü lideri var ne bir terörist var ne bir katil var; yalnızca toprağını, zeytin ağacını, köyünü savunan genç bir kadın var; adı Esra Işık. İşte o genç kadın, elleri kelepçeli şekilde adliyeye getiriliyor, üstelik yirmi sekiz gündür de tutuklu. Toprağını, ağacını savunana kelepçe, Gülistan Doku'yu katletmekten tutuklanan organize çeteye VIP muamelesi, öyle mi? İşte bu, vicdanları yargılayan çifte standart düzeninizin fotoğrafıdır. Soruyorum: Doğayı savunmak suç mu, zeytini savunmak suç mu yoksa hukuku güçlüğün sopası yapmak mı suç? Hiç kuşkunuz olmasın, bu millet ilk fırsatta toprağın kızına vurulan kelepçeyi söküp atacaktır.

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal...

14.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, faili meçhul cinayetlerin dosyalarını yeniden incelemeye alma kararına ilişkin açıklaması

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) - Bugüne kadar kendisinden haber alınamayan Gülistan Doku için cesur bir başsavcının vaziyet alması, hadisenin cinayet olduğunu ortaya çıkarması toplumun adalete olan güven duygularındaki erozyonu durdurmuş, bir umut ışığının doğmasına sebep olmuştur. Bu vesileyle, başsavcımıza ve tüm bu çalışmalara desteğini sağlayan Adalet Bakanımıza teşekkür ediyoruz.

Mezkûr hadise sonrasında bugüne kadar tozlu raflarda bırakılmış faili meçhul cinayetlerin dosyalarını yeniden incelemeye alma kararı hukuk devleti adına önemli bir gelişmedir. Hafızalarımızda derin izler bırakmış birçok cinayetin çözülmesi toplumun devlete olan güven duygularını güçlendirecektir. Bugünden itibaren ciddiyetle takip edeceğiz. Uğur Mumcu'yu kimler katletti? Sayın Adalet Bakanı o duvardan bir tuğla çekebilecek mi? Tahir Elçi'yi kimler öldürdü, tespit edilebilecek mi? Bu örnekleri daha da çoğaltabiliriz ancak bugün dönemin siyasi arenasında bu gibi cinayetleri olumlayan zihniyetin sempatzanı olduklarını açıkça ortaya koyan yapıların varlığında da bir sonuç elde edilebileceğine inanmak bir o kadar zor görünmektedir. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar...

15.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Oğraş ailesi adına talep ettiklerine ilişkin açıklaması

CEM AVŞAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, Gülistan Doku cinayeti altı yıllık bir faili meçhul. Devletin gücünü, kuvvetini, yetkisini elinde bulunduranlar eğer yozlaşmışsa nasıl üzerini örteceklerinin ve nasıl kötü bir şekilde bu gücü kendilerine kullanacaklarının acı bir örneği bu. Birçok örnek var ama maalesef bunlardan bir tanesi de 2011 yılında Antalya'da Rixos Otel'de 16

yaşında stajyerken hayatını kaybeden Tekirdağlı hemşehrimiz Burak Oğraş. Antalya Cumhuriyet Başsavlığı talebiyle hazırlanan Ulusal Kriminal Büro raporunda şüpheli ölüm olarak tespit edilmesine rağmen hâlen daha bir adım atılmış değil. Acısını yüreğine gömerek yıllardır adalet mücadelesi veren Oğraş ailesi adına bu olayın aydınlatılmasını ve soruşturmanın etkin bir şekilde devam etmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN - Uşak Milletvekili Ali Karaoba...

16.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak Ulubey ilçesinde görevleri başında saldırıya uğrayan polisler ve TÜİK verilerine göre Uşak'ın suç oranına ilişkin açıklaması

ALİ KARAoba (Uşak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Öncelikle Uşak Ulubey ilçemizde görevi başında saldırıya uğrayarak yaralanan polislerimize geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum. Emniyet güçlerimize yapılan her saldırı, kamu düzenine ve milletimizin huzuruna yapılmış bir saldırdır ve asla kabul edilemez.

Şehrimiz Uşak, TÜİK verilerine göre, Türkiye'de suç oranı en yüksek 10'uncu ilimiz. Şimdi soruyorum: Uşak'ta bunu kim reva gördü? Yıllardır İçişleri Bakanlığını yöneten anlayış Uşak'ı kaderine mi terk etti? Suç oranları, uyuşturucu, hırsızlık, şiddet artıyor. Uşak'ı uyuşturucuda bir geçiş hattına, bir suç merkezine kim dönüştürdü? Bu tablonun sorumlusu kimdir? Emniyetimiz sahada canla başla mücadele etmesine rağmen Uşak'ta güvenlik politikalarını geliştirmeyen Bakanlığın bir an önce gerekli adımları atmasını istiyoruz. Uşak uyuşturucudan kurtulmalıdır. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Burdur Milletvekili İzzet Akbulut...

17.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'un Karamanlı ilçesindeki mermer ocağına ilişkin açıklaması

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün Burdur'umuzun Karamanlı ilçesindeydik, "Asar Tepesi" denilen yerdeydik. Bu tam gösterdiğim yerde bir maden ocağı var, altı da ilçe merkezi. Maden ocağı aşağı doğru yani ilçe merkezine doğru genişlemekle alakalı Bakanlıktan bir izin istemiş ve Bakanlık yetkilileri de maalesef bu izni vermişler. Ama büyük bir tehlike söz konusu, burada bir mermer ocağı var ve bu tozlaşma zaten ilçe halkının sağlığını tehdit ediyor, oradaki ürünleri tehdit ediyor ve daha fazla genişlemesinin, olası bir depremde -Allah korusun- insanların üzerine o büyük blokların düşmesiyle sonuçlanabileceğinin korkusunu taşıyoruz.

Karamanlı ilçemize sahip çıkalım. Bu sadece Cumhuriyet Halk Partililerin değil bütün partilerin meselesidir. Bu anlamda dikkatinizi çekmek istiyorum.

BAŞKAN - Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu...

18.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, maden işçilerine karşı yaklaşıma ve FC Anadol Kulübüne ilişkin açıklaması

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Bugün maden işçilerine karşı yaklaşımına bakınca dahi Cumhuriyet Halk Partisi ve AKP arasındaki farkı milletimizin takdirine bırakıyorum.

Bugünkü Genel Başkanımız Sayın Özgür Özel madencilerin her derdine sahip çıkmış, Soma'yı yıllarca unutmamış, unutturmamış, bugün de maden işçilerinin haklı taleplerini gündeme getirmiştir. Önceki Genel Başkanlarımızdan Sayın Bülent Ecevit de 70'lerde ta Belçika'ya giderek madencilerle birlikte yerin altına inmiş, sorunlarını tespit etmiş ve çözüm önerileri için çalışmalar yapmıştır. AKP ise bugün yanı başındaki maden işçilerinin "Açız!" çığlıklarına dahi sağır olacak kadar vicdanını yitirmiştir. İşte CHP ve AKP arasındaki fark budur ve eninde sonunda vicdanlılar kazanacaktır.

Ayrıca bugün Belçika'da gurbetçi maden işçisi Türklerin kurduğu FC Anadol Kulübünün şampiyon olarak Bölgesel 1. Lig'e yükseldiğini haberlerden öğrendim; yüce Meclis çatısı altından tebrik ediyorum kendilerini.

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya...

19.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, Gümüşhane Köse ilçesinde yapımı devam eden havalimanına ilişkin açıklaması

MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Gümüşhane'nin Köse ilçesinde yapımı hâlen devam eden havalimanı Gümüşhane, Bayburt ve çevre iller için önemli bir ihtiyaçtır ve stratejik bir öneme sahiptir. Havalimanı projesinin 2018 yılında temeli atılmış ama aradan sekiz yıl gibi uzun bir zaman geçmesine rağmen hâlâ bitirilememiştir. Bu anlamsız gecikme ve projenin 2029 yılına kalabileceğine dair iddialar bölge halkında umutsuzluğa sebep olmaktadır. Sadece Gümüşhane ve Bayburt'a değil komşu illere de hizmet vermesi hedeflenen ve hâlen yılan hikâyesine dönen havalimanı bir an önce tamamlanmalı ve halkın haklı beklentisi karşılanmalıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak...

20.- Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın, İsrail'in Lübnan'a yönelik saldırılarına ilişkin açıklaması

ABDÜRRAHİM DUSAK (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

İsrail'in Lübnan'a yönelik saldırıları hukuksuzdur ve bölgeyi felakete sürüklemektedir. Ateşkes çağrılarına rağmen bu yayılmacı ve saldırgan politika uluslararası hukuku yok saymaktadır. Uluslararası toplumu bir yandan İran saldırılarıyla ve İran'la yaşanan gerilimle meşgul ederken diğer yandan kendine alan açma ve toprak genişletme yani işgal art niyetini açık eden saldırılarını sürdürmektedir. Gazze'deki yıkım ve katliamın Lübnan'a taşınması tesadüf değildir. Lübnan'ın egemenliği, sınır bütünlüğü tartışılmaz. Sivillere yönelik hiçbir saldırı meşru değildir, kabul edilemez. Uluslararası kuruluşlar derhâl harekete geçmeli, saldırılar durdurulmalı, siviller korunmalı ve kalıcı ateşkes sağlanmalıdır. İsrail'in hak, hukuk bilmez, etik tanımaz saldırganlığı durdurulmalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Kayseri Milletvekili Aşkın Genç...

21.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, trafik cezalarına ilişkin açıklaması

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Türkiye'de trafik cezaları artık bir trafik güvenliği aracı olmaktan çıkmış, bütçe kalemine dönüşmüştür. 2025 yılında hedeflenen yaklaşık 55 milyar lira trafik cezası yıl sonunda 2 katını aşarak 111 milyar liraya ulaşmıştır. 2026 yılına geldiğimizde tablo daha da çarpıcıdır. Bütçede trafik cezalarından 140 milyar lira gelir hedeflenirken daha yılın ilk iki ayında kesilen ceza 90 milyar lirayı bulmuştur. Yani daha yıl bitmeden hedefin büyük bölümü vatandaşla kesilen cezalarla toplanmaktadır. Elbette kurallar olmalı, denetim olmalı ama soruyoruz: Bu artış gerçekten trafik güvenliği için mi yoksa bütçe açığını kapatmak için mi? Bugün geldiğimiz noktada trafik cezaları bir güvenlik politikası değil vatandaşın cebine uzanan bir gelir politikası hâline gelmiştir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Gaziantep Milletvekili Melih Meriç...

22.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, araç muayene istasyonlarına ilişkin açıklaması

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Araç muayene istasyonları artık deyim yerindeyse vatandaşın ve esnafın cebini sömüren birer rızık düşmanına dönüşmüştür. Bugün bir aracın periyodik muayenesi ve egzoz emisyon ölçümü için toplamda 4 bin liraya yaklaşan ücretler ödenmektedir. 21'inci yüzyılda, yapay zekâyı konuştuğumuz bir çağda bu istasyonlarda kredi kartıyla ödeme yapmak isteyen vatandaşın yasalara aykırı bir şekilde ek komisyon talep edilmektedir. Vatandaşla, âdeta "Cebinde nakit taşıyacaksın yoksa seni cezalandırırım." deniliyor. Maliye Bakanlığının yasaklarına rağmen uygulanan bu kart komisyonu zulmüne neden göz yumuluyor? Bu istasyonlar devletten ayrı birer yapı mıdır? Buradan yetkililere sesleniyorum: Bu istasyonların fahiş fiyatlarına ve haksız uygulamalarına artık "Dur!" deyiniz.

BAŞKAN - Kars Milletvekili İnan Akgün Alp...

23.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, 24 Nisan tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan özelleştirme kararına ilişkin açıklaması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Başkanım, 24 Nisan tarihli Resmî Gazete'de bir özelleştirme kararı yayımlandı bazı gayrimenkullerin satışına dair. Kararı burada vekillerimize gösteriyorum. Listeye baktım, Kars'tan da bir gayrimenkul olunca dikkatimi çekti. Kars'ın Sarıkamış ilçesinin İnönü Mahallesi'nde 587 ada 9 parsel nedir diye baktım. Efendim, inanamayacaksınız ama Sarıkamış'ın devlet hastanesini satıyorlar. Hastane satılır mı Başkanım? Olacak iş midir bu? Biz Kars'ın, Ardahan'ın, Iğdır'ın insanları yeterli ve donanımlı bir hastaneye kavuşmak için yıllarca mücadele ediyoruz, bugün AK PARTİ var olan hastanelerimizi satıyor. Biz buna karşı mücadele edeceğiz. Hem burada siyasi mücadele edeceğiz hem bunun iptali için dava açacağım, bir hukuki mücadele başlatacağım hem de Sarıkamış halkıyla beraber buna karşı mücadele edeceğim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş...

24.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'daki vahşi madencilığe ilişkin açıklaması

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Memleketim Giresun'daki vahşi madencilığe karşı Giresunlu hemşehrilerim ayakta. Giresun'un üstü altından bin kat daha değerlidir. Eğer mesele memleketin zenginliklerine sahip çıkmaksa neden dünyanın en kaliteli fındığının üretildiği memleketim maden ruhsatlarıyla talan ediliyor? Bizim madenimiz fındığımızdır, suyumuzdur, ormanlarımızdır, temiz havamızdır. Suyun giderek azaldığı dünyada Harşit Vadisi'nde, Gelevera'da verilen maden ruhsatları suyumuzu, toprağımızı, fındık üretimini tehdit etmektedir. Gerçek kalkınma doğayı yok ederek değil onu koruyarak, fındık üretimini destekleyerek mümkündür. Tirebolu'da Sekü köyünde sabaha kadar nöbet tutanlara, memleketimin her yerinde vahşi madencilığe karşı direnenlere, meydanlarda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan...

25.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, İpek Yolu'na ve dün muhalefet sıralarındayken bugün iktidar sıralarına geçenlere ilişkin açıklaması

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Bölgeler arası eşitsizlik devam etmektedir. AKP iktidarı... Doğu ve Güneydoğu'da, özellikle Kürt illerinde tarihî İpek Yolu'nun son durumu böyle ne yazık ki. Tüm taleplerimize rağmen bugüne kadar herhangi bir iyileştirme yapılmamıştır. Neredeyse günde 2 binden fazla tırın Habur Sınır Kapısı'ndan geçtiği bir yolun bu hâlde olması AKP iktidarının ikiyüzlü politikalarından gelmektedir.

İkinci bir sözüm de 15 Nisanda Kahramanmaraş'ta meydana gelen okul saldırısında daha dün bu sıralardayken iktidara laf atıp, bugün iktidar sıralarına geçip millete parmak sallayan kişilerdir. Çıkarı için izzetinefsini satanların sözünün bir kıymeti yoktur ve Yaşar Kemal'in şu sözüyle söylemek istiyorum: "Yalanın gücü doğrunun güçsüzlüğünden değil, yalanın teşkilat kurmasındandır." Bu da kendisine atfedilebilecek bir sözdür.

BAŞKAN - Mersin Milletvekili Gülcan Kış...

26.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, staj ve çıraklık sigortası mağduriyetine ilişkin açıklaması

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Staj ve çıraklık sigortası mağduriyeti bugün milyonlarca yurttaşımızın ortak sorunudur. Daha çocuk yaşta üretime katılan gençlere "Sigortanız başladı." denildi, sigorta kartı verildi ancak o günkü emek bugün yok sayılıyor çünkü 3308 sayılı Kanun kapsamında yapılan sigorta, emekliliğe esas kabul edilmiyor. Aynı yaşta çalışmaya başlayan insanlar arasında yıllar süren farklar oluyor. Bu durum açıkça eşitlik ilkesine aykırıdır. Bu bir ayrıcalık talebi değil anayasal bir haktır. Staj ve çıraklık başlangıçları sigorta başlangıcı sayılmalı, bu süreler hizmete dâhil edilmelidir; aksi hâlde mesleki eğitime güven kalmaz. Milyonların beklediği bu adım için daha ne bekliyorsunuz? Bu mağduriyet artık ertelenemez. Adaletin gereği derhâl sağlanmalıdır.

BAŞKAN - Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan...

27.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, deprem bölgesindeki mağduriyetlere ilişkin açıklaması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, deprem bölgesinde hayat henüz normale dönmüş değildir. Hâlen Hatay'da, Antakya'da binlerce depremzede barınma sorunuyla karşı karşıya. Henüz kalıcı konutlar teslim edilmedi, buna rağmen kira yardımları kesildi. Zaten topu topuna 7.500 lira olan kira yardımı, hiç olmazsa yılbaşına kadar devam etmeli, bölgedeki insanlar kalıcı konutlarına oturuncaya kadar bu yardımı almalıdır. Bu rakam sadece kira için değil, aynı zamanda işsiz kalan o insanların gıda talebini karşılamak üzere kullanılmaktadır.

Bunun dışında, bölgede iki mobilyacı esnaf mağdurdur. Depremzedelere söz verilen eşya yardımı mutlaka yerine getirilmelidir. Aksi hâlde, insanımız mağdur olmaya devam edecektir. Bugün itibarıyla bölgede ciddi bir mağduriyet söz konusudur. Kira yardımı derhâl devam ettirilmelidir. Aksi hâlde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan...

28.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Halfeti'nin talebine ilişkin açıklaması

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, Sayın Bekir Bozdağ; Halfeti'yi yakından takip ediyorsunuz, siz de Urfa'nın Vekilisiniz. Kayyum, kaymakam, aynı zamanda belediye başkanının yıllardır Halfeti'yi nasıl sömürdüğünü, aynı zamanda AK PARTİ'nin adayı olduğunu siz de biliyorsunuz. Milyonlarca liralık arsaları sattılar; belediyenin arsalarını, arazilerini sattılar. Bugün mahkemeye çıktı, suç örgütü kurmuş. Halfeti'yi dolandırmak için, hırsızlık yapmak için, yolsuzluk yapmak için, arsızlık yapmak için örgüt kurmuş. Geldiler Halfeti'ye "Ben vatanperverim, bayrağı seviyorum, devleti seviyorum." dediler. Bu söylem altında yapmadığı pislik, yapmadığı kirlilik kalmadı. Halfeti talep ediyor: Bu çalınan mallar, çalınan arsalar iade edilmelidir. Halfeti sizden beklenti içindedir.

Saygılar.

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım...

29.- İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın, birleşimi yöneten Başkan Vekili Bekir Bozdağ'a ilişkin açıklaması

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Teşekkürler Başkanım.

Aslında ben başka bir konuşma yapacaktım ama biraz önce bana söz vermemeniz üzerine; CHP Grup Başkan Vekilinin bana hitaben hakaret ederek konuşması ve diğer parti gruplarına herhangi bir sataşma olmadığı hâlde onlara söz vermeniz, bana söz vermemeniz Meclis İç Tüzük'ü açısından da kabul edilebilir bir durum değil Başkanım.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Sen oturduğun yerden laf atacaksın, sonra söz isteyeceksin, öyle bir şey yok.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Oysa, söz vermiş olsaydınız benim her lafa verecek...

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Ya, oturduğun yerden laf atacaksın sonra söz isteyeceksin! Böyle iş olamaz.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - ...bir cevabım var ancak önce bir lafa bakarım laf mı diye sonra bir de söyleyene bakarım adam mı diye diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bak, şimdi, Sayın Başkan, böyle bir üslup yok.

BAŞKAN - Sayın Başkan, izin verin, bana söyledi söyleyeceğini, ben cevap vereceğim. İzin verin.

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Sayın Yıldırım, burada Sayın İrfan Karatutlu Maraş'ta yaşanan elim hadiseyle ilgili meramını anlattı, sonra da Sayın Grup Başkan Vekilleri söz talebinde bulundular. Buranın gelenekleri gereği, Sayın Grup Başkan Vekilleri söz talebinde bulunduğu zaman yanlış anlaşılma varsa bununla ilgili söz verilir. Ben İç Tüzük'e uydum, sözü verdim. Sizinle ilgili burada konuşulan hiçbir şey yoktu ama siz yerinizden laf attınız.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Yani "terbiyesiz" diye hakaret etti. O hakaret sayılmıyor mu?

BAŞKAN - Siz yerinizden laf attınız.

İSMAIL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Gelip laf atıyorsun...

BAŞKAN - Sayın Milletvekili, lütfen izin verin, lütfen, ben izah ediyorum.

Sayın Başarır da size cevap verdi, sonra siz ona cevap verdimiz.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Cevap vermedi. Hakaret etti Başkanım, cevap vermedi.

BAŞKAN - Onun size söylediği sözün aynılarını siz de ona tekrar ettiniz dolayısıyla burada karşılıklı bir olay oldu. Kaldı ki Genel Kurulda biz karşılıklı guruplar içerisindeki milletvekillerinin sataşmalarına, karşıdan karşıya laf atmalarına eğer burada tekrar söz hakkı tanımış olsak biz burayı çalıştıramayız. Onun için Grup Başkan Vekilleri var, herkes şey yapmadığı için, bir düzen kurmak için var.

Ben o yüzden bu tartışmayı burada sonlandırıyorum.

Tekrar yeni bir tartışmaya mahal vermemek için söz talebi olan Kırşehir...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Olmaz ki böyle ama!

Sayın Başkanım, bir dakika...

BAŞKAN - Sayın Başkan, lütfen, istirham ediyorum.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ben kavga değil... Hayır, hayır, hayır!

BAŞKAN - İstirham ediyorum, bakın, bu tartışma bitti.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Hayır, bakın...

BAŞKAN - Siz söylediniz, o...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Meclis gergin başladı, farkındayım ama şu gruptan bir milletvekili Abdulhamit Gül'e "Adam mısın!" dese ne olacak?

BAŞKAN - Ya, diyor zaman zaman.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bakın...

BAŞKAN - Zaman zaman diyor.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bir dakika... Demiyor!

BAŞKAN - Karşıdan da dedi.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Demiyor!

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Vekiliniz "Adam değiliz." dedi ya!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Cumhuriyet Halk Partisi Grubundan hiç kimse Grup Başkan Vekillerine, şahsınıza saygısızlık yapmıyor!

BAŞKAN - Diyorlar, herkes... Ya, yapmayın Allah aşkına, biz de buradayız. Grup Başkan Vekilleri, efendim, gruplar arasında...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bakın, Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Başarır... Sayın Başarır, lütfen ama, lütfen...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - ...bir daha söylüyorum: Ben sizin burayı nasıl yöneteceğinize karar veremem ama grubuma, şahsıma bir sataşma, bir hakaret olursa ona haddini bildiririm! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Ya, siz cevap verdimiz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - O terbiyesiz adama haddini bildirmediğiniz!

BAŞKAN - Siz cevap verdimiz, siz cevap verdimiz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Adamlık nedir, onu anlatırım.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Sen adam değilsin zaten!

BAŞKAN - Siz cevap verdimiz, kayda geçti.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - O sürekli burada ahlaksızlık yapan, beş para etmeyen bir insan! Terbiyesiz seni!

BAŞKAN - Cevap verdimiz, kayda geçti.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Hadi oradan!

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Otur yerine!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ahlaksız seni!

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Ahlaksız sensin!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Terbiyesiz!

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Terbiyesiz!
ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Utanmaz adam!
ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Utanmaz herif, sen adam bile değilsin!
ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yüzün keçe gibi olmuş senin, laf yemeden duramıyorsun!
ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Adam değilsin işte!
ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yine tımarın geldi!
ADEM YILDIRIM (İstanbul) - "Adam değiliz." diyorsun!
ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Utanmaz!
ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Utanmazın büyüğü sensin!
ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Kaç yaşında adamsın, laf yiyorsun!
ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Terbiyesiz!
ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, kim o ya! Sen kimsin!
ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Sen kimsin ya, sen kimsin!
BAŞKAN - Şimdi Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'a söz veriyorum.
Sayın İlhan, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

30.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, esnafa ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) - Teşekkür ederim Başkanım.

Esnafımız ardı arkası kesilmeyen ekonomik krizler nedeniyle her geçen gün daha büyük sıkıntılarla karşı karşıya kalmaktadır. Ben de Kırşehir'de yürüttüğüm saha çalışmalarında bu tabloya yakından şahit olmuştum. Ülkemiz genelinde ise durum farklı değildir. Zira, 2016-2025 yılları arasında Türkiye'de 1 milyon 321 bin şirket ve kooperatif kurulurken aynı dönemde 516.820 şirket ve ticari işletme kapanmıştır. Başka bir ifadeyle, açılan her iki işletmeden biri kepenk indirmek zorunda kalmıştır. Bu nedenle, esnafımızı koruyacak kapsamlı bir destek paketi artık kaçınılmazdır.

Akaryakıt ve diğer enerji giderlerinin azaltılması, sigorta prim desteğinin sağlanması ve yıllardır sözü verilen 7200 prim günü düzenlemesinin hayata geçirilmesi acil bir ihtiyaçtır. Aksi hâlde, ağır ekonomik koşullar altında ezilen esnafımız kepenk kapatmaya devam edecektir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer...

31.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, pamuk ekimine ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Pamuk ekimi başladı. Çiftçilerimizle konuştum, bu yıl pamuk ekimi yapan çiftçilerin bir kısmı ürün desenini değiştirdiklerini çünkü pamuktan iki yıldır para kazanmadıklarını, 20-25 lira aralığındaki alım fiyatının kendilerini kurtarmadığını belirtiyorlar.

Ülkemiz açısından pamuk stratejik bir üründür. Ülkemizde 1 milyon 600 bin ton pamuk ihtiyacı var, geçtiğimiz yıl 830 bin ton civarı -yerli üretimin dışında tamamı- ithalattan karşılandı; şu anda da, 2026 yılının ilk iki ayında 182 bin ton ithalat yapılmış, 2025 yılında ise ithalat 971 bin ton.

Bu stratejik üründe dahi yanlış tarım politikalarının etkisi üreticimizi üründen soğuttu. Su sorunu, girdi maliyetlerinin artışı, düşük alım fiyatı yanında pamuk üzerine devasa kooperatiflerimiz varken içleri boşaltıldı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren...

32.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, İstanbul'da 1 Mayıs öncesinde gerçekleştirilen operasyonlara ilişkin açıklaması

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Teşekkür ederim Başkan.

İstanbul'da 1 Mayıs öncesinde gerçekleştirilen operasyonlarla çok sayıda yurttaşın gözaltına alınması kabul edilemez. Sabah baskınlarıyla ve basın kurumlarına yönelik müdahalelerle demokratik siyaset alanı daraltılmak istenmektedir.

1 Mayıs emeğin, dayanışmanın ve mücadele hakkının simgesidir. Bu hak baskı ve gözaltı politikalarıyla engellenemez. Demokratik toplum, ancak ifade özgürlüğünün ve örgütlenme özgürlüğünün hakkının güvence altına alınmasıyla mümkündür. Gözaltılarla değil emekçilerin sesine kulak vererek bir gelecek kurulabilir. Gözaltına alınanlar derhâl serbest bıraksın.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Düzce Milletvekili Talih Özcan...

33.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, Ankara'da eylem yapan maden işçilerine ilişkin açıklaması

TALİH ÖZCAN (Düzce) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Doruk Madencilik'e bağlı çalışan maden işçileri aylardır maaşlarını alamıyor. Ankara'nın göbeğinde günlerdir eylem yapıyorlar, açık grevindeler. Bu insanlar çocuklarına güzel bir gelecek sunmak istiyor, evini geçindirmek istiyor, sadece hak ettikleri

ücreti istiyorlar. Bu emekçiler deprem olduğunda enkazlara ilk giren insanlardır. Canlarını hiçe sayıp başkalarının çocuklarını kurtardılar, şimdi kendi çocuklarına ekmek götürüyorlar. Yerin yüzlerce metre altında her gün ölümlerle burun buruna çalışan emekçinin sesini kırmayın, taleplerini dinleyin, haklarını teslim edin. Maden emekçilerinin mücadelesi meşrudur, onurludur, hakları teslim edilene kadar yanlarındayız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Tunceli Milletvekili Ayten Kordu...

34.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, ekokırım suçunun giderek yayılmakta olduğuna ilişkin açıklaması

AYTEN KORDU (Tunceli) - Siyasi iktidarın şirketlere özel, ısmarlama çıkardığı maden yasalarıyla her yerde sistematik bir ekokırım suçu giderek yayılmaktadır. Bu hafta Varto'da, Karlıova'da, yine, İstanbul, Munzur, Dersim çevre platformları olarak talana, ranta karşı mücadelenin sesini yükselttiler. Topraklarını, geleceğini savunan herkesi selamlıyorum. Başta Esra Işık olmak üzere tüm ekolojistlerin serbest bırakılması gerektiğini bir kere daha belirtiyoruz.

Yine, Amasya'da Gümüşhacıköy ilçesinde Alevi yurttaşların 4 köy ve 1 mahallesini kapsayan alanda maden yapılması kabul edilemez. Amasya'daki Alevi yurttaşlar kutsal mekânlarının ve yaşam alanlarının sermayeye açılmasına asla razı değildir. Bu projeden bir an önce vazgeçilmeli, Alevi yurttaşların kutsal mekânlarının olduğu alanlara saygı gösterilmelidir.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden, Karaman ili Kazımkarabekir ilçesinden gelen muhtarlara "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Karaman ili Kazımkarabekir ilçesinden bir grup muhtarımız misafir locasından Genel Kurulumuzu izliyorlar; kendilerine Genel Kurulumuz adına hoş geldiniz diyorum. (Alkışlar)

Şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz talebi, YENİ YOL Partisi Grup Başkan Vekili ve Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'a ait.

Sayın Özdağ, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

35.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Ayşe Hafsa Sultan'a ve Manisa'da coşkuyla kutlanan festivale; Trump'a, Netanyahu'ya ve Tom Barrack'a; Tele1'in satışa sunulmasına, Mehmet Metiner'e, Ankara'ya gelen maden işçilerine ve Bodrum'da bir otelin grev yapan işçilerine ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Dört yüz seksen altı yıl önce Ayşe Hafsa Sultan hastalandı -kendisi şehzadeleri ziyarete Manisa'ya gelmişti, oğlu Kanuni Sultan Süleyman da oradaydı- ve hastalandıktan sonra Merkez Efendi 41 çeşit baharattan oluşan bir macun yaptı; bunun 20 çeşidi Manisa dağlarından, 21 çeşidi ise İpek Yolu üzerindeki Hint-Java adalarından bitkiler dâhil olmak üzere oluşturulduktan sonra da kendisi beş yıl daha yaşadı. Sonra vasiyet etti "Her yıl bu macun buradaki insanlara dağıtılsın." diyerek. O günden beri dünyanın en önemli festivallerinden ve en uzun festivallerinden bir tanesi yapılır. Bu pazar günü oradaydık ve yine aynı şekilde Türk dünyasından, Balkanlardan, çeşitli ülkelerden insanlar geldi; hem şehzadeler kenti Manisa'yı ziyaret ettiler hem de aynı zamanda coşkuyla festivalimizi kutladık. Büyükşehir Belediye Başkanımıza, Sayın Valimize ve emeği geçen tüm belediye başkanlarına ve bürokratlara da çok teşekkür ediyorum. Nice dört yüz seksen altı yıllar diyorum.

Ayşe Hafsa Sultan'ın mezarı da Yavuz Sultan Selim haziresindeydi, oranın da restorasyonunda ciddi bir emeğim vardır. Merkez Efendi de aynı şekilde İstanbul'da metfundur, kendilerine de rahmet diliyorum.

Değerli milletvekilleri, biliyorsunuz, "Trump" denen bir deli var ve "Netanyahu" denen "Führer" var. Trump bir firavun, Netanyahu da dönemimizin Führer'i. Kendisi şöyle söylüyor, Trump diyor ki: "Bu İranlılar deli, dünyayı yok edecekler." Dünyayı sen yok ettin Trump, sen Japonya'yı yok etmek istedin Nagazaki'de ve Hiroşima'da. Aynı şekilde o günden beri yani Amerika'yı işgal ettiğinizden bugüne kadar, oralara gittiğinizden beri, Kızıldenizler başta olmak üzere, dünyanın neresine gittiyseniz oraya kan ve gözyaşı götürdünüz, katliamlar götürdünüz. Nereyi sayalım, Afganistan mı diyelim, Vietnam mı diyelim, Küba mı diyelim, Irak mı diyelim, nereyi söyleyelim? Dünyanın her yerinde sizin kanlı ayak izleriniz ve kanlı elleriniz var.

O nedenle, bir diğer taraftan da Hükûmete çağrıda bulunuyoruz. Gazze'de bir barış kurulmuş güya, bir barış kurulu oluşturulmuş; bu Barış Kuruluyla ilgili olarak da o günden beri, kurulduğundan bugüne kadar da hâlâ daha İsrail Lübnan'ı işgal etmeye devam ediyor ve "Tampon bölgeler oluşturuyoruz." diyerek güya güvenliklerini sağlamak adına oralardan çıkmıyorlar. Suriye'de yine aynı şekilde Golan Tepeleri'ni işgal ettikten sonra ilhak ettiler, şimdi de Gazze'yi ilhak edecekler. Hani Arif Nihat Asya söylüyordu ya "Birileri 'Lütfen!'den anlar, birileri 'Ulan!'dan anlar." bunların anladığı bir dil vardır, İslam dünyasının bilgiyle ve teknolojiyle güç oluşturmastır, başka bir şey değildir. O nedenle bir kez daha Firavun Trump'a karşı da bütün İslam dünyasının, Türkiye Cumhuriyeti başta olmak üzere hepsinin görüşmelerini askıya almaları veya en azından gereken cevapları vermeleri gerekmektedir. Zaten Tom Barrack'a da gereken cevap verilmemiştir şu ana kadar, bir müstemleke valisi gibi hareket etmektedir, o nedenle Hükûmeti bu noktada da duyarlı olmaya davet ediyorum.

Tele1'in satışa sunulması... Arkadaşlar, burada bir televizyon var, bu televizyonda bir şahsın sözleri üzerine tutuklamalar var, gözaltı var, ardından da buraya kayyum atama var. Hani Türkiye bir hukuk devletiydi, Sayın Adalet Bakanı, geçmiş dönem Adalet Bakanı söylüyordu "Türkiye bir hukuk devleti." diye. Eğer hukuk devleti olsaydı suçların şahsiliği prensibi olmaz mıydı? Ve burada Merdan Yanardağ eğer bir suç işlediyse onunla ilgili işlemler yapılmalıydı. Tele1 bir kurumdur ve bu kuruluşu niye cezalandırıyorsunuz? Zaten, RTÜK üzerinden, kendinize yakın olanlara karşı herhangi bir işlem yapmıyorsunuz; televizyonlara, radyolara karşı veya gazetelere de İletişim Başkanlığı üzerinden, Basın İlan Kurumu üzerinden çok fazla bir baskı yapmıyorsunuz, onları cezalandırmıyorsunuz ama kim ki sizleri eleştiriyorsa onlara karşı çok ciddi şekilde bir müeyyide uyguluyorsunuz kapatma gibi, gözaltına alma gibi, para cezaları gibi; gücünüz neye yetiyorsa onu yapıyorsunuz.

O nedenle, bugün de Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ki çok fazla bununla ilgili olarak çalışmalar yapılması lazım. Kimler nereye kayyum atandı, kayyum atamalarından sonra bu Tasarruf Mevduatı Sigortası üzerinden ihaleler nasıl yapıldı, bu şirketler nasıl başkalarına devşirildi veya el değiştirildi? Bunlarla ilgili çalışma yapılması lazım.

Tele1 de 28 milyon liraya satışa çıktı. Peki, burada dava bitmedi ki. Yarın bu zararları kim tazmin edecek? Bu zararlar milletin parasıyla yine aynı şekilde hazineden çıkacak, olmazsa AİHM kararlarıyla yine aynı şekilde hazineden çıkacak; Hükûmetin parası değil bu, Sayın Cumhurbaşkanının parası değil, Bakanların parası değil, milletin, 86 milyonun parası. O nedenle, Türkiye eğer hakikaten bir hukuk devletiyse hukuk devletine uygun hareket etmenizi tavsiye ediyorum.

Mehmet Metiner geçmişte burada milletvekilliği yapmış, hem de iktidar partisinde milletvekilliği yapmış, Sayın Cumhurbaşkanıyla geçmişte İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanırken birlikte çalışmışlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, lütfen tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sonra Amerika'ya gitmek istemiş, bir vize istemiş -eski bir milletvekili- Amerika Birleşik Devletleri vize vermemiş. Ya, bu bir itibarsızlık değil mi? Amerika Birleşik Devletleri eski bir milletvekiline vize vermiyorsa kime vize verecek? Ya, yeni milletvekilleri de zaten giderken onlar da bir noktada vize alıyorlar; onların da parmak izlerini alıyorlar, onlarla ilgili olarak da "Gelin, bize müracaat edin." diyorlar, bunu İngiltere ile Amerika Birleşik Devletleri yapıyor. O nedenle, Hükûmet şöyle söylüyordu Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçerken: "Pasaportumuz çok kıymetli olacak ve istediğimiz yere seyahat edebileceğiz." Bu bile gösteriyor ki mefhumumuhalifinden yani eski bir milletvekili dahi Türkiye'de vize alamıyor Amerika Birleşik Devletleri'ne giderken.

Şimdi, maden işçileri... Değerli arkadaşlar, bu madenlerle ilgili ciddi problemler var: Madenlerin ruhsat meselesi problem, madenlerin işlenmesi veya teknolojiyle tanışmaması ciddi bir problem. Modern teknolojiyle, çağın istemiş olduğu teknolojilerle çalışmıyorlar; az parayla çok para kazanmanın yollarını araştırıyorlar. Şimdi, bir Doruk Madencilik var "Yıldızlar SSS" diye bir madencilik var. 187 kilometre bu işçiler yürüdü. Nereye?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, lütfen tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Teşekkür ederim.

Ankara'ya yürüdüler. Burada diploması yürüttüler, bütün Grup Başkan Vekilleriyle görüştüler; her partinin Grup Başkan Vekilleriyle, grubu olmayan partilerin de milletvekilleriyle görüştüler; "Bize yardım edin! Biz maaşlarımızı alamıyoruz beş altı aydır." dediler. Yedi aydır, sekiz aydır alamayanlar var. Bu şirket her yerde bunu yapıyor; beş ay çalıştırıyor, sonra bunları çıkarıyor. Önce çıkarmıyor, paralarını vermiyor "Vereceğim." diyor. "Üç ay çalışıyoruz, dört ay çalışıyoruz 'Vereceğiz.' diye kandırıyor, sonra tekrar yine iki ay çalışıyoruz." Ardından da "Lanet olsun!" deyip çıkıp gidenler var. Yenilerini alıyor, bu şekilde 350 milyona yakın parayı her ay cebine atıyor.

Emek işçilerin; para kimin? Yıldızlar SSS'in. Peki, bu vatandaşlar ne yapıyorlar? Ankara'ya geldiler, Enerji Bakanlığı önünde oturma eylemi yapmak istediler. Bakın, polisin gerekçesine bakın... Türkiye bir polis devleti mi arkadaşlar? Polis diyor ki: "Siz burada yaşam alanı oluşturmak istiyorsunuz." Anayasa ne diyor? "Sizin toplantı yapma, gösteri ve yürüyüş yapma hakkınız vardır." diyor. Bu insanlar oturacaklar orada ve siz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, son kez uzatıyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Bunların maaşlarının ödenmesi lazım ve Çalışma Bakanlığının, Enerji Bakanlığının, Cumhurbaşkan Yardımcısının devreye girmesi lazım. Bu şirket kimdir? Bu şirket Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu üzerinden bu madenleri almış. Nasıl aldığı da belli değil, onunla ilgili olarak da arkadaşlarımız mutlaka ki konuşacak, biz de burada grup önerileri getireceğiz. Bu işçiler günlerdir burada parkta, Kurtuluş Parkı'nda, Vedat Dalokay Parkı'nda eylem yapıyorlar, bir ablukaya alınmış vaziyetler. "Yürüyüş yapacağız." diyorlar "Yok." deniliyor. Milletvekilleri orada. Gaz sıkıyorlar. Ya, bu insanlarla ilgili birileri devreye girmeli, hemen bu insanların paraları ödenmeli. Birileri yanlış yaptığı zaman nasıl onları alıyorsunuz hemen: "Ya, bir hakaret var, seni aldım gözaltına." Bir şirket Türkiye'de işçinin alın terini sömürüyor ve sizler de burada Hükûmet olarak maalesef sessiz kalıyorsunuz. O nedenle, bir an önce, bu işçilerin alın teri kurumadan emeklerinin hakkı verilmeli.

Bir de Bodrum'da bir otel var. Bu otel nedir? Sea Garden Otel.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, teşekkür için açıyorum, lütfen tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Burada toplu sözleşme yapılacak. Genel Müdür işçileri çağırıyor "Bu sene toplu sözleşme yapmayacağız, sendikalar istifa edin." Ya 21'inci yüzyıl sendika çağı arkadaşlar, niye istifa etsinler? "İstifa ederseniz biz sizlere 5 bin lira da fazla bayram ikramiyesi vereceğiz." Sonra, sendikalı olmayanlara verdiler. Ardından, Çalışma Bakanlığında müfettişler geldi, rapor hazırladılar ve "Yanlış yapıyorsunuz." deyip cezalandırıldılar. Şimdi, bu insanlar orada grev yapıyorlar. Ben buradan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına çağırda bulunuyorum, Hükûmete çağırda bulunuyorum: Daha fazla duyarlılık; sendikalı olanlara yardım edin ve Türkiye'de daha çok insan sendikalı olsun. Şöyle veya böyle, bu sendikaların eksiklikleri olabilir ama bu sendikaların eksikliği olsa bile varlıkları yeterlidir, zaman içerisinde bunlar da gerçek bir sendika havasına doğru bürünürler. O

nedenle, ben burada Sea Garden'da mücadele veren işçilerin, Bodrum işçilerinin yanındayım. O nedenle, ben bir kez daha, sendikal hakları olan bu vatandaşlara karşı Hükûmeti duyarlı olmaya davet ediyorum, hepinize teşekkür ediyorum.

İyi bir yasama haftası olsun.

BAŞKAN - Sayın Özdağ, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi İYİ Parti Grup Başkan Vekili ve Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'e ait.

Sayın Çömez, buyurun.

36.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, 24 Nisan tarihinin önemine, bir madencilik şirketinde yaşananlara ve o şirketin bağlı olduğu holdinge, yaptığı çağrıya ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Saygıdeğer milletvekilleri, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Birkaç gün önce 24 Nisandı. Bu tarihin Türkiye tarafından, özellikle gençler tarafından her boyutuyla iyi bilinmesi son derece önemli. Öncesinde neler oldu ve sonrasında neler oldu, bütün detayları çok iyi bilinmeli. 19'uncu yüzyıl boyunca Rusya'nın temel politikası Anadolu coğrafyasında yaşayan Ermenileri isyan ettirmek, kışkırtmak ve onların bu isyanı neticesinde olabilecek karışıklık sonrasında güneye doğru işgal hareketini başlatmaktı. Kurdukları terör örgütleriyle, Hınçak ve Taşnak terör örgütleriyle Anadolu coğrafyasında büyük ölçüde isyanlar yaptılar ve pek çok Müslüman'ın katledilmesine vesile oldular.

Tabii, 24 Nisan 1915'te Osmanlı Hükûmeti İçişleri Bakanlığı bir karar aldı ve Ermeni siyasi teşekküllerinin yanı sıra terör örgütlerinin dağıtılmasıyla ilgili bir adım attı. O esnada Osmanlı üç cephede savaşıyordu -Çanakkale'de, Kafkasya'da, Suriye'de- ve bu kararı almak zorundaydı. Fakat önemli olan şu: Almış olduğu karar Ermenilerin tamamını değil bir kısmını kapsayan bir karardı ve yine Osmanlı coğrafyası içerisinde olan başka bir alana göçü teşvik eden ve zorlayan bir karardı. Tabii, göç yolunda hayatını kaybedenler oldu, bunlar için üzülmek mümkün değil fakat bu esnada Osmanlı bütün tedbirlerini aldı. Yıllar sonra bu tarih ne yazık ki dünya genelinde bir Ermeni soykırımı olarak anılmaya başlandı; oysa yaşananlar tarihî bir süreçti, Osmanlı'nın kendi coğrafyasında almış olduğu bir karardı. Göç boyunca herhangi bir katliam olmasın, herhangi bir ölüm olmasın diye Osmanlı bütün tedbirlerini almıştı. Buna rağmen insanlardan, o dönemin Ermeni vatandaşlarından ne yazık ki hayatını kaybedenler oldu, Osmanlı vatandaşlarının da hayatını kaybettiği gibi.

O bakımdan, bu tarihî dönemin çok iyi bilinmesi, özellikle gençler tarafından çok iyi bilinmesi ve yanı sıra, içerisinde bulunduğumuz Parlamentonun parlamenter diplomasi olarak bir mücadele vermesi son derece kıymetli. Hem içeride hem dışarıda, içeride bazı kesimler, dışarıda önemli kesimler bu tarihi bir soykırım olarak anmak için bir çaba içerisinde. Belli ki bu yıllar boyu devam edecek bir süreç olacak.

O bakımdan ben, bu tarihin ne kadar önemli olduğunu, bugünün asla ve asla bir soykırım olmadığını vurgulayarak bunu Meclis kayıtlarına bir kez daha geçirmek için söz aldım; teşekkür ediyorum.

Şimdi, Doruk Madencilik... Günlerden beri konuşuluyor Doruk Madencilikle ilgili yaşananlar. Biz de diğer arkadaşlarımızla beraber Kurtuluş Parkı'na gittik, oradaki madenci kardeşlerimizle beraber olduk, dertlerini dinledik. Allah aşkına, siz iktidara gelirken ne söylediniz bu millete? Dediniz ki: "Kimsesizlerin kimsesi olacağız, sessiz yığınların sesi olacağız. Biz işçinin alın teri kurumadan onun emeğinin karşılığının verilmesi gereken, bunu söyleyen bir kültürden, bir inançtan geliyoruz." Aylardır oradaki işçilerimizin hakkı, hukuku ödenmemiş, perişanlar orada. Rica ediyorum AK PARTİ'li milletvekillerine, gidin bir konuşun kendileriyle, bir dertleşin, bir dinleyin, bakın ne söyleyecekler. Doruk Madencilik bir zamanlar sizinle aynı saflarda, aynı sıralarda siyaset yapan bir arkadaşınızın. Açıp bir telefon "Sen ne yapıyorsun Allah aşkına?" demiyor musunuz buna, bir konuşmuyor musunuz kendisiyle?

Baktım rakamlara neler yapmış diye. Bakın, Yıldızlar Holdingin elinde tam 2.364 maden ruhsatı var ya! Türkiye'nin yarısını adama vermişsiniz. 1.433 tanesi arama, 577 tanesi de işletme ruhsatı ve toplam alan 29.694 kilometrekare, Ankara'dan büyük ya! Türkiye'yi peşkeş çekmişsiniz eski siyasi yol arkadaşınıza ve adam sömürmekle kalmamış, işçilerin hakkını, hukukunu ayaklar altına alıyor. İşçiler orada perişan, kan ağlıyorlar. Bakın, biraz sonra göstereceğim, işçinin biri bana eşinin vermiş olduğu listeyi gösterdi "Almadım Vekilim, ben bu listeyi alamadım." dedi; 1 kilo domates, 1 kilo salatalık, 3 kilo patates, 4-5 tane limon, 1 demet maydanoz, 1 kilo soğan. Bunu o işçinin karısı vermiş, eşi hanımefendi vermiş "Al bunu bana." diye "Almadım." dedi. Niye alamadı? Çünkü parasını alamamış aylardan beri. Bakıyorsunuz, madenin başındaki patron semirdikçe semirmiş sizin sayenizde, cebine şişirdikçe şişirmiştir. 185 bin dolara Abdülhamit'in köstekli saatini almış beyefendi. Ya, sat o saati de işçinin hakkını, hukukunu öde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çömez, lütfen tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Malikâneleri var Ankara'da, kıyamet gibi, bir tanesinin bahçesini satsa bu işçinin hakkını, hukukunu ödeyecek durumda. Ya, Allah aşkına, konuşmuyor musunuz bu eski arkadaşlarınızla?

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - AK PARTİ milletvekili değil, yanlış; isim benzerliği.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - "Sizinle siyaset yaptım." dedim "milletvekili" demedim. "Sizinle beraber siyaset yaptım." dedim. Buna itiraz etmeyin "milletvekili" lafı çıkmadı ağızdan. "Sizinle aynı saflarda siyaset yaptım." dedim. Sizin zamanınızda, çıkarın, hangi yıllarda, nereleri almış? Bu verdiğim rakamlar yanlış mı Sayın Gül? Sizin zamanınızda oldu, siz verdiniz bunlara, siz verdiniz, alının teriyle almadı. TMSF birilerinden -haklı haksız girmiyorum o konuya- almış olduğu işletmeleri Doruk Madencilik'e iki para üç kuruşa vermiş. Siz verdiniz, ben mi verdim? Eski arkadaşınız işte! Milletvekili olduğunu iddia etmiyorum, isim benzerliği olduğunu da biliyorum, o dönemde milletvekili olanı da biliyorum, gayet iyi tanıyorum. "Sizinle siyaset yaptım." dedim "milletvekili" demedim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çömez, lütfen tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Yanı sıra, aynı işletmenin Balıkesir'de de dünya kadar arazisi var. Şu anda Balıkesir'de de emeği sömürülmüş, hakkı sömürülmüş dünya kadar işçi var. O Balıkesir'deki arazileri görseniz içiniz acır, içlerinde kıyamet gibi

binalar var, hepsi metruk vaziyette, el koymuş. O Balıkesir'deki binalara nasıl el konulduğunu bilmiş olsanız vicdanınız sızlar. Ya, açın da bir söyleyin. Ha, bunu söylemek yerine ne yapıyorsunuz siz? Hiç durmadan teşvik veriyorsunuz. Baktım, işçinin parasını ödemediği dönemde 131 milyon lira teşvik vermişsiniz adama. Nasıl alıyor bu teşvikleri Allah aşkına? O da yetmemiş, kamu bankalarından dünya kadar kredi vermişsiniz.

Bakın, bu işçilerin hakkını, hukukunu koruyun. Gidin, o işçilerle kucaklaşın. Söyleyin polise, söyleyin İçişleri Bakanına, bu işçilerin üzerine orantısız güçlerle yürümesin, gazlarla yürümesin. O işçilerin hakkını, hukukunu korumak sizlerin de vazifesi, bizlerin de vazifesi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Son cümle, bitireceğim Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Buradan çağrı yapıyorum: Yandaşlarınızı zengin ederken, yandaşlarınızın cebini doldururken, milletin hakkı, hukuku çiğnenirken sessiz kalmayın. Ya, bu insanlarla konuşmak bu kadar mı zor? Dertlerini dinlemek bu kadar mı zor? Aylarca maaşını alamamış. "Biraz verdik." deniliyor; gittim, konuştum, ellide 1'i verilmiş sadece. Çalışma Bakanı nerededir? Enerji Bakanı nerededir? Enerji Bakanı sadece bu ruhsatları verirken, Çalışma Bakanı sadece kendisine iş alanları açarken var. İşçinin derdini dinlerken Enerji Bakanı yok, işçinin çilesini dinlerken Çalışma Bakanı yok. Niye? Çünkü bütün bu kocaman, devasa holdingin, bu muazzam zenginliğin sahibi bir yandaş. Allah aşkına, elinizi vicdanınıza koyun, vatandaşın yanında olun, çetelerin değil milletin hakkını, hukukunu koruyun.

Buradan son kez ikazda bulunuyorum: Gidin, o işçilerin derdini dinleyin, onlarla konuşun; bakın, size ne söyleyecekler? Bakalım, o zaman akşam yastığa başınızı huzurla koyabilecek misiniz?

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çömez, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili ve Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'a ait.

Sayın Kılıç, buyurun.

37.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Kırsalda Bereket, Küçükbaş Destek Projesi'ne ve 3 Mayıs Milliyetçiler Günü'ne ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri takip eden yüce Türk milleti; öncelikle Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyor, sözlerime ülkemizin gıda güvenliği ve hayvancılığımızın geleceği adına önemli bir hatırlatmayla başlamak istiyorum. Kırmızı et arzında sürdürülebilirliği sağlayarak millî yeterliliğimizi teminat altına almayı hedefleyen Kırsalda Bereket, Küçükbaş Destek Projesi için son başvuru tarihi 30 Nisandır. Bizler üreterek memlekete can veren kıymetli yetiştiricilerimizin bu projeden faydalanmasını önemsiyor, üreticimizi destekleyecek her adımı sonuna kadar kıymetli buluyoruz.

Değerli milletvekilleri ve aziz Türk milleti, gözümüzün önünde asırlık nizamlar çatırıyor, devletlerin şirazesi dağılıyor. Sınırların kanla, kumpasla, masabaşı haritalarla yeniden çizilmek istendiği bir mendenen geçiyor insanlık. Bize dışarıdan medeniyet, hukuk, insan hakları masalları anlatanların asıl niyetinin bu coğrafyayı parçalayıp kendi jeopolitik hırslarına meze yapmak olduğunu çok iyi biliyoruz ama hep unuttukları, ısrarla anlamak istemedikleri bir hakikat var: Bu topraklar, kendisine kefen biçenleri o kefene saranların yurdudur; bu vatan, al bayrak uğruna bir ölüp bin dirilenlerin vatanıdır. Biz bu kuşatmaları elbette yeni görmüyoruz; tarih 3 Mayıs 1944, devrin muktedirleri dışarıdan esen rüzgârlara yelken açıp Türk milliyetçiliğini o rutubetli tabutluklara sığdırarak boğacaklarını sandılar oysa o zindanlardan bir teslimiyet değil çelikten bir irade doğdu. Çileyle, işkenceyle sınanan ama zerre taviz vermeyen o şanlı direniş, tabutlukların kapılarını kırıp geçen ruh bugün bizim göğüs kafesimizde atıyor, bugün bu Gazi Mecliste, Milliyetçi Hareketin sarsılmaz duruşunda ete kemiğe bürünüyor. Bizi dar kalıplara, sığ tartışmalara hapsetmek isteyenlere inat bizim menzilimiz cihan ufkudur. Bizim Kızılma'mız evvela bu topraklardan ihanetin kökünü kazıdığımız terörsüz Türkiye, hemen ardından da fitne ateşinin tamamen söndürüldüğü terörsüz bölgedir. Yıllarca milletimizin ocağına ateş düşüren, evlatlarımızı koparan şebekeleri ezip geçmek bizim bu millete namus borcumuzdu. Hamdolsun, içeride ihanetin belini kırdıkça Türkiye şahlanıyor, Türkiye dik durdukça sınırlarımızın hemen dibinde kan tüccarlığı yapanların pazar tezgâhları yerle yeksan oluyor.

Bölgesini terörden arındıran, sınır ötesinde kurulan kumpasları yırtıp atan bu sarsılmaz devlet aklının gözü kulağı nerededir, biliyor musunuz? Yüreğimizin en derin sızısında, ecdat yadigarı Kerkük'te, Musul'da, Türk'ün var olduğu, nefes aldığı her yerdedir. Yıllardır türlü demografik oyunlarla, asimilasyon politikalarıyla Kerkük'ü Türk'e dar etmeye çalışanları, orada Türk'ün izini silmeye yeltenenleri çok iyi biliyoruz. Kerkük'te boynu bükük bırakılmak istenen, asırlık yurdunda garip düşürülmeye çalışılan Türkmen gardaşlarımızın çilesini görüyor, Kerkük'ten yükselen feryadı Ankara'nın göbeğinde, yüreğimizin en derininde hissediyoruz.

Şunu herkes aklına mih gibi kazısın: Bizim milliyetçiliğimiz haritalara çizilmiş suni sınırların arasına hapsedilemez. Nerede bir Türk varsa, nerede Türkçe konuşan bir nefes, nerede zulme uğrayan, boynu bükük bir soydaşımız varsa Milliyetçi Hareket Partisinin kalbi tam da orada atmaktadır. Kerkük'ün hüznü bizim hüznümüz, Türkmeneli'nin davası bizim mukaddes davamızdır. "Kerkük Türk'tür, Türk kalacak." nidası bizim için sadece meydanlarda atılan bir slogan değil, uğruna mücadele verilecek sarsılmaz bir haykırıdır. Bizler bilge liderimizin vizyonu ile Türk ve Türkiye Yüzyılı'nı inşa edene dek durmayacağız, yorulmayacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kılıç, lütfen tamamlayın.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Kerkük'ten Doğu Türkistan'a kadar hiçbir kardeşimizi sahipsiz bırakmayacak, şanlı bayrağı asla yere düşürmeyeceğiz.

Bu inançla, 3 Mayıs 1944'ün o çelik yürekli kahramanlarını, ömrünü bu davaya vakfeden aziz şehitlerimizi ve merhum Başbuğ'umuzu rahmetle, minnetle anıyorum.

Yüreği vatan için, millet için çarpan tüm dava arkadaşlarımızın 3 Mayıs Milliyetçiler Günü'nü şimdiden kutluyor, Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Kılıç, teşekkür ediyorum.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) Çeşitli İşler (Devam)

2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden, Almanya Hamburg'dan gelen gurbetçilere "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Almanya Hamburg'dan bir grup gurbetçimiz şu anda misafir locasında Genel Kurulumuzu izlemektedir; kendilerine hoş geldiniz diyorum. (Alkışlar)

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Muş Milletvekili Sezai Temelli'ye ait.

Sayın Temelli, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

38.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, bu sabah gerçekleşen şafak operasyonuna, barış ve demokratik toplum çağrısına, madencilerin haklarını gasbeden maden şirketine, 28 Nisan Dünya İş Sağlığı ve Güvenliği Günü'ne, tüm emekçileri 1 Mayıs alanlarına davet ettiklerine ve Türkiye'deki adalete ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, yine bu sabah şafak operasyonuyla uyandık. 1 Mayıs'a giderken, bileşenimiz olan Ezilenlerin Sosyalist Partisi, SODAP ve SYKP ile Öğrenci Dayanışması, Öğrenci İnisiyatifi, Partizan ve Sosyalist Meclisler Federasyonundan yoldaşlarımıza yönelik bir şafak operasyonu gerçekleşti. Neden? Çünkü 1 Mayıs'a gidiliyor. Ne zaman 1 Mayıs yaklaşırsa şafak operasyonları da başlıyor. Neden? Çünkü 1 Mayıs'ta işçinin, sosyalistlerin ve devrimcilerin sesi kısılmak isteniyor, çünkü bugün dönüp baktığımızda bu ülkede emekçinin, işçinin yaşadığı durumun adı cehennemdir. İşçiye, emekçiye cehennemi yaşatanlar bu dile gelmesin diye şafak operasyonlarına devam ediyorlar. Bu operasyonlar aslında bu ülkenin adalet arayışına bir darbeden başka bir şey değildir. Bu ülkenin ihtiyaç duyduğu şey adalettir, bu ülkenin ihtiyaç duyduğu şey insan haklarıdır, hukuk devletidir, ifade özgürlüğüdür. Bu konularda adım atmak yerine şafak operasyonlarına devam ediliyor. Bakın, bundan daha birkaç ay önce, şubat ayında, yine bileşenimiz olan Ezilenlerin Sosyalist Partisine yönelik bir operasyon gerçekleşti, geçmiş dönem vekillerimizden Murat Çepni arkadaşımızın da içinde olduğu 85 yoldaşımız gözaltına alındı, tutuklandı. Neden? Kimse bir yanıt veremiyor. Ortada bir suç yok, ortada bir delil yok, sadece bu operasyonel akıl çalışmaya devam ediyor ve bunlar devam ettikçe de bu ülke toplumsal barıştan uzaklaşıyor, bu ülke hukuk devletinden, adaletten yoksun kalmaya devam ediyor. Oysa bu ülkede ihtiyacımız olan toplumsal barıştır, ihtiyacımız olan Kürtlerin, Türklerin, bütün halkların, emekçilerin bir arada yaşayabileceği demokratik bir zemini var etmektir. İşte o yüzden de barış ve demokratik toplum çağrısı bu denli kıymetlidir; bu ülkede şafak operasyonları olmasın diye kıymetlidir, bu ülkede hukuk ihlalleri olmasın diye kıymetlidir, bu ülkede faili meçhuller olmasın diye kıymetlidir. İşte bunun gereğini yapma arifesindeyiz, mutlaka yapmalıyız. Bunun gereğini yapmadığımız sürece bu ülke hukuksuzluğa, adaletsizliğe mahkûm kalmaya devam edecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Doruk Madencilik maden işçilerine yönelik yapmış olduğu hak gaslarıyla gündemde. Madencilerin hakları, ücretleri, kıdem tazminatları gasbediliyor. Bunların bir an önce telafi edilmesi gerekiyor. Fakat dönüp baktığımızda mesele sadece Doruk Madencilikle de sınırlı değil. Bu ülke, gerçek anlamda, madenciler için katlanılması zor bir durumu ortaya koyuyor. "Neden?" diyeceksiniz. Bakın, bir liste gösteriliyor, hani bir madenci arkadaşımızın cebinden çıkan bir liste. Orada şunlar yazıyor: 1 kilo domates, 1 kilo salatalık, 4-5 kilo patates ve 1 kilo soğan. Şimdi, dikkat ettiniz mi, listede yağ yok, listede et yok, listede tavuk yok. Aklıma Emile Zola'nın Germinal romanı geldi -okumadıysanız okumanızı tavsiye ederim- 1800'lü yıllarda madencilerin hayatını anlatır. O madencilerin ocağında sadece patates kaynar, aradan yüz elli yıl geçmiştir, bugün de bizim madencilerin kazanında sadece patates kaynıyor. Siz diyorsunuz ki: "3 çocuk yapın." O madenci arkadaşımızın da 3 çocuğu var ama o 3 çocuk ne çikolata yiyebiliyor ne et yiyebiliyor; patatese mahkûm. Nasıl 3 çocuğa bakacak bu millet? O madenci günde on iki saat yerin birkaç kat altında ölümle mücadele ediyor.

Şimdi, Türkiye'de maden rejimi zaten başlı başına bir felaket. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani ortada yok, gidip madencilerle konuşmuyor; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar ortada yok ama Alparslan Bayraktar bu şirkete 2.364 tane ruhsat vermiş. 2.364 ruhsatı veriyorsun da oradaki madencilerin yanına gitmeye mi utanıyorsun? Bu madenlerin hâli ortada. Dolayısıyla da kim arıyor? İçişleri Bakanı arıyor; fıkra gibi. İçişleri Bakanı işçilerin sorununu çözmek için şöyle bir muhataplık üzerinden arıyor: "Aman işçilere dokunmayın, haklarını halletmeye çalışıyoruz ama gelenlere biber gazı sıkın." Böyle demiyor ama tam da bunu tarif ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Temelli, lütfen tamamlayın.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Yani oraya işçilerle dayanışmaya gidenler biber gazına maruz kalıyor, işçiler de maruz kalıyor tabii Kurtuluş Parkı'nda. Oysa meselenin çözümü sendikal haklardan, iş hukukundan geçmektedir. Sürekli sermayeyi koruyarak değil, maden şirketlerini koruyarak değil, emekçiyi koruyarak ancak toplumsal barışı var edebiliriz, emekçinin haklarını savunarak ancak bir ülkeyi, bu ülkeyi demokratikleştirebiliriz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün 28 Nisan, evet, 1 Mayıs'a gidiyoruz ama 28 Nisan İş Sağlığı ve Güvenliği Günü, bütün dünyada bir farkındalık günü ama Türkiye'de bu bir farkındalık değil bir yas günü. "Neden?" diyeceksiniz, bakın, size birkaç tane tablo göstereceğim. Bu yıl sadece mart ayında 148 işçi katledildi, işçi cinayetlerinin tablosu, sadece mart ayında 148 işçi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Temelli, lütfen tamamlayın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Madencilerden bahsettik, on yılda yaşamını yitiren madenci sayısı 1.267; bu ülke madenciler için aslında, gerçek anlamda bir ölüm ülkesi. Daha da vahimi var, bugünle ilgili bir rakam daha size göstereceğim, bu ülkede son on yılda 852 çocuk işçi katledildi. Evet, büyük bir ayıbımız var, çocuk işçiliği ayıbımız var, milyonlarca çocuk okul yerine işe gidiyor. Hiçbir iş güvenliği zaten yok, çocuklar için zaten söz konusu bile olmaması gereken bir çalışma hayatı o çocuklara dayatılıyor ve o çocuklar orada ya yaşamlarını yitiriyorlar ya da geleceklerini yitiriyorlar. Dolayısıyla, hâlâ MESEM'leri savunan bir Eğitim Bakanı var bu ülkede, o çocukları "eğitim sistemiyle entegrasyon" adı altında ucuz iş gücü olarak kullanıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Temelli, son kez uzatıyorum.

Buyurun.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Çocuk işçiliğini kabul etmiyoruz. 1 Mayıs'a giderken bu ülkenin emek cehennemi değil, emekçilerin gerçek anlamda haklarıyla var olabilecekleri bir ülke olması için tüm halkımızı, tüm emekçileri 1 Mayıs alanlarına davet ediyoruz. DEM PARTİ olarak 1 Mayıs alanlarında var olacağız, olmaya da devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son olarak, adaletten bahsetmişken adaletle dair de bir kara mizahtan bahsedeceğim size. Ankara Garı katliamının faillerine dair dava açtı oradaki mağdur aileler, aile fertlerini yitirenler; on bir yıl sürdü, Anayasa Mahkemesi bu konuda olumsuz karar verdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Teşekkür için mikrofonunuzu açıyorum.

Buyurun.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Anayasa Mahkemesinin bu kararı aslında failleri korudu. Bununla ilgili mücadele hâlâ devam ediyor. Bu mücadeleyi veren aileler bir basın açıklaması sırasında ellerindeki pankartı taşımak için, o pankarta sopa takıyorlar ki düzgün dursun diye. Bu aileler hakkında dava açıldı, o sopalara "silah" denildi ve ailelere ceza verildi. İşte, size Türkiye'deki adaletin geldiği yer.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Temelli.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'a aittir.

Sayın Başarır, buyurun.

39.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, bir holdinge bağlı maden şirketine ve işçilerine, hastanelerin satılacak olmasına, Esra Işık'a, Celal Karatüre'ye ve Türkiye gerçeğine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Doruk Madencilik, Yıldızlar Holdinge bağlı bir şirket. Bakın, bu maden şirketini bizzat kendi eliyle TMSF yani devlet bu şirkete verdi ve bu şirket devralınırken borçları da biliniyordu. Birçok işçinin kıdem, ihbar ve aylık alacakları vardı, ödenmedi ve o işçiler günlerce yürüdü, günlerdir Ankara'da eylem yapıyor ve açlık grevinde 9'uncu gün. 23 Nisanda burada milletvekilleri çocuklarla ya da birçok çocuk alanlarda 23 Nisanı kutlarken o çocuklar babalarına sarılarak parkta 23 Nisanı kutladı. Bundan utanmayan bir iktidar var. Şimdi, bu şirketin iktidarla bir bağlantısı yokmuş. Var efendim, var, holdingin CEO'su Ali Vahit Atıcı TÜGVA'nın Bayburt İl Temsilciliğini yapmış, ayrıca da Bayburt'tan milletvekili adayı olmuş, tam göbeğinde olan birisi. Şimdi, birileri çıkıp, içinizden birileri çıkıp "Ya, biz ne yapıyoruz, bu işçilerin ne işi var Ankara'nın göbeğinde, biz bu mağduriyeti niye çözümüyoruz?" demiyor. Gaz yiyorlar, dayak yiyorlar, şiddet görüyorlar, açlar, parasızlar, bunu çözmesi gereken iktidar kulaklarını tıkamış, gözlerini kapatmış şu anda ve savunma olarak "Ne yapalım?" diyorlar. İşçileri Bakanı çıktı "Ödeyecek." dedi, bu saate kadar ödenmedi ve şirket sahibi -maşallah, varlıklı- II. Abdülhamit'in 18 ayar altından saatini 183 bin dolara alacak kadar da varlıklı. İşte, AKP'nin yarattığı zenginler, yarattığı fakirler... Zenginler bu şekilde yaşarken işçiler parkta. Yazık! Yazıklar olsun! Dönem böyle bir dönem. Buna karşı hep beraber tepki vermeliyiz. En azından içinizden bir arkadaş da konuşmalı, tepkisini ortaya koymalı.

Şimdi, değerli arkadaşlar, yirmi dört yıldır bu ülkede 8 termik santral satılmış, 9 tane hidroelektrik santral satılmış, 10 tane şeker fabrikası satılmış, 15 tane TEKEL fabrikasının binaları satılmış, Sümer Holdinge bağlı 9 şirket satılmış, Mersin'den başlayıp Trabzon'da biten 11 tane liman satılmış, linyit işletmeleri, bakır işletmeleri 19 tane satılmış kâğıt fabrikalarıyla; satılmış, satılmış, satılmış. Satmışsınız, 65 milyar dolar karşılığında satmışsınız, hemen hemen bu yılki faiz kaleminiz kadar bir rakama. Şimdi hastaneleri satıyorsunuz ve toplu hâlde satıyorsunuz. Bakın, Türkiye'deki birçok hastane, devlet hastanesi satışa çıkarılmış toplu hâlde. Yahu, neden? Ben sorarım: Bu hastane, Yunus Emre Devlet Hastanesi niye satılır? Eskişehir'deki Hava Hastanesi -ki görüntüsünü uçaktan alıyor- niye satılır? Bursa'daki tarihî hastane niye satılır? Ne durumdayız, bilmediğimiz bir şey mi var? Birilerine bir taahhüdünüz mü var, söz mü verdiniz? Türkiye'nin her yerinden; bakın, Bursa'dan, Çanakkale'den, Elâzığ'dan, Eskişehir'den, İstanbul'dan, Samsun'dan, Trabzon'dan Tunceli'ye kadar satıyoruz. Tarsus'tan satıyoruz, Sayın Başkanımın söylediği gibi.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Balıkesir var.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Balıkesir var, Çorum var, Mersin var, Amasya var; var, var, var. Niye satıyoruz? Ha, sorsak Türkiye'yi inşa ettiniz. Etmediniz; Türkiye'nin değerlerini, altındaki, üstündeki değerleri sattınız be kardeşim; sattınız, sattınız! (CHP sıralarından alkışlar) Sattınız ve doymadınız, doyuramadınız; doymadınız, doyuramadınız! Gerçekten utanç verici bir durum.

Şimdi, geliyorum Akbelen'deki Esra Işık'a. Gerçek bir çevreci; doğasına, ağacına, zeytinine sahip çıktığı için tutuklandı. Dün tutukluluk inceleme duruşması vardı, mahkemeye çıktı, hâkim karşısına çıktı. Bakın, o hâkimin karşısına zeytin dalıyla çıktı. Ege'nin, Akdeniz insanının söylemleriyle, zeytin dalıyla çıktı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Başarır, lütfen tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - "Zeytinime, çevreme, doğama dokunmayın!" dedi. Ki onu da çok yakın Cengiz İnşaata verdiniz, bu ülkeyi talan eden 3-5 şirketten biri ama köylü "zeytin" dedikçe, bu dalla gezdikçe siz onlara bu kelepçeyle geliyorsunuz. İşte, 86 milyona en büyük vaadiniz bu kelepçeler. Oysa bu insanlar zeytin dalıyla geliyor "Çevreme, doğama dokunma!" diyor. (CHP sıralarından alkışlar) Ben o hâkimlere, savcılara soruyorum: Esra Işık'ın suçu ne ki tutukladınız, hadi tutukladınız dün niye serbest bırakmadınız? Bu milleti rehin mi aldınız, bu insanları rehin mi aldınız, bu halkı rehin mi aldınız; bunu soruyorum. Ne demiş? "Zeytinime dokunma!" demiş. Bu suç mu? Bu suçu hepimiz işliyoruz bakın: Dokunma, dokunma! Zeytinime, insanıma, halkıma artık dokunma! Dokunma!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Başarır, lütfen tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Son olarak, şimdi, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çok ilginç olaylar yaşanıyor ülkede. Şimdi, Celal Karatüre "Kâbe'de hacılar 'Hu' der." diye bir şarkıyla ünlenen, hatta camilerde konser veren birisi. Allah'tan Cumhuriyet Halk Partisi döneminde bunlar olmadı, aman Allah'ım, neler yapardınız. Ama memleketim Mersin'de bu kişi konser veriyor, konsere binlerce polis eşlik ediyor, koruyor. Kim bu? Kim bu? Bu kim? Niye korunuyor? Buradan soruyorum, iktidara soruyorum: Sayın Bakanım, bakanlık yaptınız, bu normal bir şey mi? Ama bir resim daha var, 86 milyon görsün, hakkını arayan madencilerin çevresindeki polisler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Evet, son kez uzatıyorum.

Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

Türkiye'nin bir resmi de bu. Bakın, bir resminde ilahi, şarkılar söyleyen -ki söyleyebilir- bir şarkıcı; binlerce polis Mersin'de koruyor, yüzlerce polis; diğer yerde benim emekçi, maaşını, hakkını alamayan, parkta grev yapan, polis tarafından tartaklanıp gözaltına alınan, çevresi sarılan madencim. Yarattığınız Türkiye bu. Bu ülkenin gerçekleri: İşte birileri korunurken, birileri kollanırken, birilerine ülkenin yer altındaki, üstündeki tüm değerleri peşkeş çekilirken, bir grup madenci, müteahhit yaratılırken sokakta hakkını arayıp gözaltına alınan işçiler var; Türkiye gerçeği bu. Bu gerçeği kabul etmeyeceğiz, bu gerçeğin karşısında hep beraber, tüm muhalefet, ülkesini sevenler direneceğiz.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Başarır, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili ve Gaziantep Milletvekili Sayın Abdulhamit Gül'e ait.

Sayın Gül, buyurun.

40.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, 22'nci ve 23'üncü Dönem Milletvekili Mehmet Mustafa Açıklalın'a, işçilerin yanında olduklarına; dünyanın yaşadığı sürece, bu süreçte Türkiye'ye ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben de sizleri ve Genel Kurulu, değerli milletvekillerimizi, aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, dün Rahmetirahman'a kavuşan 22'nci Dönem İstanbul, 23'üncü Dönem Sivas Milletvekilimiz Mehmet Mustafa Açıklalın ağabeyimize Allah'tan rahmet diliyorum. AK PARTİ Grubumuzun, milletimizin ve yakınlarının başı sağ olsun, Allah rahmet eylesin.

Burada da hep ifade edildi, işçilerimizin haklı talepleri dile getirildi. Bu hususla alakalı biz işçilerimizin ve bu anlamda, hakkını arayan ve haksızlığa uğrayan işçilerin yanındayız. Bunun hiçbir şekilde kabul edilir bir tarafı yok. İşçileri, Enerji, Çalışma Bakanlarımız, Bakan Yardımcılarımız sürekli olarak da muhataplarıyla, işçi temsilcileriyle de yakından görüşüyorlar; şu anda da o temaslar devam ediyor. Mevzuat çerçevesinde, hukuk çerçevesinde yapılabilecek her türlü teması yakından takip ediyorlar. Bizler de takipçisiyiz ve hak edenin her zaman yanında olmaya, burada hiçbir şekilde mağduru yalnız bırakmamaya devam edeceğiz. İşçi kardeşlerimizin haklarını alıncaya kadar, sonuna kadar yanlarında olduğumuzu ifade etmek isterim.

Sayın Başkanım, kıymetli arkadaşlar; dünya çok kırılgan ve çok kriz merkezli meydan okumaya matuf bir süreci yaşamakta. Son Davos zirvesinde Kanada Başbakanının da ifade ettiği gibi "Biz yeni bir dünya kurmaya çalıştık 'üstünler ve yönetilenler' diye ama bu dünyayı iyi yönetemedik." diye bir itirafta bulundu. Gerçekten, dünya düzeni kurulurken gücünün haklı olduğu bir egemen dünyayı kurup buradan bir medeniyet ortaya koyacaklarını, bir medeniyet ortaya koyduklarını düşünen bir anlayış bugün iflas etmiştir. Küresel medeniyet düzeni haksızlığın, güç merkezli bir yapının bugün sona erdiği, mazlumların daha güçlü bir şekilde direndiği bir dünyayı hepimiz görüyoruz. Burada Türkiye'nin güçlü olması, Türkiye'nin varlığını, mevcudiyetini güçlü bir şekilde muhafaza etmesi çok önemli ve çok kıymetlidir. Bugün Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğindeki Türkiye Cumhuriyeti her platformda mazlumların yanında olmaya devam etmektedir. Aktif bir dış politika anlayışıyla, güçlü bir diplomasiyle masada ve sahada olarak ay yıldızlı bayrağımızı güçlü bir şekilde taşımanın, daha yükseklerle çıkarmanın gayreti ve çabası içerisindeyiz. Bütün dünya -etrafımıza baktığımızda da- bir ateş çemberi içerisindeyken Türkiye bir güven adası, bir istikrar adası olarak yoluna devam etmektedir. Fırtınalı bir limanda, fırtınalı bir denizde, bir okyanusta güçlü bir şekilde, dirençli bir şekilde yoluna devam eden, 86 milyon, Türk'üyle Kürt'üyle, Alevi'si Sünni'siyle büyük bir Türkiye gemisi var ve bu geminin de başında dirayetli, tecrübeli bir kaptan var; onun da adı Recep Tayyip Erdoğan, milletin adamı. Türkiye'nin selametiyle, Türkiye'nin birliğiyle,

beraberliğiyle salimen limana kavuşması için gayret eden bir Türkiye vizyonu var. Burada çatışmaların sona ermesi... Bakın, Rusya-Ukrayna arasındaki krizlerden tutun da Somali-Etiyopya arasındaki çatışmalara yine ara buluculuk yapan, keza Libya'da, Suriye'de ve Gazze'de mazlumların yanında olan ve çok güçlü bir anlayışla yoluna devam ediyor. Tüm bu çalışmaları yaparken Türkiye'nin kendi içerisindeki birliğini, beraberliğini koruyarak; iç cephesini, kendi ailesini, kendi içerisinde derleyip toparlamadan bu anlamda güçlü bir ülke olmanın önünde en büyük engel olduğunun farkında olarak; önce iç cepheyi çok güçlü bir şekilde tahkim ederek ve yine itibarlı, daha güçlü, lider bir ülke olma anlamında çok önemli adımlar atıyoruz. Burada da en büyük vizyonumuz, bu anlamdaki en büyük fırsatlardan biri de Türkiye'nin güçlü insan yapısı, genç yapısı ve güçlü tarihî birikimi ve güçlü bir liderliğidir. Bugün hepimizin gördüğü gibi Türkiye bu badireli atmosferden geçerken 86 milyon, tüm vatandaşlarımızın "Başımızda iyi ki Recep Tayyip Erdoğan var." duygusu çok kıymetli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Başkan, lütfen tamamlayın.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Bugün herkesin hangi partiye oy vermiş olursa olsun bu duyguyla beraber Türkiye'nin daha da yücelmesi, Türkiye'nin daha da güçlü olması yolundaki ortak kanaati çok kıymetlidir. Bizler de bu anlamda Türkiye Yüzyılı'nın daha güçlü bir Türkiye adımını, sözü güçlü, gücü daha tesirli bir Türkiye Yüzyılı'nı kurma yolunda çok güçlü bir iradeye sahibiz. Bugün dünya liderlerine baktığınızda en güçlü, en basiretli ve tecrübeli bir lider olarak Cumhurbaşkanımızın liderliğinde inşallah, Türkiye geleceğe daha emin adımlarla yürüyecek ve küresel, bu adaletsiz dünyanın yıkılıp adil bir dünyanın kurulacağı, buna da Türkiye'nin öncü olacağı, Türkiye'nin öncülük yapacağına olan inancımızla Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Vedat Bilgin...

41.- Ankara Milletvekili Vedat Bilgin'in, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

VEDAT BİLGİN (Ankara) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Grup Başkan Vekili bana bir şey sordu, bunun için de teşekkür ediyorum. Tabii, bu madencilik olayıyla ilgili, maden işçilerinin eylemiyle ilgili bir iki şey söylemek isterim; birincisi şu: Elbette ki madencilerin hukuksuzlukla mağdur olması sonucunda onların bireysel olarak mahkemelerde, yargıda haklarını arayacağı kesindir, o açıktır ama bir de bu maden şirketinin, sermayenin emekçiler karşısındaki bu tavrı asla kabul edilemez çünkü "Yüce Meclisin çıkardığı hukuku hiçe sayıyorum." demektir. Buna biz müsaade edemeyiz. Bu haksızlığı şiddetle protesto ediyorum. Emekçilerin hukukunu savunmak her şeyden önce bizim hakkımızdır, daha önce de AK PARTİ yer altı maden işçilerinin ücretini asgari ücretin 2 misline çıkararak, 2'yle çarparak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

VEDAT BİLGİN (Ankara) - Selçuk Bey bunu hatırlayacaktır, o zaman Selçuk Bey vardı, ben bu konuda bir yazı yazmıştım akademisyen olarak, Selçuk Bey de bana teşekkür etmişti, o zaman Meclise getirenlerden birisiydi. Dolayısıyla, bu konuda bizim duyarsız olmamızı, duyarsız kalmamızı kimse beklemesin. Bu, hukuk tanımayan sermaye şirketini de şiddetle kınıyorum. Emekçilerin elbette ki emeğine saygı duymak mecburiyeti vardır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) Çeşitli İşler (Devam)

3.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden, Kocaeli Üniversitesi İdeal Hukuk Kulübü üyelerine "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Kocaeli Üniversitesi İdeal Hukuk Kulübü üyelerinden bazı öğrencilerimiz misafir locamızda Genel Kurulumuzu izliyorlar; kendilerine hoş geldiniz diyorum. (Alkışlar)

Şimdi, on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.01

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.17

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Nurten YONTAR (Tekirdağ)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 87'nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının bir tezkeresi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

Tezkerayı okutuyorum:

B) Tezkereler

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanı Adil Karaismailoğlu ve beraberindeki heyetin 17-22 Mayıs 2026 tarihleri arasında Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de gerçekleştirilecek olan 13'üncü Dünya Şehircilik Forumu'na katılımı hususuna ilişkin tezkeresi (3/1351)

27/4/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Türkiye Büyük Millet Meclisi Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanı Sayın Adil Karaismailoğlu ve beraberindeki heyetin 17-22 Mayıs 2026 tarihleri arasında Azerbaycan'ın Başkenti Bakü'de gerçekleştirilecek olan 13'üncü Dünya Şehircilik Forumu'na katılımı hususu 28/3/1990 tarihli ve 3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 9'uncu maddesi uyarınca Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Tezkere kabul edilmiştir.

YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

VII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- YENİ YOL Grubunun, Ankara Milletvekili Mesut Doğan ve 19 milletvekili tarafından, Türkiye'de madencilik sektöründe yaşanan ekonomik sömürünün, ücret güvencesizliğinin ve ücret ödeme sistemindeki denetim açıklarının belirlenmesi, maden emekçilerinin ücret, tazminat, çalışma koşullarına ilişkin haklarının güvence altına alınması, sendikal örgütlenmenin korunması ve yapılması gereken yasal düzenlemelerin tespiti amacıyla 28/4/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Nisan 2026 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

28/4/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 28/4/2026 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Selçuk Özdağ
Muğla
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Ankara Milletvekili Mesut Doğan ve 19 milletvekili tarafından, Türkiye'de madencilik sektöründe yaşanan ekonomik sömürünün, ücret güvencesizliğinin ve ücret ödeme sistemindeki denetim açıklarının belirlenmesi, maden emekçilerinin ücret, tazminat, çalışma koşullarına ilişkin haklarının güvence altına alınması, sendikal örgütlenmenin korunması ve yapılması gereken yasal düzenlemelerin tespiti amacıyla 28/4/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırma önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 28/4/2026 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Ankara Milletvekili Mesut Doğan'a söz veriyorum.

Sayın Doğan, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MESUT DOĞAN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, sözlerime daha önce yapmış olduğum bir tespiti tekrarlayarak başlamak isterim: Hepinizin malumu siyasette gerçekten iyi konuşmak, güçlü konuşmak, etkili konuşmak başarıyı getirebilir ama yine hepimiz biliyoruz ki siyasette başarıyı devamlı kılacak olan iyi dinlemektir. Dinleme eylemini terk edenlerin iktidarlarını devam ettirmeleri mümkün olmaz yani mazlumu, mağduru dinlemekten vazgeçenlerin iktidarda kalmaları asla ve asla mümkün değildir.

Geçen hafta bu kürsüde bir milletvekili arkadaşımız konuşmalarını gerçekleştirirken AK PARTİ Grup Başkan Vekilimiz bağırması gerektiğini söyledi. Şimdi, sormak lazım: O arkadaşımız bağırmasın da ne yapsın ya da muhalefet milletvekilleri bağırmasınlar da ne yapsınlar? Normal tonda konuşuyoruz, duymuyorsunuz; bağırarak konuşuyoruz, duymuyorsunuz ve en acısı da duymazlıktan geliyorsunuz. Bir nebze tebensüm olsun diye söylüyorum, bakın, Genel Kurul salonunda her şey simetrik ve aslında bu kürsünün tam merkezde olması gerekiyor ama bu kürsüyü bile iktidar partisine yakın koydular ki duysun diye, dinlesin diye ama onda bile başarılı olunamadı.

Bunları niye söylüyorum? 110 maden işçisi kardeşimiz, seslerini duyurabilmek için 170 kilometre yol yürüdüler ve Ankara'da dokuz gündür eylem yapıyorlar ve dokuz gündür açlık grevi içerisinde ama iktidar dokuz gündür, hâlâ onları görmezlikten geliyor; dokuz gündür, hâlâ onları duymazlıktan geliyor. Sorunu çözmeleri gerekirken, kendileriyle görüşme tenezzülünde bile bulunmadılar. En acısı da şu: Böyle bir ortamda, haklı olan işçilerin yanında değil, onların hakkını yiyen şirketin yanında bulundular. Ne zaman ki o işçileri destekleyen halk ciddi manada ses vermeye başladı, bazı gazeteler Bakan Bey'in patronu arayıp da söz aldığını ifade ediyorlar. Aslında bu bile o kadar büyük bir ayıp ki yani patronu telefonla arayarak görüşenler, işçilerle görüşmemek için polisleri yanlarına gönderdiler. Böyle bir yaklaşım olmaz, böyle bir anlayış olmaz.

Bakın, altını çizerek söylüyorum: Filistin'de 450 bin insanı katleden İsrail terör örgütüne bodyguardlık yapan, İran'da çocukları okulda katledilenlerin katili olan Amerika Başkanı Trump'a sahte olarak düzenlenmiş olan suikasttaki silah sesini duyup geçmiş olsun dilekleri iletenler yanı başında bulunan işçilerin seslerini duymazlıktan geldiler. Böyle bir anlayış olur mu? Böyle bir yaklaşım olur mu? Veya bir başka açıdan: Bütün dünyanın ahlaksızlığına şahit olmuş olduğu Trump'a "dostum" diyenler, emeğinin karşılığını arayan işçilere tabiri caizse suçlu muamelesi yaptılar. Bu anlayışı kabul etmemiz mümkün değil. Ve bu anlayışı kabul etmeyen işçilerimizi temsilen -dün hepiniz şahit olmuşsunuzdur- bir işçi kardeşimiz baretini yere vura vura bir soru sordu. Bu sorunun cevabını inşallah AK PARTİ'li konuşmacı kardeşimiz verir. Soru neydi? Soru şu: "Patron, devletten büyük mü?" "Patron, devletten büyük mü?" Ya, bu sorunun sorulması bile iktidara ayıp olarak yeter. Ama o işçi kardeşimiz bilsin ki asla ve asla bu ülkede hiçbir zaman patronlar devletten büyük olmayacaklar ama gördüğümüz de bir gerçek var ki patronlar, AK PARTİ iktidarından daha büyüklermiş, buna bütün Türkiye şahitlik etti. Parası olan, gücü olanların patron muamelesi görmüş olduğu bu sistem mutlaka ama mutlaka değişecek, haklı olanların patron olduğu bir dönem mutlaka ama mutlaka başlayacak. Tarihimizin hiçbir döneminde insanımız bu kadar sahipsiz olmamıştı. Hırsız eğer AK PARTİ'li ise sahip çıkıyorsunuz, arsız AK PARTİ'li ise sahip çıkıyorsunuz, soysuz AK PARTİ'li ise sahip çıkıyorsunuz ama okuldaki çocuklarımıza sahip çıkamadınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

MESUT DOĞAN (Devamla) - Madende çalışan işçilerimize sahip çıkamadınız, emeklilerimize sahip çıkamadınız, ormanlarımıza sahip çıkamadınız ve bütün bu sahip çıkamama duygusunun altında yatan ana nedenlerden biri de -başta ifade ettiğim gibi- artık dinlemiyorsunuz, duymak istemiyorsunuz; duymak istesenez de istemesenez de ben bir şeyi daha ifade ederek sözlerimi tamamlamak isterim. Bakın, geçen hafta konuşmuş olduğumuz o olayda yani Maraş'ta öldürülen çocuklarımızın katili de o katillerin katili, çocuklarımızın katili de sizin yirmi beş yıldır bu ülkenin fitratına uygulamış olduğunuz siyasetinizdir ve yine, bu ülkede bütün insanlarımızın emeğini ve alın terini sömüren hırsız da sizin kurmuş olduğunuz o sıkıntılı sistemdir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Doğan, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde ilk söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Ankara Milletvekili Yüksel Arslan'a ait.

Sayın Arslan, buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'de işçinin, emekçinin çilesi bir türlü bitmiyor; maden işçilerimizin Kurtuluş Parkı'ndaki feryatları çekilen çileleri tekrar gündeme getirdi.

Bakın, ben bu bölgenin milletvekiliyim ve süreci en başından beri takip ediyorum; bu işçiler aylardır hatta yıllardır emeğinin karşılığını alamıyor. Bizler defalarca işçilerimizle birlikte bu holdingin önüne gittik, Ankara'ya yürüdük, işçilerimiz ocağın altında açlık grevi yaptı. Kısmi bir şey öderler ama üç beş ay sonra tekrar aynı durum yaşanır çünkü Yıldızlar Holdinge bağlı şirketler tarafından yapılan ödemeler ya eksik yapılır ya da bir süre sonra tamamen kesilir. Ardından süreç tekrar başlıyor, işçiler ya açlık grevine gidiyor ya da kendilerini maden ocağına kapatmak zorunda kalıyorlar. Kısacası, bu mağduriyet yıllardır devam ediyor, artık bu işçilere hak ettikleri maaşlarının tam ve eksiksiz şekilde ödenmesi gerekiyor.

Buradan açıkça soruyorum: Yıldızlar Holding devletten daha mı güçlü? Bu holdinge sözünüzü neden geçiremiyorsunuz? İktidar partisinin milletvekilleri 2023 seçimlerinde o holdingi arayarak yüzlerce işçiye işe başlattılar. E, işçileri işe başlatırken arayan bölge milletvekilleri arayıp bu işçilerin hakkını neden ödettirmiyorlar, neden aramıyorlar? Enteresan. Biz, neden aramadıklarını biliyoruz, biz bunu çok iyi biliyoruz; dün talimat verdiğiniz şirketi bugün arayamazsınız "Maaşları ödensin, işçiler mağdur edilmesin." diye. Bölge halkının ve işçilerin gözünde "Yıldızlar Holding, devletten ve Bakanlıktan daha büyüktür, daha güçlüdür." algısı oluşturuluyor. Artık, lütfen, sermayeye ve holdinglere teslim olmayınız.

Değerli milletvekilleri, geçen yıl temmuz ayında hem Çalışma Bakanlığına hem de Enerji Bakanlığına mağduriyetlerle alakalı soru önergeleri verdim; tamamı cevapsız, her zaman olduğu gibi yine hiç cevap vermediniz. Ben bu işçilerin çoğunu bire bir tanırım, hepsi memleket, millet sevdalısı; evine ekmek götürmek isteyen, başka hiçbir amacı olmayan Anadolu çocukları. Bu insanlar büyük bir belirsizlik içinde bırakıldı. Herkes geçim derdine düştü, aileleriyle birlikte ciddi mağduriyetler yaşıyorlar; hepiniz görüyorsunuz, seyrediyorsunuz. Tekrar altını çiziyorum: İşçinin hakkı tamamen teslim edilmeden bu konu kapanmış sayılamaz, verilen taahhütlerin eksiksiz yerine getirilmesi şarttır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Arslan, lütfen tamamlayın.

YÜKSEL ARSLAN (Devamla) - Ödemelerin düzenli şekilde tamamlanması ve işçilerin tüm haklarının teslim edilmesi sürecin en önemli aşamasıdır. Biz de bu sürecin sonuna kadar takipçisi olacağız. Emek, en yüce değerdir, bu değeri korumak sadece sendikaların değil hepimizin ortak görevidir.

Bu vesileyle, Doruk Madencilik işçisi kardeşlerimizin hak ettikleri tüm alacaklarına en kısa sürede kavuşmalarını temenni ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Arslan, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'ya ait.

Sayın Kordu, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA AYTEN KORDU (Tunceli) - Sayın Başkan, değerli Genel Kuruldaki vekillerimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gerçekten coğrafyamız, ülkemiz, tüm yurttaşlar çok ciddi adalet ve hukuk sorunlarıyla karşı karşıya; kadınlar katlediliyor, doğa talan ediliyor, şirketlere özel maden yasaları çıkarılıyor, bütün topraklar peşkeş sunuluyor, işçiler derin bir sömürüyle karşı karşıya. Böyle bir tablodan bahsediyoruz. Dolayısıyla ihtiyacımız olan şey, güvenlik önlemleriyle bastırma, gözaltı ve tutuklama değil.

Türkiye'nin demokratik geleceğini demokratik yasalarla inşa etmeme sorunuyla karşı karşıyayız. Dolayısıyla bunu gerçekleştiremediğimiz sürece tüm bu katliamlar, tüm bu sömürü düzeni bu coğrafyada, bu ülkede devam edecek.

İşte, Doruk Maden işçileri günlerdir, on yedi gündür kapıda; kendileri "Açız, açıktayız." "Geçinemiyoruz." "Yoksuluz." diye oradan sesleniyorlar ve dokuz gündür açlık grevindeler ama neyle karşı karşıyalar? Tabii ki gözaltıyla karşı karşıyalar, gazla karşı karşıyalar; dolayısıyla, bir baskı politikasıyla karşı karşıyalar. Ne istiyorlar? Onurlu bir yaşam istiyorlar, adil bir yaşam istiyorlar. Bunun için buradalar, günlerdir Meclis kapısındalar.

Maden ruhsatlarıyla doğayı peşkeş çeken, sermayeye peşkeş çeken bu akıl, bu sistem, bu siyasi iktidar "kalkınma" adıyla birçok yerde madenlere izin veriyor, oralarda ciddi bir göçertme; işçi, çiftçinin, köylünün göç edeceği bir sistem oluşturuluyor, arkasından kalkınma adına bir işçi ordusu yaratılıyor. Bu işçi ordusu iş bulmak adına o madenlerde sadece ölümle baş başa, yoksullukla baş başa, açlık sınırında aldıkları maaşlarla baş başa kalmakla kalmıyor, bu özel, bu kapitalist, bu neoliberal politikalarla karşı karşıya kalarak aynı zamanda maaşlarını alamıyorlar, haklarını alamıyorlar, kıdem tazminatlarını alamıyorlar; ciddi hukuksuzlukla karşı karşıyalar. Dolayısıyla bu adalet, bu hukuksal sistemin kendisi çok ciddi sorunlarla karşı karşıya. Bununla mı kalınıyor? Örgütlenme hakkına karşı işte, sendika başkanları gözaltına alınıyor, doğasını koruyanlara karşı Akbelen'de Esra Işık'a olduğu gibi tutuklamayla karşı karşıya kalınıyor. Dolayısıyla, 1 Mayıs'a günler kala, iki gün kala birçok demokrasi gücü bileşenlerimizin de içinde olduğu, işçi kurumlarının da içinde olduğu yerlere baskınlar düzenleniyor, gözaltılar gerçekleştiriliyor. Neden? Bu ülkede emeğin hakkı savunulduğu için, doğa savunulduğu için, adil, onurlu bir yaşam talep edildiği için bunlar gerçekleştiriliyor.

Dolayısıyla bu haklı mücadeleyi biz saygıyla selamlıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kordu, lütfen tamamlayın.

AYTEN KORDU (Devamla) - Doruk Maden işçilerinin yanındayız. Türkiye'de emeğin nasıl değersizleştirildiği işte, Doruk Maden işçilerinin günlerdir kapıda "Açız, açıktayız." "Yoksuluz." "Geçinemiyoruz." diyerek seslerini yükseltmesinden belli. Siyasi iktidar bu konuda kendisini sorumlu hissetmelidir.

YENİ YOL Partisi bir önerge verdi, buradan bu önergenin kabul edilmesi gerektiğini söylüyoruz, pek çok önerge reddediliyor, biliyoruz ama biz, 1 Mayıs'a doğru giderken bütün gözaltındakilerin serbest bırakılmasını; işçinin, emekçinin onurlu bir yaşamının sağlanmasını; yine, Doruk işçilerinin "ekmek" ve "adalet" seslerini hep beraber duyalım diyoruz. Buradan bu önergeye "evet" diyelim ve Meclis araştırması önergesini destekleyelim diyoruz.

Teşekkür ediyorum.

Sağ olun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kordu, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Okan Konuralp'a ait.

Sayın Konuralp, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA OKAN KONURALP (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; malumunuz olduğu üzere "kılıç artığı" ifadesiyle hedef alınan azınlıklar ve Alevilerdir ve biz dünüyle, bugünüyle, yarınıyla azınlık ve Alevi yurttaşlarımızın yanındayız. Bu aşağılama ve tehdit ifadesi ırkçılar tarafından kullanılır, ırkçıların karşısındayız. Bu bağlamda, önceki dönem Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'na yönelik sözde bir gazetecinin ırkçı saldırısını lanetliyorum. (CHP sıralarından alkışlar) Yurttaşlarımızı kökenlerine, inançlarına, kimliklerine göre ötekileştiren, düşmanlaştıran, nefret söylemi üreten bu zihniyetle kararlı bir mücadeleyi zorunlu görüyorum.

Değerli milletvekilleri, benden önce konuşan arkadaşlarımız önergeye ilişkin önemli hususları dile getirdiler. Tekrara düşmeden vurgulamak isterim ki madenler yalnızca emeğin değil, gerçeğin de en çıplak hâliyle yaşandığı yerlerdir çünkü maden ocaklarında hiçbir şey makyajlanamaz, madenlerde ne yoksulluk gizlenebilir ne de sömürünün üstü örtülebilir; her vardiya, her karanlık galeri, her çöküş ve her kayıp sömürü düzeninin gerçek yüzünü yeniden ve yeniden açığa çıkarır. Ancak madenler aynı zamanda bu ağır sömürü düzenine karşı en kararlı direnişlerin de filizlendiği yerlerdir tıpkı Doruk Madencilik bünyesinde çalışan BAĞIMSIZ MADEN-İŞ üyesi işçilerin emek mücadelesinde olduğu gibi. Madenlerdeki ağır çalışma koşulları onları yan yana getirdi, ortak bir kaderde buluşturdu, onları disipline etti ve birlikte bir büyük mücadeleye hazırladı. Eskişehir'den yola çıktılar, dokuz gündür Ankara'nın göbeğinde sadece kendileri için değil ülkemizin tüm emekçileri için patronların açgözlülüğüne ve kamu gücünün baskısına rağmen onurlu bir direniş sergiliyorlar. Omuzlarında yalnızca kendi sorunlarını değil işçi sınıfının tarihini taşıyorlar çünkü kendileriyle birlikte tüm emekçilerin yaşadığı gerçeğin, eşitsizliğin, adaletsizliğin ve göz göre göre sürdürülen sömürü düzeninin gerçeği olduğunu biliyorlar ve yaşadıkları ağır gerçeklik öfkeye dönüşmüş durumdadır ama hepimiz şahidiz ki maden işçilerinin öfkesi kör bir öfke değildir. Bu öfke, birlikte çalışmanın, birlikte ayakta kalmanın, birlikte direnmenin içinden süzülmuş bir öfkedir. Bu öfke, sömürü düzeninin gerçeğini en çıplak hâliyle yaşamamanın öfkesidir. Üstelik bu gerçeği bedenleriyle de anlatıyorlar. Zincirlerinden başka kaybedecek şeyi kalmayan işçilerin Kurtuluş Parkı'ndaki çıplaklığının gerekçesi budur. Madencilerin bu çıplaklığı karşısında aylardır susan, soruna müdahale etmeyen, sorunları görmezden gelen, utanmaz patronun bekçiliğini yapan bir iktidar anlayışı var.

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

OKAN KONURALP (Devamla) - Maden işçilerinin kararlı direnişi karşısında harekete geçmiş gibi davranan, bir nevi PR çalışması niteliğinde adımlar atmaya çalışan siyasi iradeye "İş bu noktaya gelene kadar neredeydiniz?" diye sormanın anlamı olmadığını, sorsak bile vicdanlı bir yanıt alamayacağımızı biliyoruz. Bu soru yerine en güçlü seslerin en derin karanlığın içinden yükseldiğini vurgulamayı uygun görüyor, bir eylem dönüşünde geçirdikleri trafik kazasında hayatını kaybeden BAĞIMSIZ MADEN-İŞ Kurucu Genel Başkanı Tahir Çetin'i ve Madenci Ali Faik İnter'i saygıyla anıyorum. BAĞIMSIZ MADEN-İŞ Sendikası Başkanı Gökay Çakır'ın şahsında tüm madencileri selamlıyorum.

Marx'ın ifadesiyle "İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır." diyerek yaşasın madencilerin direnişi, yaşasın 1 Mayıs! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Konuralp, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu'na aittir.

Sayın Çolakoğlu, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Grubunun verdiği Meclis araştırması önergesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle şunu söylemek istiyorum: Önergede madencilik sektöründe kronikleşen ücret güvensizliği veya madencilikte yapısal sorunlar olduğu iddia ediliyor, vurgulanıyor. Bizler madencilikteki bu sorunları biliyoruz ve tarihler boyunca da madencilik sektöründe birçok sorun olmuştur. Bizler AK PARTİ iktidarı olarak bu sorunun çözümü için kanun çalışmalarını muhalefetin bazen itirazlarda bulunmasına rağmen gerçekleştiriyoruz. İlgili bakanlıklarımız sorunlara hiçbir zaman duyarsız kalmamıştır ve bu önergedeki bu söylemi de kabul etmiyoruz. Bütün sektörleri dinliyoruz, bütün sektörlerin taleplerini de bizler AK PARTİ iktidarı olarak dinliyoruz ve gereğini yapıyoruz. Öncelikli olarak 2014 yılında Maden Kanunu'na eklenen ek 9'uncu maddeyle özellikle linyit ve taş kömürü çıkarılan iş yerlerinde yer altında çalışan işçilerin ücretlerinin 2 katı olacağını bizler kanunlaştırdık.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - 2 asgari ücret.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) - "2 asgari ücret" olarak kararlaştırdık.

Bununla beraber, değerli arkadaşlar, bizler, işçi desteğini de hiçbir zaman eksik bırakmadık. Cumhurbaşkanlığı kararıyla yer altındaki işçilerimizin işveren katkısını 2024 yılında yüzde 80; 2025 yılında yüzde 50; 2026 yılında yüzde 25 oranında belirledik ve 2026 yılında üç yıllıktı, bitti ve bizler, şu anda Bakanlığımız, bakanlıklarımız özellikle bunun 2029 yılına kadar uzaması için çalışmalarına devam ediyor.

Değerli Başkan, sayın milletvekilleri; şunu da özellikle vurgulamak istiyorum: Devletten daha güçlü hiçbir güç yoktur, devletimiz her zaman gücünü gerektiği noktada ortaya koymuştur. Doruk Madencilik çalışanlarının yaklaşık 180 milyon TL alacağı vardır, bu alacakların da 37 milyon TL'si ödenmiştir, inşallah 29 Nisanda da bütün alacakları verilecek ve planlamaları yapılmıştır. Sendika ile Bakanlığımız bu çalışmaları devam ettirmektedir. Bakanlığımız, geçtiğimiz hafta bütün işçileri, sendika temsilcilerini Bakanlığa davet ederek taleplerini, isteklerini dinlemiş ve çözüm yollarını da kendilerine bire bir iletmiştir. Madencilik sektöründe de ortaya çıkan bu sorunlara yine bizler duyarsız kalmadık ve gerekli hamleleri yaptık.

Bununla beraber, önergede TMSF'yle ilgili bazı konular var. Kayyum atanan bütün işletmelerde hiçbir işçimizin işten çıkarılması gibi bir durum söz konusu değildir. Bununla beraber, işten çıkarmamakla beraber, işletmede faaliyet olmamasına rağmen ücretleri de maaşları da vaktinde ödenmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çolakoğlu, lütfen tamamlayın.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz AK PARTİ olarak, kurulduğumuz günden bugüne kadar kim işçi emeğine göz dikiyorsa, işçinin emeğini vermiyorsa bunun karşısındayız ve karşısında olmaya da devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çolakoğlu, teşekkür ediyorum.

Şimdi, YENİ YOL Partisi Grubunun önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Diğer öneriyi okutuyorum:

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, Doruk Madencilik A.Ş. işçilerinin ödenmeyen ücret, ikramiye, tazminat ve diğer alacaklarıyla ilgili hak gasplarının, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından tespit edilen idari para cezalarının, TMSF devri sonrası yaşanan sorunların ve Türkiye'deki madencilik sektöründeki genel sorunların, madencilik sektöründeki iş cinayetlerinin, güvencesiz çalışma koşullarının tüm boyutlarıyla incelenmesi amacıyla 28/4/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Nisan 2026 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

28/4/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 28/4/2026 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Turhan Çömez
Balıkesir
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Grup Başkan Vekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, Doruk Madencilik A.Ş. işçilerinin ödenmeyen ücret, ikramiye, tazminat ve diğer alacaklarıyla ilgili hak gasplarının, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından tespit edilen idari para cezalarının, TMSF devri sonrası yaşanan sorunların ve Türkiye'deki madencilik sektöründeki genel sorunların, madencilik sektöründeki iş cinayetlerinin, güvencesiz çalışma koşullarının tüm boyutlarıyla incelenmesi amacıyla 28/4/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan araştırma önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 28/4/2026 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, 2 AK PARTİ'li arkadaşın Divanda olması usul açısından doğru değil diye düşünüyorum. Birleşime ara verelim.

(AK PARTİ sıralarından "Arkadaşlara güvenmiyor musunuz?" sesleri)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Güveniyoruz, güvende sorun yok, her 2'si de sevdiğimiz arkadaşlar ama usul açısından, onları da zan altında bırakmamak için.

BAŞKAN - Evet, değerli milletvekilleri, Sayın Kaya doğruyu söylüyor, usul açısından böyledir ancak Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Divanda bulunan Sayın Üyemiz Nurten Yontar'ın kendisi rica etti, rızasıyla bu değişim oldu. Ona rağmen bir değişim yapılmadığı için...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Başka partiden de arkadaşlarımız var.

BAŞKAN - Evet, Nurten Hanım özel bir mazereti nedeniyle rica etti; diğer partilerden de bir arayışı oldu ama bulamayınca İshak Bey'e ricada bulunmuş.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - İshak Bey'den endişemiz yok, tarafsızlığına güveniyoruz, Adil Bey'e de güveniyoruz ama usule uygun değil yani.

BAŞKAN - Yani o yüzden burada usule aykırı bir iş yapmayız, yaptığımızda da şahit zaten sizlersiniz, gerekli düzeltmeleri yaparız.

İYİ Parti Grubunun önerisi okunmuştu.

Şimdi, önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'na söz veriyorum.

Sayın Türkoğlu, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; bu ülkede maden ocakları kadcerciliğın kazdığı toplu vicdan mezarlarıdır. İşçi sağlığı ve iş güvenliğı raporları, Allah aşkına, bakın, ne diyor: "Türkiye'de son on iki yılda madenlerde 1.267 emekçi can verdi, 1.267." Bu 1.267 ocak demek, ev demek, hane demek. Efendim, Soma'da, Zonguldak'ta ölüm âdeta vardiyyaya yazılmadı mı? Şirvan'da emek toprağa gömülmedi mi? Amasra'da madencinin nefesi kömüre karışmadı mı? İliç'te siyanür insanımızı diri diri yutmadı mı? Maalesef, siz her seferinde aynı şeyi yaptınız, sadece kameralar önünde üzüldünüz. Bu ülkede adalet terazisi bozulmuştur. Yerin altında ölene sabır tavsiye ediliyor, yerin üstünde hak arayana ise cop gösteriliyor. Bir taraftan madenci ölüyor, öbür taraftan milletin toprağı heba oluyor.

Çanakkale Kirazlı'da orman kesiliyor. Muğla Akbelen'de köylü ağacına siper oluyor. Artvin Cerattepe'de, Eskişehir Alpagut'ta siyanür ovanın kaderini yerle bir ediyor. Mersin Arslanköy'de yıllık 1 milyon ton boksit üretimi ve 150 bin ton dinamit kullanımı bölgeyi felaketin eşiğine getirdi. Köylüler isyanda, halk ayakta.

Özetle, millet "Yaşayalım." diyor, iktidar "Maden çıkaralım." diyor. Millet "Koruyalım." diyor, iktidar "Satalım." diyor. Millet "gelecek" diyor, iktidar ise "ihale ve rant" diyor.

Efendim, şimdi, Ankara'nın tam göbeğinde 86 milyonun vicdanını sızlatan madencilerimize yapılan zulmü ve adaletsizliğı yüreğimiz yanarak izliyoruz ve bugün bu önergeyle aslında topyekûn madencilerimizin yaşadığı sorunlarla birlikte vahşi madencililiğın de memleketi ne hâle getirdiğini gelin araştıralım diyoruz.

Ankara'da günlerdir açlıkla, yoklukla, çaresizlikle direnerek ekmek kavgası veren madencilere kulak vermek yerine, yine ve her zamanki gibi orantısız güçten medet umuyor, yine gözaltı silahını kullanıyorsunuz.

Üzerine basa basa bir daha söylüyorum: Bu madeni TMSF yoluyla özelleştirip satmanız sizi sorumluluktan kurtarmaz çünkü bu ocağı işçilerin biriken bütün haklarını, tazminatları vesaire alacaklarının ödenmesi şartıyla sattınız. E, ödemedi adam, ödemiyor. "Sattım, gitti." diyen uyanık tüccar gibi bana ne mi diyeceksiniz? Diyemezsiniz. Bu haksızlığa, bu zulme iktidar olarak ortak olmayacaksınız.

En son Sayın İçişleri Bakanı açıklama yapmış: "Yıldızlar Holding Doruk Madencililiğın sahibiyle görüştüm, bütün alacakları bu sabah ödeyecekler." Bu nasıl bir acziyettir ya? Böyle devlet yönetimi mi olur? Aracı Bakan olsun, ricacı olsun, öyle mi? On yıllık, on beş yıllık tazminatlarını ödemiyorlar, on iki ayda 2 defa maaş ödenmiş ve siz acziyet içerisinde bu işverenden, dün haraç mezat resmen devrettiğiniz işletmenin yeni patronundan ricacı oluyorsunuz. Kaldı ki ödendi mi? Ödenmedi. Buraya gelmeden önce BAĞIMSIZ MADEN-İŞ'in Başkanı ve oradaki arkadaşlarla görüştüm, ellide 1 oranında geçen ödenen bir rakam var; ne tazminatlar ne de ödenmeyen maaşlar henüz ödenmiş değil.

Bir de, Allah aşkına, sabahtan beri söyleyip duruyorsunuz, Sayın Bilgin de biraz önce ifade etti. Efendim, yerin üstündekiler açlık sınırında çalışıyor, yerin altındakiler de 56 bin lira alıyor. Ne oldu, çok mu gördünüz? 100'den fazla işçiyi aylıksız izne çıkarmışlar. E, diğerlerine maaş vermiyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Tamamlayayım efendim.

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu, lütfen tamamlayın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - İstedikleri şey şu kardeşim: "Çalışıyoruz, alnımızın teri olan hakkımızı istiyoruz." İktidardan tavassut istemiyor, torpil istemiyor, ek gelir istemiyor, maaş, hiçbir şey istemiyor. "Niye çalıştığının hakkını bana vermiyorsun? Neden alın terimin hakkını bana vermiyorsun? Talep edince de cop kullanıyorsun, gaz kullanıyorsun." diyor.

Özetle, araştırma önergemizi destekleyin. Topyekûn, maden işçilerimizin genel durumunu ve Türkiye'deki madencililiğı, vahşi madencililiğı hep birlikte araştıralım diyorum, heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, YENİ YOL Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'a ait.

Sayın Çalışkan, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, aziz milletimiz; ne yazık ki Türkiye Büyük Millet Meclisi bugün kara günlerinden birini daha yaşıyor. "En kara" diyemeyeceğim çünkü her geçen gün bir yenisini yaşıyoruz. Bu Mecliste kanunlar yapılıyor ama bu kanunların yapıma gerekçesi içerisinde ne yazık ki aziz milletimiz yok; küresel lobiler, sermaye grupları var. Bütün kanunlar bu lobilerin taleplerini yerine getirmeye yönelik. Vergide indirim söz konusu. Niye? Dışarıdan yeni sermaye gelsin diye. Ne yazık ki tam 16 kez Maden Kanunu değişti ama hiçbirinde bu işçi ölümlerini nasıl çözeriz, asgariye indiririz, tedbir yok, gündem de yok.

Ne yazık ki ülkemizde son yirmi beş yıl içerisinde 2 binin üzerinde maden kazasında işçi öldü; bu, iktidarın zerre kadar umurunda değil. Soma'yı, Ermenek'i, Amasra'yı, İliç'i, pek çok faciayı yaşadık, her geçen gün bir yenisini yaşıyoruz ama sonuçta gördüğümüz şey, ülkenin parsel parsel maden sahası hâline getirilişi. 21 vilayette İstanbul'un 4 katı büyüklüğünde arazi maden sahası ilan edildi, orman vasfından çıkarıldı. Tezgâh kurulmuş, Maden Tetkik Arama gelip yer tespiti yapıyor, peşinden de yabancı sermayeli firma gelip zehir saçarak buradaki kaynakları alıyor. Bu millet de bunu sadece seyrediyor.

Şimdi, şu içinde yaşadığımız süreç, yargıya gitmesinden bahsediliyor. Ne kadar komik bir durum çünkü bu ülkede yargının nasıl, hangi talimatlarla hareket ettiğini hepimiz biliyoruz. Şu Eskişehir'den gelen maden işçileriyle ilgili problem, hepimizin ortak gündemindeki 110 işçi hakkını aramak üzere 170 kilometre yolu yaya yürüyerek geliyor ama üzülmekle belirtelim ki, Sayın Grup Başkan Vekili az önce "İşçilerin yanındayız." dedi, evet, Çevik Kuvvetle, Özel Harekâtla, coplarla işçinin yanındasınız! (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar) İşçiler Ankara'ya giriş yaptığı gün Enerji Bakanlığının önüne yüzlerce polis yığarak, Özel Harekât, Çevik Kuvvet yığarak bu işçileri karşıladınız, sabah şafak operasyonuyla gözaltına aldınız, on beş günden beri seslerini duymadınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çalışkan, lütfen tamamlayın.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Artık iş ayyuka çıkınca, basında had safhada gündem olunca, bu feryada yürekler dayanmayınca bir Bakan patrona lütfetti, telefon açtı.

Bakın, burada özel sektörün işçi-işveren arasındaki durumundan öte bir durum var çünkü bu iş yeri TMSF'ye aitken özel tahsisle tanış bir kişiye devredildi. Dolayısıyla bu işçilerin garantörü, kefilisi sizsiniz. Bunların sadece tazminatları, maaşları, özlük hakları değil, bundan çok öte bir durumla karşı karşıyayız. Bunu kime, nasıl verdiniz? Aha şuradan, Meclis kürsüsünden itham ediliyorsunuz. Öyleyse bunu aklamak da AK PARTİ Grubuna düşer. Gerçekten bahsedilen iddialar doğru ise işçilere haksızlık yapılmışsa, hele haksız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - ...şekilde buranın devri söz konusuysa ortaya çıksın; aksi hâlde, temizlenin, arının.

İşte, size temizlenme, arınma fırsatı diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Önergeye destek vermenizi de bekliyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çalışkan, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'a ait.

Sayın Şenyaşar, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

1 Mayıs'a giderken, haklarını almak için dokuz gündür Ankara'da açlık grevinde olan, haksızlığa uğrayan işçilere emsal olacak onurlu bir mücadele yürüten Doruk Maden işçilerini ve işçilerle dayanışma içinde olan herkesi saygıyla selamlıyorum.

Yerin yüzlerce metre altında ömrünü tüketen ama hakkını ararken yerin üstünde engellerle karşılaşan, gaz yiyen, dövülen, gözaltına alınan maden işçilerinin haklarını alana kadar Mecliste sesi olmaya devam edeceğiz.

Türkiye'de madencilik sektörü artık kömürün veya cevherin değil, insan onurunun ve emeğinin hiçe sayıldığı bir alan hâline gelmiştir. Elimizdeki veriler iktidar için bir utanç vesikasıdır. 2013-2025 yılları arasında 1.267 işçi iş cinayetlerinde hayatını kaybetti. Son üç yılda tam 507 maden işçisinin bedeni toprağa karıştı. Tablo açık, AKP'nin neoliberal politikaları sayesinde işçilerin ve emekçilerin insanlık onurları ayaklar altına alınıyor. Bugün bu sömürü düzeninin en somut örneği Doruk Madencilik işçilerinin yaşadıklarıdır. TMSF'den işletmeyi devralan Yıldız Holdinge işçilerin alacaklarını ödemediği için bugün itibarıyla 23,5 milyon TL ceza kesilmiş ama işçinin hakkıyla ilgili tek bir kuruş ödenmemiş. Sebahattin Yıldız'ın sahibi olduğu şirketin 3 bine yakın maden ruhsatı var. Dün Bakanlıkla görüşmede şirketin maden ruhsatlarının bir kısmının iptal edildiği söylenmiş, günaydın diyoruz. Devlet ceza kesiyor, şirketin suçu sabit görünüyor ama maden işçilerinin alacaklarının ödenmesi konusunda aynı hassasiyet gösterilmiyor. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı şirketin işçilere 36 milyon TL ödeme yaptığını duyursa da BAĞIMSIZ MADEN-İŞ Genel Başkanının feryadı gerçeği gün yüzüne çıkarıyor; işçilere ödenen rakamın toplam alacakların ellide 1'i bile olmadığını söylüyor. İşçiler lütuf istemiyorlar, birikmiş maaşlarını, alın terlerinin karşılığı olan kıdem ve ihbar tazminatlarını, gasbedilen sendikal haklarını istiyorlar, rızaları dışında dağıtılan ücretsiz izinlerin kaldırılmasını ve insanca güvenli bir çalışma ortamı talep ediyorlar. Holding sahiplerinin iktidar partisine olan yakınlıkları bu şirketin hukuksuzluğuna kalkan olmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Şenyaşar, lütfen tamamlayın.

FERİT ŞENYAŞAR (Devamla) - Halkın sorunlarının çözüm adresi olan Meclisten ilgili bakanlıklara ve iktidara işçiler adına sesleniyorum: Dokuz gündür Kurtuluş Parkı'nda açlık grevinde olan Doruk Madencilik işçilerinin feryadını artık duyun, sorumlu Bakanlar sorumluluktan kaçmasın. İşçiler, Meclisten çözüm bekliyorlar. Maden işçilerinin talepleri karşısında sessiz kalan milletvekillerinin aldıkları maaş haramdır, haram olsun. Bütün Türkiye bu fotoğrafa dikkatlice baksın, bu durum karşısında vicdanı sızlamayan insanlığını sorgulasın. Ülkeyi yöneten iktidarın işçiye reva gördüğü durumun fotoğrafıdır bu. 23 Nisanda çocuklar babalarına destek vermeye geldiler. Dokuz gündür işçiler açlık grevinde. Grup Başkan Vekilimizin şahsi duruşuna saygı duyuyorum ama dokuz gündür bu babalar, işçiler açlık grevinde. Grup Başkan Vekilimiz listeyi açıkladı. Aileler geçinemiyor, ücretlerini istiyorlar. Ücretleri ve tazminat hakları bir an önce ödenmeli. (DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Şenyaşar, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Semra Dinçer'e ait.

Sayın Dinçer, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SEMRA DİNÇER (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Türkiye'de emeğin, alın terinin ve insan onurunun sermaye karşısında nasıl ucuzlatıldığının ve önemsizleştirildiğinin en acı örneklerinden birini konuşuyoruz. Doruk Madencilik işçileri 13 Nisanda başlattıkları mücadelelerini günlerdir Ankara Kurtuluş Parkı'nda açlık greviyle sürdürmeye devam ediyorlar. İşçiler perişan, eşleri perişan, çocuklar perişan. Bu insanların evinde tencere kaynamıyor, çocuklarının bayram sevinci ellerinden alınıyor çünkü bir şirket aylarca maaş ödememeyi, tazminatları gasbetmeyi, işçiye ücretsiz izne zorlamayı kendine

hak görüyor. Haklarını barışçıl bir şekilde kimseye zarar vermeden talep eden madencilerden mi korkuyorsunuz? Asıl korkusu olması gereken, işçinin alın terine çöken düzendir; asıl hesap sorulması gereken, emekçinin maaşına, kıdem tazminatına, çocuğunun ekmeğine göz dikenlerdir. Bu insanlar, gün yüzü görmeyen yerin yüzlerce metre altında çalışan madenciler; depremde, selde, memleketin en zor günlerinde canını hiçe sayıp enkazın altına giren madenciler yani zor zamanlarımızda yanımızda olan madenciler.

Değerli milletvekilleri, tazminat ödemeyen patronlara ne yazık ki zorla alıştırıldık ama maaş ödememek nasıl bir vicdansızlıktır, anlamak mümkün değil. Açlık grevindeki bir madenci, elindeki pazar listesini gösterip "Param olmadığı için bunları alamadım." diyor. Peki, o listede ne var? Lüks değil, sadece tencere kaynasın istiyor. 1 kilo domates, 1 kilo salatalık, 3 kilo patates, 4-5 limon, 1 kilo soğan, 1 demet de maydanoz; yoksul bir evin suskunluğuna gömülmüş sofrası var orada. O isyanı izlediğinizde burnunuzun direği hiç sızlamadı mı? Bu tabloya hangi vicdan razı gelebilir? Gazete kuponu dağıtır gibi maden ruhsatı dağıttınız. Bu ülkede insanın etile, kemiğiyle, ucuzlaştırılmasına rağmen emeğin sömürsüne de artık "Dur!" demediniz. Burada açıkça söylüyorum: Emek hırsızları bu toplumun ortak yarasıdır. Kim işçinin hakkına çöküyorsa, kim madencinin alın terini gasbediyorsa, kim çocukların ekmeğini çalıyorsa onun karşısında olmak hepimizin görevidir. Biz, direnen madencilerimizin yanındayız. Şimdi aldığımız bir habere göre madencilerimizin direnişi kazanımla sonuçlandı. Eylemlerini sonlandırma kararı aldılar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Dinçer, lütfen tamamlayın.

SEMRA DİNÇER (Devamla) - Madem ödeyecektiniz, bu insanları günlerce neden açlığa mahkûm ettiniz? İşçinin hakkını vermek için illa talimat mı gerekiyordu? Bir madencinin alın teri pazarlık konusu dahi olamaz. Hak ettiğiniz, her şeyi parça parça, lütf gibi dağıttığınız eksik ödemeler. Bu emekçilerin tazminatları verilene kadar, güvenli çalışma ortamı sağlanana kadar ve sendikal hakları alınana kadar bu mücadelenin sesi olmaya devam edeceğiz çünkü madencinin hakkı ödenmeden bu mesele kapanmaz çünkü emeğin hakkı da verilmeden bu ülkede adaletten söz edilmez.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Dinçer, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Elâzığ Milletvekili Ejder Açıkkapı'ya ait.

Sayın Açıkkapı, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubu adına verilen Meclis araştırması önergesi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Madencilik sektörü zor, ağır ve riskli bir alandır. Bu alanda çalışan her bir işçimizin emeği, canı kıymetlidir. İşçinin hakkı ise hepimiz için hassasiyetle korunması gereken bir emanet niteliğindedir. Bu yönüyle, dile getirilen her konuyu ciddiyetle ele almak, hakkaniyetli bir değerlendirme yapmak her birimizin ortak bir sorumluluğudur.

Öncelikle, Doruk Madencilik sürecine bakıldığında ortada kapalı, belirsiz ya da şaibeli bir durum değil; aksine, açık, rekabetçi ve hukuka uygun bir ihale süreci olmuş, uluslararası bir finans kuruluşunun alacağı ihaleyle devredilmiş, ardından Adularya Enerji, açık ihale yöntemiyle en yüksek teklifi veren Doruk Madencilik'e satılmış, ilgili tüm kurumların onayları alınarak süreç tamamlanmıştır. Bu noktada önemli bir hususun altını şöyle çizmek gerekir: İlk satış devri sırasında 704 işçi tüm hak ve alacaklarıyla birlikte devredilmiş ve o tarihte işçi alacaklarının tamamı ödenmiştir. Ayrıca, yapılan sözleşmelerle devletimiz ve ilgili kurumlarımız bu süreçten hukuken ayrılmıştır. Bugün gündeme getirilen mesele ise tamamen şirketin kendi işletme süreci içerisinde ortaya çıkan bir durumdur. Burada özel firmaların, madencilik şirketlerinin basiretli tüccar olması gerekir. Muhalefetin dile getirdiği birçok konuda özel sektörün, madencilikle uğraşan şirketlerin basiretli tüccar gibi davranmaları gerekir, buna sonuna kadar katılıyoruz. Burada bu işle iştigal eden her bir şirketin, işçinin alın teri kurumadan alacaklarını ödemesi gerekir; hem burada hem ilim Elâzığ'da hem de bir başka yerde alın teri kurumadan maaşını alamayan her bir işçinin derdi bizim derdimizdir. Burada, özellikle şirketlere basiretli tüccar olmaları yönünde hassasiyet göstermelerini istiyoruz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ama eylem yapıldı kadar kimse ses etmedi.

EJDER AÇIKKAPI (Devamla) - Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımız bu konuda doğrudan devreye girmiş, sendika temsilcileriyle görüşmüş, işçilerimizi dinlemiş ve süreci yakından takibe almıştır ve az önce de ifade edildiği gibi işçilerimiz eylemlerine son vermişlerdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Bade harabül Basra! Hayatları yanlarına kâr kaldı!

BAŞKAN - Sayın Açıkkapı, lütfen tamamlayın.

EJDER AÇIKKAPI (Devamla) - Ülkemizde Hükûmetimizin, devletimizin denetimi vardır, takibi vardır; tespit edilen eksiklikler karşısında cezai işlemler uygulanmaktadır, süreçler kayıt altına alınmaktadır ve müdahaleler gerektiği zamanda yapılmaktadır. Bununla birlikte basiretsiz tüccarlara, şirketlere yönelik olarak da faydalandıkları yerli kömürden elektrik üretimine yönelik teşvik mekanizmasında da çok açık bir ilke benimsenmiştir: İşçi ücretlerini düzenli ödemeyen hiçbir işletme bu desteklerden yararlanamamaktadır. Bu yaklaşım devletimizin önceliğinin açık bir göstergesidir.

Değerli milletvekilleri, elbette eksikler olabilir, sorunlar yaşanabilir, önemli olan bu sorunlara sırt çevirmek değildir, biz bunu yapıyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Açıkkapı, teşekkür ederiz.

Şimdi İYİ Parti Grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş önerisini okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

3.- DEM PARTİ Grubunun, Hakkâri Milletvekili Öznur Bartin ve arkadaşları tarafından, Van-Hakkâri güzergâhında ulaşım hakkının sağlanması amacıyla 28/4/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Nisan 2026 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

28/04/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 28/4/2026 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Sezai Temelli
Muş
Grup Başkan Vekili

Öneri:

28 Nisan 2026 tarihinde Hakkâri Milletvekili Öznur Bartin ve arkadaşları tarafından (17627 grup numaralı) Van-Hakkâri güzergâhında ulaşım hakkının sağlanması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 28/4/2026 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Hakkâri Milletvekili Öznur Bartin'e söz veriyorum.

Sayın Bartin, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün bu kürsüye bir kentin, coğrafyasına hapsedilişinin; bir halkın, yaşam hakkının balçığa gömülüğünün ve yirmi dört yıllık bir iktidar pratiğinin iflasının resmini çizmeye geldim.

13 Nisandan bu yana tam on altı gündür Hakkâri ile dünya arasındaki bağ koparılmış durumda ama bu bir kopuş değil, bu bilinçli bir terk ediliş, sistematik bir tecrit ve haysiyet sınavıdır. "Yol medeniyettir." diyerek yola çıkanların medeniyeti Hakkâri'de Yeniköprü'nün çamuruna saplanmış, Akçalı'nın heyelanında can vermiştir. Elimizdeki verilere bakın: Bağışlı köyü Aşağı Kayacık mezrasında yükselen o devasa heyelanın sebebi takdiriilahi değil, takdiriranttır. Avrupa Birliğinden alınan 30 milyon avruluk hibe ve kamu kaynaklarıyla inşa edilen o entegre katı atık tesisi bugün Hakkâri'nin boğazına çöken karabasan olmuştur. Jeolojik raporlar feryat etti "Burası heyelan bölgesidir, zemin instabilidir." diye ama siz ne yaptınız? Bilimi susturdunuz, mühendisliği ihalelere kurban ettiniz. 13 Nisanda o tesisten kopan 2 milyon metreküp toprak sadece yolu değil sizin sahte kalkınma masallarınızı da yuttu, milyonlarca avro toprağın altında kaldı ama asıl o toprağın altında kalan Hakkâri halkının güvenli ulaşım hakkıdır ve sizin iktidarınızdır. Siz burada Türkiye Yüzyılı'ndan, uzay ajanslarından bahsederken 25 Nisan günü Hakkâri'nin evlatları, Hakkâri Zap Spor kafilesi Ağrı deplasmanına gidebilmek için ne yaptı biliyor musunuz? O pırıl pırıl gençler sizin "Açtık." dediğiniz ama aslında kapalı olan o yolda takım otobüsü çamura saplandığı için heyelanı yaya geçti, ardından 2026 yılında bu ülkenin sporcuları bir kamyonetin arkasına doluşarak yola devam etti. Utanın, yirmi dört yıldır bu ülkeyi yönetenler bir kentin çocuklarını kamyonet kasasına mahkûm etti, utanmalısınız!

Daha da vahimi var: Bakın, Hakkâri'de bugün cenazeler iş makinelerinin kepçeleriyle taşınıyor, hastalar o çamurlu yolları sedyelerle değil sırtlarda geçiyor, iki saatlik Van yolu sizin ihmalkâr siyasetiniz yüzünden Şırnak üzerinden on saatlik bir ölüm yolculuğuna dönüştü. Diyaliz hastasının, hamile kadının, acil vakanın o on saatte çektiği sancı sizin yirmi dört yıllık ayırımcı yatırım politikalarınızın sonucudur. Hakkâri'nin tek ana arteri olan bu yol 25 Martta çöktü, sustunuz; 11 Nisanda sel vurdu, izlediniz; 13 Nisanda tesis patladı, yol tamamen kapandı ama siz "20 Nisanda açtık." dediniz, ertesi gün tekrar kapattınız. Hakkâri halkıyla dalga mı geçiyorsunuz? Karadeniz'de dağı taşı tünelle delerken, Marmaray'ı denizin altından bağlarken Irak'a, İran'a açılan bu stratejik kapıyı, milyonlarca insanın kullandığı bu güzergâhı neden bir tünelle, bir viyadükle güvenli hâle getirmediniz? Çünkü sizin siyasetinizde Hakkâri sadece seçimden seçime hatırlanan bir istatistik bölgesidir. Siz Hakkâri'yi bir açık hava hapishanesine çevirmek istiyorsunuz. Depin Köprüsü'nün yıkılmasıyla kentin dünyadan kopacağı bir senaryoyu 21'inci yüzyılda bu halka dayatamazsınız. 1930'ların kervan yollarına mahkûm ettiğiniz bu halk, sizin bu modern tecrit politikanıza diz çökmeyecek. Buradan uyarıyoruz: Hakkâri bir laboratuvar ve Hakkâri de denek değildir. O 1 milyar liralık kâğıt üstündeki ihaleler nerede? On altı gündür bu halkın ticari hayatını bitiren, can güvenliğini yok eden o sorumlular nerede?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Bartin, lütfen tamamlayın.

ÖZNUR BARTİN (Devamla) - Teşekkürler Başkan.

Biz bugün sizden lütuf beklemiyoruz, biz gasbettiğiniz ulaşım hakkımızın, toprağa gömdünüz paralarımızın ve kepçelerle taşıttığınız cenazelerimizin hesabını kurulacak ilk sandıkta sizden soracağız. Hakkâri-Van yolu yurttaşın ulaşım hakkıdır; o yol açılana kadar, yeni tüneller yapılana kadar ve halkımızın yaşam hakkı iade edilene kadar bu kürsüden yakanıza yapışmaya devam edeceğiz. Sizin rant düzeniniz bu heyelanla çöktü fakat Hakkâri halkının zulme karşı onurlu direnişi ve yaşam iradesi bu yolları yeniden inşa etmeye muktedirdir.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Bartin, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde ilk söz, Yeni Yol Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'ye ait.

Sayın Bilici, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MUSTAFA BİLİCİ (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Yıllardır iktidarın en güçlü propaganda cümlelerinden biri neydi? "Yol yaptık." ifadesiydi. Hatta daha ileri gidildi, "Yol medeniyetti." denildi. Peki, soruyoruz: Söz konusu Hakkâri olunca bu medeniyet anlayışı nereye kaybolmuştur?

Bakınız, Hakkâri-Van kara yolu yaklaşık on beş gündür kapalı. Bir heyelan meydana geliyor ve on beş gün boyunca bir şehir âdeta ülkenin geri kalanından kopuyor. Bu nasıl bir altyapı planlamasıdır? Bu nasıl bir kriz yönetimidir? Van ile Hakkâri arasındaki ulaşımı sağlayan yolda yaşanan bu heyelan artık teknik bir mesele olmaktan çıkmıştır; bu, doğrudan doğruya vatandaşın hayatını etkileyen bir insani krize dönüşmüştür.

Değerli arkadaşlar, bugün o bölgede yaşayan insanlar ne yaşıyor biliyor musunuz? Hastalar hastaneye ulaşamıyor, acil müdahale bekleyen insanlar kaderine terk edilmiş durumda. Çalışanlar işine gidemiyor, esnaf kepenk açsa müşteri yok, mal getirecek yol yok. Bir yolun kapanması bir şehrin hayat damarlarının kesilmesi demektir. Siz bu damarı on beş gün boyunca açamıyorsanız burada artık ihmalî değil, açık bir yönetim zaafını konuşmak zorundayız. Bu, 21'inci yüzyıl Türkiye'sine şüphesiz ki yakışmıyor.

Değerli milletvekilleri, bu yol yalnızca bir ulaşım hattı değildir; bu yol yıllardır ölümlü trafik kazalarıyla da gündeme gelen riskli, ihmal edilmiş bir hattır. Bugün yaşanan heyelan aslında yıllardır biriken ihmallerin sonucudur. Soruyoruz: Bu güzergâhta bilimsel altyapı çalışmaları yapılmış mı? Heyelan riski analiz edilmiş mi? Alternatif güzergâhlar planlanmış mı? Hayır çünkü anlayış şu: Sorun çıkana kadar görmezden gel, kriz çıkınca günü kurtarmaya çalış ama artık bu yaklaşım çökmüştür. Hakkâri Türkiye'nin uzaktaki köyü değildir; Hakkâri bu ülkenin onurlu bir ilidir. Orada yaşayan her bir vatandaşımız bu devletin eşit ve birinci sınıf yurttaşıdır. "Devlet" demek sadece büyükşehirlerde vitrin projeleri yapmak değildir; "devlet" demek uzak noktalardaki vatandaşın da hayatını güvence altına almaktır. Bu nedenle buradan çağrıda bulunuyoruz:

Birincisi, Hakkâri-Van kara yolunun açılması için derhâl olağanüstü müdahale planı devreye alınmalıdır.

İkincisi, bu güzergâh için kalıcı, bilimsel ve güvenli bir yol projesi hazırlanmalıdır.

Üçüncüsü, alternatif ulaşım hatları oluşturularak bir ilin tek bir yola mahkûm edilmesine son verilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Bilici, lütfen tamamlayın.

MUSTAFA BİLİCİ (Devamla) - Dördüncüsü, bölgede yaşayan vatandaşların ve esnafın uğradığı ekonomik ve sosyal kayıplar telafi edilmelidir.

Sözlerimi bitirirken şunu söylüyorum: Eğer "Yol medeniyettir." diyorsanız o medeniyeti Hakkâri'ye de götürmek zorundasınız. Eğer götüremiyorsanız o sözlerinizin hiçbir anlamı yoktur. Ne Hakkâri ne Van, hiçbir vilayetimiz üvey evlat değildir. Bu böyle bilinmelidir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Bilici, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'e ait.

Sayın Çömez, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Geçtiğimiz yıl Van-Hakkâri yolundan bir seyahat gerçekleştirdim. Bana göre dünyanın en güzel coğrafyası; dünyanın en sıcak, en samimi ve en misafirperver olduğuna inandığım ve tanık olduğum Hakkâri halkıyla kucaklaşma fırsatı buldum. Şimdi öğreniyoruz ki bu yol kapanmış. Neden kapanmış? Heyelan olmuş. Peki, bu yolu yaparken hiç analiz etmediniz mi, burada heyelan olma riskini hiç düşünmediniz mi, hiç planlama yapmadınız mı? "Biz yaptık, oldu." 13 Nisandan beri yol kapalı. "Türkiye Yüzyılı" diye her gün propagandasını yaptığınız fotoğraf bu mu olmalıydı Allah aşkına? Hakkâri'nin insanları şu anda Van'a ulaşamıyorlar. Normal şartlar altında üç buçuk saatlik olan bir yol, bugün ta uzak yollardan gelerek yapıldığı takdirde yedi sekiz saati buluyor. İnsanlar Van'a keyfi için gitmiyorlar; ticaret yapanlar var, ihtiyacı olanlar var, hastaneye gidecek olanlar var. Peki, yoğun bakım ihtiyacı olsa, önemli bir ameliyat olsa, Hakkâri'de yapılamayacak bir sağlık hizmeti ihtiyacı olsa insanların, ne yapacaksınız o zaman? "Biz yaptık, oldu." mantığıyla hareket etmişsiniz.

Peki, bu kadar önemli bir coğrafya sadece tek güzergâhla mı Van'a bağlanacak? Niye bunun alternatifini düşünmediniz? Bölgeden bilgi aldım; Berçelan Yaylası yolu, on dokuz yıldır söz vermişsiniz bu yolu yapacağız diye. Bu yol sizin söz verdiğiniz gibi yapılmış olsaydı bugün bu sıkıntı olmayacak, insanlar tali yol olarak kullanacaktı. Neredeyse kocaman bir açık hava hapishanesine çevireceksiniz orayı, insanlar Hakkâri'den başını çıkaramayacak, ürünler gelemeyecek, mallar gelemeyecek, gelenler çok uzun yollardan yüksek maliyetle gelecek, hastaneye gitmek isteyen gidemeyecek ve siz "Türkiye Yüzyılı" diye övüneceksiniz.

Başka bir iddia daha var, bu araştırma önergesi onun için önemli. Bakın, orada bir tıbbi atık merkezi var yani Hakkâri'ye 20 kilometre mesafede bir tıbbi atık merkezi var. Heyelan bu merkezde olmuş, bu merkezin önünden geçmiş ve bu tıbbi atık merkezinin bir kısmı da maalesef yıkılmış şu anda. Görüntüleri gönderdiler bugün Hakkâri'den arkadaşlarım. Peki, soruyorum size: Bunun hesabını yapmadınız mı, bunun analizini yapmadınız mı? Belli ki yapmamışsınız. Fakat, bu vahim iddiadan da bahsedeceğim, deniliyor ki: "Bu tıbbi atık merkezi buraya yapılırken çok büyük hafriyat yapıldı. Bu hafriyat da gelen yağmur ve aşırı yağışla burada yumuşamış olan toprakta maalesef heyelan olmasına sebep oldu."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çömez, lütfen tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Şimdi, bunların hangisi doğru, hangisi yanlış hiçbirini bilmiyoruz ama ortada bir gerçek var: Doğru düzgün bir analiz yapmamışsınız, bu yolu yaparken ciddi etüt yapmamışsınız. Kim bilir, kime ne kadar parayı boca ettiniz. "Ben yaptım, oldu." mantığıyla hareket etmişsiniz. Bugün Hakkâri'nin güzel insanları en yakın yere ulaşamaz hâle gelmişler; sağlık ihtiyaçları karşılanamaz, ticari ihtiyaçları karşılanamaz hâle. E, tıbbi atık merkezi de hasar almış; Hakkâri'nin tıbbi atıkları nereye gidecek, onu da bilmiyoruz.

Elinizi vicdanınıza koyun, bugüne kadar yaptığınız gibi plansızca hareket etmeyin, doğru düzgün işinizi yapın; bir an önce devletin bütün imkânlarını hayata geçirerek Hakkâri halkının derdine çare olun ve insanları merkezlerine, Van'a, civara ulaştıracak imkânları oluşturun. Bu sebeple bu önergeye biz "evet" diyeceğiz, bunun dikkatli bir şekilde araştırılması için gerekenin yapılmasını destekliyoruz.

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti, DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çömez, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'e ait.

Sayın Sarıgül, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ulaşım sağlanmadan bir ülkenin gelişmesi sağlanamaz. Bir ülkenin güçlü hâle gelmesi için ulaşımın son derece değerli olduğunu hepimiz biliyoruz. Ulaşım hizmetleri; özellikle limanlarıyla, havaalanlarıyla, kara yollarıyla, demir yollarıyla bir bütün olarak düşünülmelidir. Eskiden, biliyorsunuz, Karayolcu olmak çok önemliydi, Demiryolcu olmak son derece önemliydi.

Van'dan Hakkâri'ye gitmek isteyen bir yolcunun Hakkâri'ye son derece güvenli ve konforlu bir şekilde gitmesi lazım. Aynı şekilde, benim can Erzincanlı vatandaşım da can Erzincan'ın her yerine gidebilmeli, Türkiye'nin de her yerine can Erzincan'dan ulaşabilmeli. Aynı şekilde, Türkiye'nin ve dünyanın herhangi bir yerinden bir vatandaşımız da can Erzincan'a keyifle ulaşabilmeli. Üzülerek ifade ediyorum ki bugün can Erzincan'a sadece Ankara'dan ve İstanbul'dan uçak seferleri var. Bu seferler de ne yazık ki zaman zaman değil önemli ölçüler içerisinde aksamaktadır.

Özellikle can Erzincan'da -Sakaltutan yolu, Kızıldağ- yapılması gereken tüneller ne yazık ki şu ana kadar yapılmamıştır; Sakaltutan, Kızıldağ, Ahmediye tünellerinin ivedi olarak yapılmasını şart olarak görüyorum. Refahiye-Erzincan, Refahiye-İliç, Kemaliye-Dutluca-Arapgir yollarının özellikle Refahiye ayırımının; Çatalçam yolunun; ayrıca, Erzincan-Başköy-Çayırılı yolunun da mutlaka ivedi olarak yapılması lazım. Tercan-Aşkale yolu yıllardır bitmiyor, bu yolların da mutlaka yapılması lazım.

Bu önerge kara yolları için değerlidir, bu önergeyi destekliyoruz.

Sayın Başkanım, üzülerek ifade ediyorum ki bir kaymakamımız Ankara Milletvekilimiz Sayın Umut Akdoğan'a yanlış bir ifade kullandı ama Sayın İçişleri Bakanımıza, Ankara Valimize teşekkür ediyorum, anında müdahale ettiler ve demokrasi örneği gösterdiler.

Sayın Başkanım, can Erzincan adına yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ulaşım, ulaşım, ulaşım... Mutlaka can Erzincan'a İzmir'den de uçak seferleri konulmasını özellikle rica ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Sarıgül.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma saati: 18.29

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.36

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Nurten YONTAR (Tekirdağ)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 87'nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi grup önerisi üzerindeki konuşmalara devam ediyoruz.

Söz sırası, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Van Milletvekili Kayhan Türkmenoğlu'na ait.

Sayın Türkmenoğlu, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA KAYHAN TÜRKMENÖĞLU (Van) - Değerli Başkan, kıymetli milletvekillerim; DEM PARTİ tarafından verilen grup önerisi üzerine söz almış bulunmaktayım. Yüce heyeti saygıyla selamlıyorum.

Hakkâri; sarp dağların gölgesinde saklı, doğanın en saf, el değmemiş hâliyle bulunduğu eşsiz bir coğrafya. Suyun, yeşilin ve yolun olduğu yerde medeniyet filizlenir. Hakkâri'de de Zap Suyu vardır, Hakkâri'de Berçelan Yaylası vardır. Hakkâri'de bin kilometrelik yol ağı vardır. İsviçre'nin dünyaca ünlü Alpleri varsa Hakkâri'nin de gökyüzüne komşu Mergabütan Kayak Merkezi var; 2.800 metre rakımıyla Türkiye'nin en yüksek kayak merkezidir. Bu şehir, sadece coğrafyasıyla değil aynı zamanda asil ve zeki insanlarıyla da Türkiye'nin en özel şehirlerinden biridir.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - En geri bırakılan ildir, ayrımcılığa en fazla uğrayan ildir; onu da söyleyin. İktidarınız tarafından en fazla ayrımcılığa uğrayan ildir Hakkâri.

KAYHAN TÜRKMENÖĞLU (Devamla) - Özellikle şunu ifade etmek istiyorum ki Doğu Anadolu Bölgemizin ulaşım altyapısı, kalkınmanın en önemli unsurlarından biridir. Özellikle Van, Hakkâri ve Yüksekova uluslararası ticaretin geçiş noktasıdır.

Bugün, sizlere Hakkâri devlet yolu üzerinde meydana gelen ve bölgede yürütülen çalışmalarla ilgili bilgi sunmak istiyorum. 10 Nisan 2026 tarihinde Hakkâri-Yüksekova yolu üzerindeki Akçalı mevkinde büyük bir heyelan meydana gelmiş, bu heyelan sonucunda 280 metre üst kotundan başlayan bir kütle hareketi kara yolunda önemli bir hasara neden olmuştur. Bu gelişmeler üzerine ekipler hızlı bir şekilde harekete geçmiş, kısa vadede heyelan sahası üzerinde bulunan Bağışlı yolu alternatif güzergâh olarak iyileştirilmiş, araç trafiğine hizmet verecek hâle getirilmiştir. Ayrıca, Zap Suyu'nun karşı yakasından geçecek 2,5 kilometrelik yeni bir servis yolunun açılması çalışmalarına başlanmıştır; 52 iş makinesi, 133 personelle gece gündüz çalışmalar devam etmektedir. Hakkâri genelinde 901 kilometre yol ağı var; bunun 216 kilometresi devlet yolu, 685 kilometresi il yoludur. Hakkâri ilimizde kara yolu çalışmalarında 1993-2000 yılları arasında 2 milyar 135 milyon lira harcama yapılmış iken 2003-2026 yılları arasında bu tutar yüzde 3.101 artışla 68 milyar liraya ulaşmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Yol var mı, yol, yol?

BAŞKAN - Sayın Türkmenoğlu, tamamlayın.

KAYHAN TÜRKMENÖĞLU (Devamla) - AK PARTİ, sorunları gündeme taşıyan değil, sorunlara çözüm üreten partidir.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Yol var mı, yol açık mı? Konuşuyorsun!

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) - Şimdiki durumunu söyleyin, şimdiki durumunu anlatın.

KAYHAN TÜRKMENOĞLU (Devamla) - Bu vesileyle, çalışmalarını yapan bütün ekiplere başarılar diliyorum, saygılar sevgiler sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) - Planlamanız nedir, bir de onu anlatın.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - En son uzaya yol yapıyordunuz(!)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

4.- CHP Grubunun, Sivas Milletvekili Ulaş Karasu ve arkadaşları tarafından, insan onuruna uygun yaşam isteyen maden işçilerinin sorunlarının ve çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla 28/4/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Nisan 2026 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

28/4/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 28/4/2026 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Ali Mahir Başarır

Mersin

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Sivas Milletvekili Ulaş Karasu ve arkadaşları tarafından, insan onuruna uygun yaşam isteyen maden işçilerinin sorunlarının ve çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla 28/4/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (1860 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 28/4/2026 Salı günlü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'ya söz veriyorum.

Sayın Karasu, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

(Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun elindeki bareti hatip kürsüsü arkasındaki basamağa vurması) (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ULAŞ KARASU (Sivas) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu sesi duyuyor musunuz, bu ses size bir şey ifade ediyor mu? Bu ses, Meclise 1 kilometre ötede dokuz gündür direnen 120 maden emekçisinin çılgılığıdır. Bu ses, evine ekmek götüremeyen, alın terinin karşılığını alamayan madencinin isyanıdır. Bu sesi iyi duyun! Bu ses, siz sıcak yatağınızda yatarken, lüks konutlarınızda ısınırken yerin yedi kat altında kömür üretip çocuğuna ekmek götüremeyen babanın isyanıdır. Bu ses, sadece Doruk Madencilikten hakkını alamayanların değil Divriği'de işten çıkarılan madencinin, İzmir Temel Contada beş yüz beş gündür direnen kadınların, Mersin Limanı'nda haklarını arayan liman işçilerinin, Özel İtalyan Lisesinde İtalyan meslektaşının yedide 1 maaşına mahkûm edilen Türk öğretmenlerinin sesidir. Bu ses "Ben Türkiye'ye sendika yok diye yatırım yaptım, bana bunun taahhüdü verildi, ben sendikaya izin vermem." diyen DIGEL Tekstilde sendika için mücadele eden emekçinin sesidir. Bu ses, MESEM'lerde iş cinayetlerinde katledilen çocuklarımızın sesidir. Bu ses, 20 bin liraya hayatta kalma mücadelesi veren emeklinin sesidir. Bu ses, modern kölelik düzenine mahkûm ettiğiniz asgari ücretlinin sesidir. Bu ses, her gün biraz daha güvencesizleştirdiğiniz kamu emekçisinin sesidir. Bu sesi siz duymazsınız çünkü bu ses, köyüne, doğasına, geleceğine sahip çıktığı için cezaevinde tutulan

Esra Işık'ın sesidir.

Siz, milyonların çılgılığını duymayan; tanıdığınız imtiyazlarla, verdiğiniz maden sahalarıyla, affettiğiniz vergilerle, hibe ettiğiniz arsalarla Limakların, Cengizlerin, Yıldızların ve yarattığınız onlarca rantçı holdinglerin iktidarısınız. Âdeta ülkede sıkıyönetim var; hakkını arayanın karşısında polis var, zeytin ağacına sahip çıkanın karşısında jandarma var, esnafın karşısında maliye var. Peki, sormak istiyorum size: İşten atılan işçinin, tazminatını alamayan emekçinin, örgütlenme özgürlüğünü savunan sendikanın yanında kim var? Bu Çalışma Bakanlığı ne iş yapar? Dokuz gündür işçiler açlık grevinde, Ankara'nın göbeğinde polis gaz sıkıyor, Ankara Valiliği olağanüstü hâl ilan etmiş, Bakan Yardımcıları lütfedip görüşüyor, Bakanlar köşe bucak kaçıyor. Bu Bakanların daha önemli ne işi olabilir? Bakanlar da kendince haklı; onlar yetkiyi halktan, onayı Türkiye Büyük Millet Meclisinden almıyorlar; tek kişiye bağlılar, Recep Tayyip Erdoğan ne söylerse onu yapıyorlar. Soma'da yakınına kaybeden vatandaşa tekme atan bir iktidardan ne bekleyebilirsiniz? 86 milyonun sizden tek beklentisi kalmıştır, bir an önce sandığı getirmeniz.

Değerli arkadaşlar, bugün 28 Nisan Dünya İş Sağlığı ve Güvenliği Günü. Öncelikle, iş cinayetlerinde kaybettiğimiz tüm emekçilerimizi saygıyla anıyorum. ILO sözleşmelerinde imzası bulunan ülkemiz ne yazık ki iş cinayetleri noktasında gerekli önlemleri almamaktadır. Son üç ayda 432 emekçi iş cinayetlerinde hayatını kaybetti, 2013'ten bugüne 24.860 emekçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirdi. Bu tablo, bir tercih meselesi değil, AKP iktidarının kara düzeninin sonucudur. Bu kara düzene işçiler, emekliler, emekçiler son verecektir.

"Onlar ki yerin derinliklerinden geldiler...

Ağır ağır geldiler...

Sonra her gün geldiler, artarak geldiler

Kadınları, çocukları ve alkışlarıyla,

Yoğurt mayalar gibi geldiler,
Pişkin ekmekleri bölüp de paylaşır gibi
Su gibi, ateş gibi.
Her gün yeni ağızlar eklendi ağızlarına
Yeni yollarla tanıştı ayakları,
Her gün yeni kabuklar çatladı,
Yeni kulaklar işitmeye başladı söylediklerini,
Bir kent oldular sonunda..."
Ve bu kara düzenini değiştirdiler.

Başta 77 1 Mayıs'da Taksim'de katledilenler olmak üzere emek dünyasında kaybettiğimiz tüm emekçileri saygıyla anıyor,
1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'nü saygıyla selamlıyorum. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Karasu, teşekkür ederim.

Öneri üzerinde ilk söz, YENİ YOL Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Birol Aydın'a ait.

Sayın Aydın, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA BİROL AYDIN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Cumhuriyet Halk Partisinin vermiş olduğu önerge üzerine grubumuz adına söz aldım.

Bugün diğer grupların da önergeleri çerçevesinde başta madencilerimiz olmak üzere çalışma hayatındaki sorunları, emekçilerimizin problemlerini konuşuyoruz.

Değerli arkadaşlar, öncelikle bazı şeyler bu kadar da zor olmamalı; canı yanan, hakkını arayan insanlarımızın sesleri yükselince ilk iş ya da ilk işiniz kulaklarınızı tıkamak ve hemen o sesi kısmak olmamalı. Evet, her problemi çözmeniz mümkün değil, çözemezsiniz, bunu kabul ediyoruz ancak her problemin çözümü öncelikle bir problemin var olduğunu kabul etmekle başlar.

Değerli arkadaşlar, elbette maden de çıkarılır, yol da yapılır, inşaat da yapılır, santraller de açılır ancak bir bütün olarak şehirlerimizi birer şantiye alanı, kırsallarımızı da birer maden sahası olarak görmek yanıltır ve bu yanlışın faydadan çok zarar getirdiği ortadadır. Ülkemizde son yıllarda hep aynı tartışma yaşanıyor. Altını çizerek söylüyorum, elindeki yetkileri kolayca paraya dönüştüren bir zümre, bir güruh peydah oldu. Bu zümre bir azınlık ve bu azınlığın kâr hırsı çoğunluğun yoksulluğuna ve mağduriyetine neden olmaktadır. Bu açgözlülük çoktan şehirlerimizi nefes alamaz hâle getirdi. Aynı açgözlü zümrenin doymak bilmeyen bir iştahla, gözlerini kalan yere diktiğini görmekteyiz.

Değerli arkadaşlar, kalan Türkiye'ye hep beraber sahip çıkmak zorundayız; insanlarımızın haklarını, emeklerini korumak zorundayız; çalışanlarımızın hem insanca yaşam standartlarında çalışacağı hem de insanca yaşam koşullarında hayatını idame ettireceği bir düzeni kurmak zorundayız. Tüm bunlar için öncelikle problemin varlığını kabul etmeliyiz, başka türlüünün ve daha iyisinin mümkün olduğunu bilmeliyiz. Samimiyet ve iyi niyetle çözümü hep birlikte arayarak bulmak zorundayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Aydın, lütfen tamamlayın.

BİROL AYDIN (Devamla) - Ülkemiz ve insanımız için elde edilenler ile feda edilenler arasında, azınlık ile çoğunluk arasında bir denge kurmak mecburiyetindeyiz diyor, bu nedenle Cumhuriyet Halk Partisinin önergesine destek olduğumuzu ve olunması gerektiğini ifade ediyorum.

Ailesine, çoluk çocuğuna helalinden ekmek götürmek için alın teri döken insanlarımızı, hak mücadelesi veren emekçilerimizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Aydın, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'ya aittir.

Sayın Taşcı, buyurun.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Gül'ü ve Vedat Bilgin Hocamı tenzih ederek konuşacağım çünkü oturumun başında işçilerin, maden işçilerinin haksızlığa uğradığını çok net bir şekilde ifade ettiler her ikisi de ama bu sözler, Kurtuluş Parkı'nda günlerdir oluşturulan filî durumun o haksızlığı gideren değil tam tersi pekiştiren türden olduğu gerçeğini değiştirmiyor. Dolayısıyla, öfkemiz de tepkimizi de baki.

Ermenek, Karadon, Şirvan, Amasra, Iliç, Soma... Bugün, biz, bu facia listesine pekâlâ Mihaliççik diye devam ediyor olabiliriz. Bu trajedilerin tekrerrr etmemesi için hiçbir şey yapılmıyor çünkü ibret yok, ihmalkârlara caydırıcı ceza yok tam tersine himaye var. 2002'den bu yana 30 binden fazla işçiye, emekçiye, aslında bir ilçe nüfusunu vermişiz toprağa. Mihaliççik da bir hak mücadelesinin değil facianın tümleci olabilirdi bugün ve bugün burada şehit diye anıyor olabiliriz biz aslında Doruk Madencilik işçilerini, aynı arkası iktidarlı patron pervasızlığı çünkü maruz kaldıkları ve sanıyor musunuz ki maaşla, tazminatla sınırlı? İşçisine bir lokma ekmeği çok gören, işçilerin koruyucu donanımını, ekipman bakımını yapar mı? Ölmüş olsalar her birisini sırtımızda taşıyacağımız, bakanların cenaze protokolünün en önünde saf tutacağı o madencilere biber gazı sıkıldı günlerce; böyle şüursuzluk olabilir mi?

İki soruları vardı, içimizi çok acıttı; biri "Terörist miyiz biz?" diye sordular ya uğradıkları muameleye sitemle, diyemiyor insan: "Ah be güzel kardeşim, terörist olsaydın zaten bu zulme uğramazdın. Görüşmemek ne demek? Terörist olsaydın gül dökerlerdi, kırmızı halılar sererlerdi yollarına." Ve bir diğeri: "Patron devletten büyük mü? Hakkı da çiğneyebildiğine, hukuku da çiğneyebildiğine, yanına kâr da kalabildiğine göre patron devletten büyük mü?" Olmadığını göstermek, Türk devletinin sadece ekmeklerini zalimin ağzından almaya çalışan o madencilere değil aslında, yıllarca devletin kendine ortak almasından, o paralel devlet belasından çekmediği kalmayan Türk milletine de borcudur. Egemenlik ortak da kabul etmez, patron da kabul etmez. Şimdi anlaşmanın sağlanmış olması bugüne kadar sergilenenin zorbalık olduğu gerçeğini unutturmuyor maalesef.

Bu önergeyi okurken ben, neden insan onuru uyarınca yaşayamıyor bu ülkede insanlar, neden mesleğini yapmak bile ölümcül diye düşünürken Amerikan Büyükelçisi Tom Barrack'ın sözleri çınladı kulaklarımda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Taşçı, lütfen tamamlayın.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Bitiriyorum Başkanım.

Neden hukuk devletinde hak olan grev yasak bize, protesto yasak, gösteri yürüyüşü yasak, hak aramak yasak? Elin adamı söylüyor işte çünkü monarşilerde "hak" diye bir mefhum olmaz, yok; hakka hakkımız yok, hukuk yok, takdir var; o da bir kişinin takdiri. Defakto bir "Siz nasıl takdir ederseniz efendim." rejimi var. Muktedir nasıl takdir ederse öyle yaşayabilirsiniz; aç, çıplak, Ankara ayazında donarak, çocuklarınızın boynu bükük, gözü yaşlı, pazar filesi boş; o nasıl takdir ederse öyle. "Tebaasin, tabi olmuyorsan öl." rejimi var.

Ve bu önerge, arkadaşlar, iş cinayetleriyle değil bu defaktonun yok hükmünde saydığı hayatımızı geri almakla ilgilidir bizim gözümüzde; yok hükmünde saydığı halklarımızın teminatını, hukukun herkese üstünlüğünü geri almakla ilgilidir; o yüzden bütün kalbimizle destekliyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Taşçı, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Van Milletvekili Zülküf Uçar'a ait.

Sayın Uçar, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, öncelikle ben teşekkür ederim.

Buradan, en başta değerli halkımızı, zindanlardaki arkadaşlarımızı ve bugüne kadar hakları için, emekleri için direnen bütün işçileri ve en sonunda Doruk Madencilik karşısında direnen madencileri selamlıyoruz.

Evet, buraya konuşmaya gelmeden kısa bir süre önce Doruk Madencilik ile madenciler arasında bir anlaşmanın yapıldığını öğrendik, duyduk ama bu, yaşanan bu sorunu görmezden gelmemizi sağlamıyor elbette; elbette konuşacağız, elbette konuşmak zorundayız çünkü sadece Doruk Madencilik karşısında direnen madencilerin sorunlarından bahsetmiyoruz. Burada en başta İSİG verilerini hatırlatalım. İSİG verilerine göre her ay yüzlerce işçinin vefat haberini, iş cinayetlerine maruz kalarak katledildiklerini öğreniyoruz, her yıl binlerce işçinin vefat ettiğini İSİG verilerinden biliyoruz.

Ben bu kürsüde defalarca iş cinayetlerine dikkat çektim, Vanlı işçilerin inşaatlarda nasıl katledildiğini bu kürsüden defalarca söyledim. En son aralık ayında, bütçe zamanında burada bulunan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanına katledilen inşaat işçilerini hatırlattım, Vanlı işçilerin hesabını sormaya çalıştım ama ne oldu biliyor musunuz? O tarihten bu yana, aralıktan bu yana, son üç dört ay içerisinde yine en az 5 inşaat işçisi inşaatlarda cinayetlere maruz kaldı, katledildi. Vanlı işçilerden söz ediyorum, Vanlı işçiler nezdinde aslında inşaatlarda katledilen yüzlerce inşaat işçisinden bahsediyorum.

Peki, buna karşı sorumluluğunu yerine getirmeye davet ettiğimiz Bakanlık ne yaptı, denetim yetkisini nasıl yerine getiriyor, normalde olması gereken nedir? Normalde olması gereken, Bakanlık baskın yapar, denetimini baskınlar yaparak gerçekleştirir ve o sermayedarların ortaya koyduğu sömürüyü tespit etmek için, bu iş cinayetlerinin önüne geçmek için ani baskınlar yapar ama ne yapıyor? O Bakanlık yetkilileri, müfettişler önceden o sermayedarlara haber verir, "Biz denetime geliyoruz." derler, her şey güllük gülistanlık hazırlanır; müfettişler gider, çayını içer, kahvesini içer, denetimi yapıp üç beş adım atarak geri döner. İşte, çark aynen böyle dönüyor. Bakanlık görevini yerine getirmek zorunda, Bakanlık bu iş cinayetlerine karşı denetimlerini, sorumluluğunu doğru bir şekilde yerine getirmek zorunda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Uçar, lütfen tamamlayın.

ZÜLKÜF UÇAR (Devamla) - Buna karşı direnen halkı da işçileri de görmek zorunda. Bakanlık duymazlıktan gelemez, Bakanlık sadece tarafsız bir hakemmiş gibi davranamaz. İşte, Doruk işçileri, madenciler, Doruk Madencilik'e karşı aylardır direndi; aylardır alamadıkları ücretleri için, hakları için direndi; evet, bugün kazandılar ama aslında onların kazandıkları yüzlerce, binlerce işçinin kazanımıdır; onların direnişi, mücadelesi bütün işçilerin mücadelesidir.

Artık iktidar, Hükümet bu çark sisteminden çıkmalı, Bakanlık sorumluluklarını yerine getirmeli, kapitalizmin dayattığı çağdaş kölelik sistemine son verilmeli ve bu çağdaş kölelik sisteminin artık çöktüğü kabul edilmelidir.

Bizler, burada, direnişi gerçekleştiren, Doruk Madencilik'e karşı direnen madencileri bir kez daha selamlıyoruz. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Uçar, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Bingöl Milletvekili Zeki Korkutata'ya ait.

Sayın Korkutata, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ZEKİ KORKUTATA (Bingöl) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

İş sağlığı ve güvenliği konusu çalışma hayatının en temel başlıklarından biridir kuşkusuz. Bu meseleye yaklaşımımız polemik üzerinden değil mevzuat, denetim ve kurumsal kapasite üzerinden olmalıdır. Öncelikle ifade etmek isterim ki Türkiye'de iş sağlığı ve güvenliği alanında son yirmi yılda çok önemli yapısal reformlar gerçekleştirilmiştir. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'yla kamu ve özel sektör ayrımı olmaksızın tüm çalışanlar koruma kapsamına alınmış, risk değerlendirmesi, önleyici tedbirler, iş güvenliği uzmanlığı ve iş yeri hekimliği uygulamaları zorunlu hâle getirilmiştir. Ayrıca, iş kazalarının ve meslek hastalıklarının önlenmesine yönelik denetim kapasitesi artırılmış, rehberlik ve teftiş mekanizmaları güçlendirilmiş, yüksek riskli sektörlerde daha sıkı kontrol süreçleri uygulanmıştır.

CHP grup önerisinde özellikle taşeronlaşma, yetersiz denetim, sendikal örgütlenme sorunları, MESEM yani mesleki eğitim merkezi uygulamaları ve maden işçilerinin yaşadığı sorunlar gündeme getirilmektedir. Bu başlıkların tamamı önemlidir ve ilgili kurumlarımız tarafından zaten yakından takip edilmektedir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken husus, mevcut sistemin tamamen yok sayılmasına değil uygulamadaki eksikliklerin giderilmesine odaklanılmalıdır. Örneğin, madencilik sektörü gibi yüksek risk taşıyan alanlarda yalnızca mevzuat üretmek yeterli değildir; sahada etkin denetimin, sürekli eğitimin ve işveren sorumluluğunun kararlılıkla uygulanması da gerekir.

Mesleki eğitim merkezleri konusunda da çocuk işçiliği iddiaları üzerinden genel bir karalama yapılması doğru değildir. Burada amaç, gençlerin eğitimle birlikte mesleki beceri kazanmasıdır. Eksiklik varsa bu sistemin güçlendirilmesi gerekir, tamamen değersizleştirilmesi değil. Benzer şekilde, ücretlerin zamanında ödenmesi, kıdem ve tazminat haklarının korunması, iş güvencesinin güçlendirilmesi gibi başlıklar da Anayasa ve mevcut iş hukuku çerçevesinde zaten açık bir şekilde düzenlenmiştir. Sorun, çoğu zaman mevzuat değişikliği değil uygulamanın daha etkin hâle getirilmesi ihtiyacıdır. Bu nedenle, sürekli yeni araştırma komisyonları kurmak yerine mevcut komisyon raporlarının, Bakanlık teftişlerinin ve sosyal taraflarla yürütülen çalışmaların sonuç odaklı şekilde değerlendirilmesi daha doğru olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Korkutata, lütfen tamamlayın.

ZEKİ KORKUTATA (Devamla) - AK PARTİ olarak yaklaşımımız nettir: Çalışma hayatında üretim ve güvenliği, büyüme ile sosyal adaleti birlikte yürütmek zorundayız; işverenin sürdürülebilirliği kadar işçinin güvenliği de önemlidir. Ekonomik kalkınma kadar insan onuruna yakışır çalışma şartları da vazgeçilmezdir. Biz bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da iş sağlığı ve güvenliği alanında denetimi artıran, önleyici politikaları güçlendiren ve çalışma hayatını daha adil hâle getiren reformları sürdürmeye devam edeceğiz. Meseleye siyasi rekabet değil kamusal sorumluluk perspektifiyle bakmak durumundayız.

Bu vesileyle, çalışma hayatında emeğiyle ülkemize katkı sunan tüm işçilerimizi saygıyla selamlıyor, hayatını kaybeden emekçilerimize Allah'tan rahmet diliyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Korkutata.

Şimdi öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

5.- AK PARTİ Grubunun, gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan 268 ve 223 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin yine bu kısmın sırasıyla 7'nci ve 8'inci sıralarına alınmasına ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun 5, 6, 7, 12, 13, 14, 20, 21 Mayıs ile 2, 3 ve 4 Haziran 2026 Salı, Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmesi gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesine ve Genel Kurulun çalışma saatlerine ilişkin önerisi

28/4/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 28/4/2026 Salı günü (bugün) toplanamadığından İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Abdulhamit Gül
Gaziantep
AK PARTİ Grubu
Başkan Vekili

Öneri:

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan 268 ve 223 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin yine bu kısmın sırasıyla 7 ve 8'inci sıralarına alınması ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi,

Genel Kurulun;

5, 6, 7, 12, 13, 14, 20, 21 Mayıs ile 2, 3 ve 4 Haziran 2026 Salı, Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmesi gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi ve 20, 21 Mayıs ile 2, 3 ve 4 Haziran 2026 Salı, Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde saat 24.00'e kadar,

28 Nisan 2026 Salı günü (bugün) birleşiminde 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamalarının tamamlanmasına kadar,

29 Nisan 2026 Çarşamba günü birleşiminde 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümünde yer alan maddelerinin oylamalarının tamamlanmasına kadar,

30 Nisan 2026 Perşembe günü birleşiminde 262 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

5 Mayıs 2026 Salı günü birleşiminde 262 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamalarının tamamlanmasına kadar,

6 Mayıs 2026 Çarşamba günü birleşiminde 262 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümünde yer alan maddelerinin oylamalarının tamamlanmasına kadar,

7 Mayıs 2026 Perşembe günü birleşiminde 262 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

12 Mayıs 2026 Salı günü birleşiminde 147 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

13 Mayıs 2026 Çarşamba günü birleşiminde 69 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

14 Mayıs 2026 Perşembe günü birleşiminde 68 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

Çalışmalarını sürdürmesi önerilmiştir.

BAŞKAN - Öneri üzerinde ilk söz, YENİ YOL Partisi Grubu adına Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'a aittir.

Sayın Özdağ, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Adalet ve Kalkınma Partisinin grup önerisi üzerinde söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çok şükür, böyle bir haftalık falan takvim yapmamışlar, hemen hemen bir ayı aşan bir takvim yapmışlar; inşallah, o takvime uyarlar. Siz burada 180 kişi olursanız yani İç Tüzük'ü yerine getirirseniz biz her gün buradayız muhalefet milletvekilleri olarak, muhalefet partileri olarak. O nedenle, biz çalışmaya varız ama çalışırken Adalet ve Kalkınma Partisini de burada görmek istiyoruz.

Değerli milletvekilleri, İçişleri Bakanlığında gerçekleştirilen bir toplantı oldu biraz önce. Biraz önce Cumhuriyet Halk Partili Milletvekili Sayın Dinçer de dile getirdi, biraz önce AK PARTİ'li milletvekili de burada dile getirdi. İşçiler buraya on beş gün önce yürümeye başladılar Eskişehir'den, 187 kilometre; on altı gündür buralardalar ve altı gündür de açlık grevi yapıyorlardı. Burada önce diplomasıyı yerine getirmek istediler, bütün partileri ziyaret ettiler ve dediler ki: "Biz aylardır maaşlarımızı alamıyoruz, işveren bizi istismar ediyor, çalıştırıp paramızı ödemiyor ve aynı zamanda da bu çok zengin bir adam." Herkesi ziyaret ettiler ama bir sonuç alamadılar; ardından, Enerji Bakanlığının önünde bir oturma eylemi yapmak istediler. Bu oturma eylemiyle beraber de "İşçiler burada kendilerine yaşam alanı oluşturmak istiyorlar." diyerek polis zoruyla onları uzaklaştırdınız ve bir noktada, Anayasa'yı da dolanmış oldunuz her zaman yapmış olduğunuz gibi. Ardından da bugün, şimdi, baktınız ki pabuç pahalı... Ne demek istiyorum? Günlerdir bu işçiler burada direndiler, muhalefet milletvekilleri de onların yanında yer aldı ve ardından da halkımız onları destekledi; Ankara'dakiler, örgütlü toplumlar, sivil toplum kuruluşları, sendikalar bunları desteklediler; destekleyince de her geçen gün bütün medya bu olayı kamuya mal etti. Bir şirket, bir işveren nedeniyle bir iktidar bu kadar darbe alır mı? Almaması lazım; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının, Enerji Bakanlığının hemen, çok hızlı şekilde devreye girmesi lazım. İçişleri Bakanlığının daha makul, daha doğru bir yaklaşım tarzı içerisinde bunların anayasal haklarını kullanmalarına engel olmaması gerekiyordu. Ardından bugün bu iş oldu; geldiniz, toplandınız sendikayla beraber "Maaşlarınızı on beş gün içerisinde..." 3 Bakanlık taahhütte bulundu, demek ki oluyormuş arkadaşlar. Değdi mi bu yani medyada bu kadar... İşçilere bu kadar zulüm, işçilere biber gazı, işçilere cop, işçilerin kanuni haklarını, vatandaşlık haklarını engellemek değdi mi değerli arkadaşlarımız? Değmedi ki.

Bakin, iktidar yirmi dört yıl boyunca Türkiye'yi yönetti, Türkiye'yi yönetirken de zaman zaman öngörülerıyla, sağduyusuyla ön plana çıktı ve seçimler kazandı. Ardından bakıyorsunuz, şimdi neden bunu yapamıyorlar diye düşünüyoruz çünkü siz ortak aklı kaybetmiş vaziyettesiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, lütfen tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Aynı zamanda muhalefeti dinlemiyorsunuz. Muhalefet burada sizleri uyarıyor, uyardıkça demokrasiyi hatırlatıyor size, rafa kaldırdığınız demokrasiyi; hukukun üstünlüğünü hatırlatıyor, insan haklarını hatırlatıyor, şeffaflığı hatırlatıyor, hesap verilebilirliği anlatıyor. Hem "Devlet adamlığı nasıl olmalıdır?" diyerek biz burada sizlere uyarılarda bulunuyoruz hem de ahreti hatırlatıyoruz sizlere ama siz dinlemiyorsunuz. Ardından da böyle bir olayla karşı karşıya kalıyorsunuz.

Aslında konuşmamda Adalet ve Kalkınma Partisinin takvimini değil Gülistan Doku olayını, Türkiye'deki faili meçhulleri konuşacaktım ama vaktim kısıtlı. Fakat Türkiye Cumhuriyeti devleti kurulduktan sonra, zaman zaman, dönem dönem -bu devletin ayıbı değildir, bu devlet işlememiştir- devleti yönetenlerin yapmış olduğu çeşitli faili meçhuller de vardır. Nedir o devleti yönetenlerin... Kendilerini devletin yerine koyup "Ben, devlet içinde derin devletim." diyerek güya... Türkiye'de derin bir devlet de yoktur, Türkiye'de derin menfaat, derin çeteler ve derin Amerika vardır değerli arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Bunun sonucunda da faili meçhuller devam ediyor. İktidarın bu noktadaki gayretini takdir ediyorum ama bu noktada da "Ucu nereye giderse gitsin..." demede de ucu kime dayanırsa dayansın -Ahmet'e, Mehmet'e- hangi statüye sahip olursa olsun gereğinin yapılmasını bekliyoruz, muhalefet olarak işin takipçisiyiz.

Değerli arkadaşlar, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'e aittir.

Sayın Çömez, buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Gülistan Doku, gencecik yaşında hayattan koparıldı. Gülistan Doku hadisesi aslında çeyrek asırdır yönettiğiniz bu ülkede devlet kurumlarının ne hâle geldiğinin çok net bir göstergesi. Adam Vali, aynı zamanda Başmüfettiş. Tunceli'de gençlik merkezi kuruluyor sizin, bizim paramızla, milletin parasıyla. O gençlik merkezinde oğluna bir yer tahsis ediyor, alanlar açıyor. Oğlu burada -iddiaya göre- Gülistan Doku'ya tecavüz ediyor. Daha sonra Gülistan Doku hastaneye gidiyor, hastane kayıtları var; tecavüz edildiği ve sonra gelişen olaylara dair bütün belgeler orada. Gülistan Doku'yu ortadan kaldırmaya karar veriyorlar; alıyorlar kendisini, Sarı Saltuk Viyadüğü'ne götürüyorlar, orada katlediyorlar Uzi silahıyla; ondan sonra bir başka yere götürüyorlar, oraya gömüyorlar. Altında bir BMW var. Aman araba sonra bulunmasın diye aynı marka bir arabayı alıyorlar, plakayı değiştiriyorlar -ha, o BMW'nin de o Valiye kim tarafından verildiği çıkacak ortaya, hangi iş adamı tarafından verildiği, hangi ihale karşılığında verildiği ortaya çıkacak- bunu yapıyorlar. Sonra, Vali gidiyor Gülistan'ın ailesine, sim kartı alıyor, diyor ki: "Bizim bu sim kartı incelememiz lazım." Götürüyor sim kartı, yanındaki korumasına veriyor -koruması da bilişimci- sonra da Özel İdarenin bütçesinden tam 10.000 dolar para veriyor yine sizin, bizim paramızdan ve "Git, bunlarla ilgili bütün detayları sil." diyor; bilişimci de gidiyor, sim karttaki bütün detayları siliyor. Bu arada kamera kayıtları yok ediliyor, bölgedeki kamera kayıtları ortadan kaldırılıyor ve deniyor ki: "Yok, bilgi yok, belge yok; hadi gidelim, biz bunu arayalım. Nerede arayalım? Gölette arayalım, baraj gölünde arayalım." Başlıyorlar Gülistan'ı baraj gölünde aramaya çünkü biliyorlar nerede olduğunu, nereye gömdüklerini biliyorlar, baraj gölünde aramaya başlıyorlar. Baraj gölünde tam 200 milyon metreküp suyu boşaltıyorlar 2 defa; milyonlarca, on milyonlarca liralık bir masraf var, bir zarar var, inanılmaz masraflar yapılıyor ve bütün bunlar sizin, bizim cebimizden çıkıyor. Bu arada, Vali Bey'in

oğlunun çarşaf çarşaf fotoğrafları var; otomatik silahlar, Uzi silahları. Ya, bu yaşında bu adam nereden bulur bu silahları, babasının gücüyle mi alır, nasıl ele geçirir bu silahları, bu otomatik silahları? Poz poz resimler veriyor; bakın bunlara ve ifadesinde "Aslında benim silahlarla falan hiçbir ilğim yok." diyor. Ve ardından, bu olaylar devam ederken olaya karıştığı düşünülen biri ortaya çıkıyor. Vali diyor ki Emniyet Müdürüne: "Git onu bul; yurt dışındaymış, gelsin, ben onu Antalya'da bir otelde saklayacağım." Emniyet Müdürü gidiyor ona, aileye diyor ki: "Çocuk gelsin, Zeynal gelsin." Antalya'da yanına korumalar veriliyor, özel otellere gönderiliyor, en lüks otellerde ağırlanıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çömez, lütfen tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Bu arada aile feryat ediyor. Gülistan'ın ablası, Gülistan'ın mezun olacağı gün okuluna gidiyor, diyor ki: "Allah aşkına, ne olursunuz, kardeşim kayboldu, bulun." Gülistan'ın ablasını apar topar alıyorlar, derdest ediyorlar orada; feryat eden ablayı, feryat eden ablayı derdest ediyorlar. Ondandır aile diyor ki: "Hiç olmazsa bir gösteri yapalım." Anne ile ablası oturuyor, "Kızımızı bulun, kardeşimizi bulun." diye gösteri yapıyor Tunceli'de. Hemen Emniyet Müdürü adamlarını gönderiyor "Derdest edin onları." diyor. Alıyorlar abla ile anneyi, götürüyorlar, üç saat sorguluyorlar, ardından da bilmem ne kadar para cezası veriyorlar "Yasaları ihlal ettiniz." diye. Kaybolup gitmiş, katledilmiş, öldürülmüş kızı için gösteri yapan insanlara sokakta ceza veriyorsunuz. Sonra Gülistan'la aynı okulda okuyan öğrenciler gösteri yapıyorlar, diyorlar ki: "Arkadaşımız nerede? Bulun onu."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Bitireceğim Başkanım.

Hem de şehir meydanında gösteri yapıyorlar. Kredi Yurtlar Kurumu durur mu, hemen tutanak tutuyor, diyor ki: "Gösteri yapmışlardır, derhâl yurttan atalım."

Kız öğrencileri yurttan atıyorlar. Bir tanesinin parası yok, okuyamıyor, şu anda mezun dahi olamadı. Daha bu dosyayla ilgili size yüzlerce belge sunabilirim. Allah aşkına, bu devlet böyle mi yönetilecek? Bu ülke böyle mi yönetilecek ve siz bu Valiye dünya kadar ödül vermişsiniz, en sonunda Diyanet İşlerinden iyilik ödülü verilmiş, dünya kadar ödül verilmiş. 15 Temmuz gecesi bu Valinin ne yaptığını da ayrıca konuşacağız vakti geldiğinde.

Hepinize saygılar sunuyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çömez, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Muş Milletvekili Sezai Temelli'ye ait.

Sayın Temelli, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SEZAI TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Evet, Adalet ve Kalkınma Partisinin önerisi 3 Hazirana kadar bizi bir programa davet ediyor. O programda çeşitli kanun teklifleri var; bir tanesi Tapu Kanunu, bir tanesi Tarım Kanunu, birçok uluslararası sözleşme söz konusu. Şimdi, biz bu kanun tekliflerini alsak, sokağa çıksak desek ki: Bunlar sizin hangi derdinize merhem olacak? Hiçbir vatandaşla alakası olmayan bir kanun teklifi dizisi geçiyor buradan. Çok uzun zamandır böyle oluyor. Oysa sokağın ihtiyaç duyduğu, halkın, emekçinin ihtiyaç duyduğu kanunları, kanun tekliflerini buraya getirip kanunları hayata geçiremiyoruz.

Şimdi, tabii, böyle olunca da ne tür vakalarla karşılaşıyoruz? Aslında dönüp baktığımızda son dönemde yaşadığımız iki tane önemli vaka bize çok önemli bir meseleyi anlatıyor. Bunlardan biri Maraş'ta yaşanan okul katliamı, diğeri de Gülistan Doku'yla ilgili yaşanan gelişmeler. Gerçi Gülistan Doku 5 Ocak 2020 tarihinde kayboldu. O günden bugüne ailesi sürekli sordu "Gülistan Doku nerede?" diye; biz sorduk, kadınlar sordu, herkes sordu; buraya onlarca soru önergesi geldi, araştırma önergesi geldi; hepsi reddedildi ama Gülistan Doku bulunamadı. Hâlâ Gülistan Doku'nun bedenine ulaşmış değiliz. Dolayısıyla da ama ilk günden beri şunu dedik: Bu bir intihar değil, bu bir cinayet; bu soruşturulmalı tıpkı tüm şüpheli kadın ölümlerinde olduğu gibi, tıpkı tüm kaybolan kadınlarda olduğu gibi.

Şimdi burada çok açık bir şiddeti görüyoruz, çok önemli bir şeyden bahsediyoruz. Bu şiddet münferit olaylara ya da şahıslara indirgenecek bir şiddet değil; bu, sistematik bir şiddet. Bu sistematik şiddetin bir sonucunu da işte Maraş'ta gördük. Şimdi, Maraş'taki failin babasına bakıyorsunuz, ev cephanelik gibi ama bir kamu görevlisi. Gülistan Doku'yu katledenin babasına bakıyorsunuz, bir kamu görevlisi, vali; olayı örtbas ediyor. Şimdi, bu kamu görevlileri ve Kürt illerindeki bu kamu görevlilerinin bu sistematik şiddetle rabitasını, ilişkisini kuramadığımız sürece bu şiddeti sonlandırmak mümkün değil. Burada biz "özel savaş" dediğimizde, "kirli savaş" dediğimizde, bunun önlenmesi için önergeler verdiğimizde hep suçlandık, ötekileştirdik, nefret söylemiyle, ayrımcılıkla karşı karşıya kaldık. Oysa biz bu ülkenin barışını arıyorduk, toplumsal barışını arıyorduk. Bu ülkenin barışına, toplumsal barışına kastedenlerin işte bir çeteleşme aklını nasıl var ettiğini hep birlikte yaşadık. Gülistan Doku yalnız değil; daha birçok kadının kaybedildiği, katledildiği bir coğrafyada yaşıyoruz, birçok insanın katledildiği bir coğrafyada yaşıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Temelli, lütfen tamamlayın.

SEZAI TEMELLİ (Devamla) - Ve bu tarih 1990'lardan başlıyor. "Faili meçhuller" dediğimiz bir tarih var bu ülkede. Cumartesi Anneleri, cumartesi insanları, Barış Anneleri yıllarca bunun mücadelesini verdiler; evlatlarını, eşlerini aradılar, kemiklerine ulaşmak için Galatasaray Meydanı'nda, Diyarbakır'da mücadele edenler bizzat polis şiddetiyle karşı karşıya kaldılar ama bundan vazgeçemediler çünkü o faili meçhullerin esas sahipleri yani o aileler biliyorlardı ki karşı karşıya oldukları aslında bu çetelerdir, bu anlayıştır, bu zihniyettir; buna karşı mücadele etmeye devam ettik, devam edeceğiz.

O yüzden bir kez daha soruyoruz: Gülistan Doku nerede? Gülistan Doku'nun bedenine ulaşmak yetmez, bu tür vakaların hepsinin mutlaka çözüme kavuşturulması en büyük talebimizdir.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Temelli, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'a ait.

Sayın Başarır, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evet, altı yıl önce Gülistan Doku -genç bir kızımız- kayboldu. Milletvekilleri, parti gurupları, dernekler, aile, Tunceli halkı, herkes defalarca sordu: "Nerede?" Vali açıklama yaptı, siyaset kurumu açıklama yaptı.

Öncelikle şunu söyleyeyim: Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu olay 94 kez gündeme geldi, reddedildi. Peki, AKP Grubu ne demiş? Bakın, Van Milletvekili Osman Nuri Gülaçar, provokasyon yaptığımızı söylemiş. Diyarbakır Milletvekili Oya Eronat "Yeter artık, her aşk intiharını burada mı konuşacağız?" demiş. Cahit Özkan, Denizli Milletvekili "Katillerinin kolluk güçleri tarafından korunduğunu iddia etmek cinayete ortak olmaktır." demiş. Süleyman Soylu, İçişleri Bakanı "Bu iş siyaset meselesi değildir." demiş. Ne oldu arkadaşlar? Altı yıl sonra ne oldu? Bir Adalet Bakanı çıktı "Sonu, ucu nereye dokunursa dokunsun gideceğiz." dedi. Ucu nereye dokunacak? (CHP sıralarından alkışlar) 2 Adalet Bakanı burada. Altı yıl içerisinde görev yapan 2 Adalet Bakanı burada. Nasıl bir tesadüftür bu ya! Sayın Bakanlar, siz niye Akın Gürlek'in yaptığını yapmadınız?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Gizli tanık çıktı, gizli tanık.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Ucu kime dokunacak; size mi, Süleyman Soylu'ya mı yoksa tam 5 kez Yılın Kaymakamı Ödülü verdiğiniz, Yılın Yetim Babası Ödülü verdiğiniz, Yılın İdarecisi Ödülü verdiğiniz Vali ve bu sisteme mi? Bu sisteme dokunacak biliyor musunuz. O gün bunları konuşanlara hakaret ettiniz. Bakın, insanların altı yıl acısını ötelediniz. O anne-baba, o kardeş saçının bir telini, bir düğmesini alsa belki onu defnedecekti; bunun bulunmasını engellediniz. Günlerce sulara Gülistan Doku'yu aradık, "Oradan çıkar mı?" dedik oysa bambaşka yerdeymiş. Devlet telefon kayıtlarını, kartı sildi; devlet yaptı, Vali yaptı. E, şimdi ne diyeceksiniz? Hâlâ önümüzde bir fırsat var, gelin, faili meçhul cinayetleri hep beraber araştıralım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Başarır, lütfen tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - İnsanlar -maalesef ki- çocuklarının kemiklerine sarılmak istiyor belki, haber almak istiyor. O şüphe -yaşıyor mu, yaşamıyor mu, nerede- nasıl bir şüphedir ancak yaşayan bilir, dinleyen bilir. Artık kendimize gelelim. Bakın, bu Mecliste bu konu 94 kez gündeme gelmiş, 94 kez kulaklarınızı kapatmışsınız ve bugün 2 siyasetçi var AKP'li; biri Meclis Başkan Vekili, biri Grup Başkan Vekili; ikisi de o dönem Adalet Bakanlığı görevinde bulunmuş.

O yüzden Meclis önemli, burası önemli, bu çatı önemli; bu çatıda çok önemli komisyonlar kurulmuş, Susurluk Komisyonu kurulmuş, bakanlar yargılanmış, bakanlar şeklen de olsa hüküm giymiş, gelmişler bu Mecliste, millet iradesinin önünde hesap vermişler. Meclisi önemseyin, önemseyin, önemseyin!

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Oylayayım, söz vereceğim Başkan.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir.

Sayın Gül, buyurun.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Kürsüden müsaade eder misiniz?

BAŞKAN - Tabii, buyurun.

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın AK PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çok değerli milletvekilleri, az önce CHP Grup Başkan Vekili tarafından yapılan konuşmayı dinledik. Öncelikle şunu ifade etmek gerekir ki Türkiye'de yapılan tüm soruşturmalarda fail bulununcaya kadar dosyalar açık kalır ve bağımsız, tarafsız yargı mensupları eliyle tüm soruşturmalar titizlikle yürütülür.

Bugün itibarıyla ortaya çıkan bir gizli tanığın ve yeni çıkan delilin... Tabii, dosyaya sahip değiliz, hâkim değiliz. Dosyalar, savcılık soruşturmaları gizli bir şekilde yürütülür dolayısıyla yürütmenin, yasamanın herhangi bir mensubunun dosya aşamasından haberdar olması, ister Adalet Bakanı olsun ister İçişleri Bakanı olsun ister başka mevkide olsun bilmesi mümkün değil çünkü savcı marifetiyle tüm deliller değerlendirilir. Bunun da çok haklı sebepleri vardır; dosyanın hem bağımsız, tarafsız yürütülmesi hem de delillere ve o anlamdaki bütün şüphelere ulaşmak adına yapılması gereken hukuk usulü bakımından bu gereklidir.

Yeni çıkan bir delil ve tanıktan yola çıkarak elbette cumhuriyet savcıları da devam eden soruşturma... Bakın, bir cinayet dosyasıyla ilgili konu otuz yıl araştırılır, soruşturma orada kalır, incelenir, değerlendirilir ve delil bulunduğu da o mutlaka dikkate alınır. Şimdi, burada, yine cumhuriyet savcıları tarafından ve bakanlıklarımızın titiz çalışmaları sebebiyle bu hususta bütün çalışmalar gayretle ve titizlikle sürdürülmektedir. Biz, burada Gülistan Doku'nun ailesinin ve yavrumuzun yanındayız, tarafındayız. Bu anlamda soruşturmada gerçeğin ortaya çıkması adına, maddi gerçeğin ortaya çıkması adına yapılan tüm çalışmaları da çok yerinde buluyoruz ve bu anlamdaki bütün çalışmaları da sonuna kadar destekliyoruz ama kalkıp buradan tüm bu çalışmaların...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Gül, lütfen tamamlayın.

ABDULHAMİT GÜL (Devamla) - Tüm bu çalışmalar yapılırken dönemin İçişleri Bakanı Sayın Süleyman Soylu ya da diğer Bakanlara yönelik ya da yürütmeye yönelik ya da farklı kişilere yönelik bu anlamda konunun farklı yerlere çekilmesinin hiçbir dayanağı yok. Bu anlamda bu, muhalefet edilecek, bunun üzerinden politika üretilecek bir konu değil. Ortada bir can var ve bu hususta olay neyse bunun bütün açıklığıyla, şeffaflığıyla ortaya çıkarılması elbette hepimizin, bütün kamuoyunun mutlaka ama mutlaka beklentisidir. Biz bu anlamda titiz bir şekilde çalışmaları sürdüren kolluğa ve cumhuriyet savcılarına da gerçekten teşekkür ediyoruz. Bu anlamda, delil ortaya çıktıkça mutlaka dikkate alınışlardır ve sonuna kadar da Gülistan Doku'nun ve tüm bu olayların aydınlatılması hususunda Hükümetimizin titizliği ortadadır.

Ben Genel Kurul bu duygularla saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)
BAŞKAN - Sayın Gül, teşekkür ediyorum.
Sayın Başarır, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

42.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - İki şeyi söylemek istiyorum: Ben bunun siyasetini yapmadım, ben bir sistemi eleştirdim. Evet, faili meçhul cinayetlerde dosya açık kalır ama burada bir valinin oğlunun işlediği, valinin örtbas ettiği bir cinayet var. Burada dosya açık kaldı ama mezar da açık kaldı efendim, mezar açık kaldı, mezar.

İki: "Her şeyin siyasetini yapma..." 9 öğrenci ölür, öğretmen ölür: "Siyaset yapma." 33 askerim şehit olur: "Siyaset yapma." Deprem olur, 100 bin kişi ölür: "Siyaset yapma." Öğretmenler, çocuklar öldürülür: "Siyaset yapma." Biz ne işe yarıyoruz Sayın Bakan, Sayın Başkan? Ne demek "Siyaset yapma." Bunu nasıl konuşmayacağız? Bir vali devlet gücünü kullanarak bir cinayeti kapatmış, Bakan buna kefil olduğunu söylemiş ve yıllar sonra ortaya çıkmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Son cümlelerim.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Ortaya çıkabiliyor işte, evet. Gereken yapılmış, yapılıyor.

BAŞKAN - Sayın Başarır, lütfen tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yıllar sonra -WhatsApp mesajlarına baktığımız zaman- tesadüf olarak ortaya çıkmış, bir bakan bunu sahiplenmiş, "Ucu nereye giderse gitsin, bu olayın üzerine gidin." demiş.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Bu da yanlış, bu da yanlış!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ben de bunu söylüyorum, ben de bunu söylüyorum. Siz niye bunu söyleyemediniz diyorum. Siz de Adalet Bakanısınız diyorum.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Bakan cumhuriyet savcısına talimat verir mi!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bunun siyasetle alakası yok; her makul insan, bu ülkeyi, gündemi takip eden her insan bunu sorar. Siz "Ucu nereye giderse gitsin." deyip de takip mi etmediniz, yoksa... Akın Gürlek ne diyor? Ben merak ediyorum, ben bunu soruyorum, bunu sormak benim hakkım. Bu deliller o gün de bulunabilirdi, Vali dinlenebilirdi, Valinin konuşmaları çıkarılabilirdi, Valinin Başhekimle konuşmaları çıkarılabilirdi. Yani hepimizi dinliyorsunuz da bir Valinin konuşmalarını mı çıkaramadınız. Burada Vali de cinayet de korunmuştur, ben bunu söylüyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

C) Önergeler

1.- Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'un, (2/2597) esas numaralı Nüfus Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/150)

BAŞKAN - Evet, değerli milletvekilleri, İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre verilmiş bir doğrudan gündeme alınması önergesi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(2/2597) esas numaralı Kanun Teklifi'min İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre doğrudan Genel Kurul gündemine alınmasını arz ederim.

Saygılarımla. 25/11/2024

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar

BAŞKAN - Önerge üzerinde teklif sahibi olarak Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun konuşacaktır.

Sayın Olgun, buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, bu kürsüde, yalnızca bir kanun teklifini değil, devlet ciddiyetini konuşmak üzere bulunuyorum çünkü Türkiye uzun süredir kendi nüfusunu sağlıklı biçimde bilmeyen, göremeyen, denetleyemeyen bir ülke hâline getirilmiştir. Nüfusunu bilmeyen bir devlet okul planlamasını doğru yapamaz, hastane kapasitesini doğru belirleyemez, güvenlik politikasını sağlıklı kuramaz, bütçeyi adil dağıtamaz. Yanlış nüfus verisi, yanlış kamu hizmet demektir. Yanlış kamu hizmeti ise, doğrudan vatandaşın hakkının gasbedilmesidir. Bugün, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi resmî adresi olmayan, fiilen başka yerde yaşayan, kayıtsız veya adresi belirsiz kitleleri görünmez kılmaktadır. Görünmeyen nüfus, sayılmayan nüfustur. Sayılmayan nüfus ise, planlanamayan, yönetilemeyen ve denetlenemeyen bir kitledir. Bu mesele, artık sadece teknik bir veri meselesi değildir; bu mesele, doğrudan doğruya kamu düzeni, hukuk devleti ve egemenlik meselesidir. Bizzat eski İçişleri Bakanı tarafından yapılan açıklamada 729 bin Suriyeli sığınmacının adresinde bulunmadığı ifade edilmişti. Bu ne demektir? Devlet, ülkesinde bulunan 4 Suriyeliden 1 tanesinin nerede yaşadığını bilmemektedir. Bir olay yaşandığında, bir suç işlendiğinde

emniyet güçlerinin gideceği sağlıklı bir adres dahi yoktur. Devletin adresini bilmediği bir kitleyi yönetmesi, denetlemesi ve gerektiğinde hakkında idari ya da adli işlem yürütmesi mümkün değildir.

Yine, yapılan açıklamalarda yabancılara yönelik kimlik kontrollerinde her 10 yabancından 1'inin kaçak olduğu belirtilmiştir. Bu tablo sıradan bir idari aksaklık olarak geçiştirilemez. Bu tablo, sınır güvenliğinin zayıflamasının, kayıt sisteminin çökmesinin ve devlet aklının geri çekilmesinin sonucudur. Bugün, sokaklarımızda kadınlar, çocuklar ve vatandaşlarımız güvenlik endişesi taşıyorsa bunun temel sebeplerinden biri de devletin "Kim nerede yaşıyor?" sorusuna net cevap verememesidir. Devlet önce kendi sınırları içindeki insanı bilecek; kimin kayıtlı, kimin kaçak, kimin firari, kimin adresinde bulunmadığı tespit edecek çünkü kamu güvenliği soyut beyanlarla değil somut kayıtlarla sağlanır. Kayıt yoksa takip yoktur, takip yoksa denetim yoktur, denetim yoksa devlet otoritesi kâğıt üzerinde kalır. Anayasa'nın 5'inci maddesi devlete açık bir görev yüklemektedir: Vatandaşın huzurunu, refahını ve güvenliğini sağlamak. Peki, siz gerçek nüfusu bilmeden bu görevi nasıl yerine getireceksiniz? Hangi ilçeye kaç öğretmen atanacak? Hangi mahalleye kaç aile hekimi düşecek? Hangi şehirde altyapı yatırımı yapılacak? Bunların tamamı güvenli nüfus verisine bağlıdır. Nüfus verisi bozuksa sosyal yardım da bozulur, eğitim planlaması da bozulur, güvenlik planlaması da bozulur. Bu nedenle biz açıkça söylüyoruz: Kapalı nüfus sayımı artık bir seçenek değil zorunluluktur. En son 2000 yılında yapılan kapalı nüfus sayımının üzerinden yirmi altı yıl geçmiştir. Bu yirmi altı yılda Türkiye'nin demografik yapısı köklü biçimde değişmiştir; milyonlarca sığınmacı, düzensiz göçmen, adresi belirsiz kişi ve kayıt dışı nüfus gerçeği ortaya çıkmıştır. Hâlâ eski alışkanlıklarla, eksik verilerle ve masabaşı tahminlerle ülke yönetilemez. Kapalı nüfus sayımıyla haneler yerinde tespit edilmeli, gerçek nüfus ortaya çıkarılmalı, MERNİS verileri fiilî durumla karşılaştırılmalı ve kayıt dışı nüfus görünür hâle getirilmelidir. Bu yapılmadan ne sağlıklı göç politikası kurulabilir ne güvenlik açığı kapatılabilir ne de kamu kaynakları adil dağıtılabilir. Bu teklif, yalnızca bir sayım çağrısı değil aynı zamanda devleti yeniden ciddiyete, şeffaflığa ve sorumluluğa davet eden bir çağrıdır. Ayrıca, kapalı nüfus sayımı, yalnızca yabancıların tespiti bakımından değil vatandaşlarımızın kamu hizmetlerine erişimi bakımından da gereklidir. Depremden göçe, ekonomik krizden şehirleşmeye kadar her başlıkta doğru veri olmadan doğru politika üretilemez. Devletin elindeki tablo, gerçeği yansıtmıyorsa yapılan her plan eksik, her bütçe hatalı, her hizmet adaletsiz olur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Olgun, lütfen tamamlayın.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Devamla) - Gerçeğin ortaya çıkmasından korkanlar bu teklife karşı çıkar; belirsizlikten beslenenler buna itiraz eder ama biz millet adına söylüyoruz: Devlet, nüfusunu bilecek, denetleyecek ve yönetecektir. Kapalı nüfus sayımını yapın, gerçeği görün, Türkiye'yi tahminlerle değil doğru verilerle yönetin diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Olgun, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

İhtilaf olduğundan elektronik sistemle oylama yapacağım.

Oylama için üç dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, önerge reddedilmiştir.

Gündemin "Seçim" kısmına geçiyoruz.

IX.- SEÇİMLER

A) Komisyonlara Üye Seçimi

1.- (10/4004, 4005, 4006, 4007, 4008, 4009) esas numaralı Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta Okullarda Meydana Gelen Olaylar ile Çocukların Dijital Ortamlarda Karşılaştıkları Riskler ve Olumsuz Etkilerin Tüm Yönleriyle Ele Alınarak Araştırılması, Çözüm Önerileri Geliştirilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu üyeliklerine seçim

BAŞKAN - Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta Okullarda Meydana Gelen Olaylar ile Çocukların Dijital Ortamlarda Karşılaştıkları Riskler ve Olumsuz Etkilerin Tüm Yönleriyle Ele Alınarak Araştırılması, Çözüm Önerileri Geliştirilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonuna üye seçimi yapılacaktır.

Komisyon üyelikleri için siyasi parti gruplarınca gösterilen adayların listesini okutup oylarınıza sunacağım.

Şimdi listeyi okutuyorum:

Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta Okullarda Meydana Gelen Olaylar ile Çocukların Dijital Ortamlarda Karşılaştıkları Riskler ve Olumsuz Etkilerin Tüm Yönleriyle Ele Alınarak Araştırılması, Çözüm Önerileri Geliştirilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin

Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Üyelikleri Aday listesi

(10/4004, 4005, 4006, 4007, 4008, 4009)

Adı Soyadı

Seçim Çevresi

Adalet ve Kalkınma Partisi (11)

Hasan Arslan

Afyonkarahisar

Lütfiye Selva Çam

Ankara

Mehmet Emin Öz

Erzurum

İsa Mesih Şahin

İstanbul

Yıldız Konal Süslü

İstanbul

İrfan Karatutlu

Kahramanmaraş

Latif Selvi

Konya

Mustafa Hamarat	Ordu
Nazım Maviş	Sinop
Mehmet Ali Cevheri	Şanlıurfa
Yusuf Beyazıt	Tokat

Cumhuriyet Halk Partisi (5)	
Suat Özçağdaş	İstanbul
Murat Bakan	İzmir
Ali Öztunç	Kahramanmaraş
Gizem Özcan	Muğla
Mahmut Tanal	Şanlıurfa
Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi (2)	
Yılmaz Hun	İğdır
Beritan Güneş Altın	Mardin

Milliyetçi Hareket Partisi (2)	
Zuhal Karakoç	Kahramanmaraş
İbrahim Özyavuz	Şanlıurfa

İYİ Parti (1)	
Şenol Sunat	Manisa
YENİ YOL Partisi (1)	
Birol Aydın	İstanbul

BAŞKAN - Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

D) Duyurular

1.- Başkanlıkça, (10/4004, 4005, 4006, 4007, 4008, 4009) esas numaralı Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta Okullarda Meydana Gelen Olaylar ile Çocukların Dijital Ortamlarda Karşılaştıkları Riskler ve Olumsuz Etkilerin Tüm Yönleriyle Ele Alınarak Araştırılması, Çözüm Önerileri Geliştirilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimini yapmak üzere toplanacağı gün, saat ve yere ilişkin duyurusu

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Meclis araştırması komisyonuna seçilmiş bulunan sayın üyelerin 29 Nisan 2026 Çarşamba günü saat 14.30'da Halkla İlişkiler Binası 3'üncü Kat 6 Numaralı Toplantı Salonu'nda başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimi yapmaları için toplanmalarını rica ediyorum.

Komisyonun toplantı gün, saat ve yeri ayrıca elektronik ilan panosunda ilan edilecektir.

Şimdi birleşime otuz dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati:19.44

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.25

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Nurten YONTAR (Tekirdağ)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 87'nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 Milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 Milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3466) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 250)¹

1. 250 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 250 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince bu teklif İç Tüzük'ün 91'inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle, teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

Alınan karar gereğince, teklifin tümü üzerindeki parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresi en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilir.

Şimdi teklifin tümü üzerinde söz talepleri var, onları karşılayacağım.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Mehmet Atmaca'ya ilk sözü veriyorum.

Sayın Atmaca, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET ATMACA (Bursa) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, yine bir torba kanunla karşı karşıyayız. Bu torba kanun 14 tane birbirinden farklı kanunu ilgilendiriyor maalesef. Değiştirilen bu maddelerin kanunun bütünlüğünü nasıl etkileyeceğini öngörmek mümkün değil. O münasebetle, bu tür önemli kanunların torba şeklinde değil de teker teker Meclise getirilmesini arzu ederdik ama öyle anlaşıyor ki günlük bazı sıkıntıları çözme adına yapılan bir çalışma dolayısıyla hiçbir problemi kökünden çözmek gibi bir sonucu olmayacaktır bu değişikliklerin. Tabii, yine birbirinden farklı konuları içermekte, alan bakımından farklı ve bir çoğu teknik konudur. Teknik konu demek yani akademisyen ve uygulayıcıları tarafından belirlenmesi gereken şartlar olması gerekirken tam aksine, akademisyen ve uygulayıcıların aşırı tepki koyduğu değişiklikler söz konusudur. Bu da uygulayıcıların uygulamadan ne kadar kopuk olduğunu, kanun uygulayıcılarının fiziki uygulamadan ne kadar kopuk olduğunu ortaya koyan bir uygulama. Bu tür yaklaşımlarla ve bu tür çözümlerle yaşanmakta olan problemlerin çözümü mümkün değil.

Tabii, bu kanunun genel gerekçesinde yine deprem, riskli yapılar gibi konular hep gerekçe gösteriliyor. Ben tekrar edeceğim, bunu çok kullandım burada: Deprem korkusu istismar ediliyor. Deprem riski millete gösterilerek deprem riskini azaltacak şeyler değil, bir kısım rant oluşturmaya yönelik değişikliklerin olduğunu görüyoruz.

Tabii, deprem ve mevcut yapı stokunun iyileştirilmesi konusu da teknik bir konudur, bu siyasi bir konu değildir. Bu konuda aslında bizim ciddi bir akademisyen kadromuz var, bunun üstesinden gelecek ciddi bir akademisyenimiz var, bunlardan kâfi derecede faydalanılmadığını görmekteyiz. Yine, dünyanın değişik yerlerinde bu alanda ciddi başarılar elde etmiş ülkeler var ve yaşanmış deneyimleri var, bunlardan da kâfi derecede istifade edilmediğini maalesef gördük. Yine, gerekçede yıkılma ve ağır hasar görme olasılığından bahsediliyor ve bu yapıların değişiminden bahsediliyor. Bir kere, mantık şunu gerektirir: Ekonomimiz kısıtlı olduğu için öncelikle yıkılma ve can kaybına sebebiyet verecek yapıların dönüşümü veya güçlendirilmesi, öncelenmesi gerekirken sanki çok zengin ve imkânları geniş bir ülkeymiş gibi hasar alacak yapıların da dikkate alındığı ifade ediliyor. O konu zaten başlı başına bir istismar konusudur. Depremde yıkılma olasılığı yüksek olan bölümlere ve yapılara hiç dokunulmuyor ancak ve ancak rant temin edilebilecek yapılar dönüşüme tabi tutuluyor; bu da yöneticilerin bu konudaki samimiyetini ortaya koyan önemli bir konu.

Kaçak yapı ve denetimsiz yapı konusu gündem edilmiş. Bir kere, kaçak yapı engellenmesini bir kısım firmalara yüklemeye çalışıyorlar. İşte, beton veren firmaya cezalar kesilecek. Elbette ki olsun ama esas kaçak yapıyla mücadele etme yetkisi kamuya aittir. Kamunun kendi beceriksizliğini bir kısım firmalara para cezası vererek çözmesi mümkün değil; bana göre bu da yine hakikaten iş bilmezlerin oluşturduğu bir yaklaşım. Bu yaklaşımla yine kaçak yapıyı engellemek mümkün değil. Siz, bırakın kaçak yapıyı, ruhsatlı olduğu hâlde ruhsata aykırı imalatlar nedeniyle yapı kullanma izni alamayan on binlerce bina var ki sizin bunları denetliyor olmanız gerekiyor. Yapı denetim firmaları var. Bütün bunlara rağmen, hâlâ inşaatı bittiği hâlde -ruhsatlı yapı- ruhsata aykırı imatlardan ötürü ruhsat alamayan, yapı kullanma izni alamayan bir sürü yapı varken bu iddialarda bulunmayı da çok samimi bulmuyorum. Bir kısım siyasilerin baskısıyla oluşturulmuş kanunlar gibi geliyor bana.

Bir de, hakikaten, kanun hazırlayıcılarının bazı konularda çok zayıf olduğunu da gördük. Örneğin, burada zemin ve temel etüt firmalarından bahsediyoruz. Çok kıymetli vekiller, zemin etüdünü biliriz ama "temel etüdü" diye bir kavramı ben ilk defa duydum. "Bu kavram yanlış bir kavramdır, ayıptır. Bunu buradan çıkarın." dedik. Hatta Sayın Bakan Yardımcısı Komisyonda "Sizlerle görüşüp bunlara müdahale edeceğiz." dediği hâlde, efendim, maalesef ne telefonlarımıza cevap verdi ne yazışmalarımıza cevap verdi ve mevcut kanunda aynı maddeyi ben görüyorum. "Temel etüdü" olmaz; "temel analizi" olur, "temel tahkiki" olur, "temel hesabı" olur. Bu, mühendisliğe aykırı bir cümle. Bir kanun içerisinde bu kadar yanlış bir terimin düşmüş olması, kanun hazırlayıcılarının bu konuya ne kadar hâkim olmadıklarını gösteren önemli bir gerekçe.

Yine, tabii, laboratuvarlarla ilgili çok ciddi yaptırımlar söz konusu ve yani kanun yapıcılar için nasıl yapılacağını bilmedikleri için uygulanması mümkün olmayan bazı maddeler koydular. Örneğin, zemin etüdü sırasında, sondaj sırasında alınacak bütün numunelerin laboratuvarlardan yetkili biri tarafından alınması şartı var. Bu, uygulanması çok mümkün olmayan bir şarttır. Özellikle iş hacminin çok az olduğu bölgelerde çok sayıda personel bulundurma imkânı olmayan laboratuvarlar tarafından bu hizmetin verilebilmesi mümkün değil. Bu da yine önemli eksiklerden biridir.

Yine, zemin etüdü firmalarıyla ilgili, evet, bir başıboşluk var, bir denetimsizlik var. Biz onlarla ilgili bir denetim mekanizmasının oluşumunu beklerken yapı zemin etüdü firmalarının disipline edilmesiyle ilgili bazı maddeler geldi. Bu manada, zeminle ilgisi olmayan yani zemin etüdü veya jeoloji mühendisi olmayan kişilerin dahi zemin etüt firması kurabilmesi ve konan şartların yerine getirilmesi durumunda bu hizmetleri vermesine imkân veriliyor. O zaman biz yapı denetim firmalarını da komple kaldıralım ve yapı müteahhitleriyle ilgili bazı şartları koyalım ve onların insafına bu işi bırakalım. Bu da doğru bir yaklaşım değil. Bu da piyasadan uzak ve bu uygulamadan uzak bir anlayışın ortaya koyduğu bir süreç.

Yine, burada acele kamulaştırmayla ilgili bir madde var. Yani devlet istiyor ki ben istediğim yere istediğim an el koyabileyim. Zaten bununla ilgili rezerv alan tanımı getirildi. Bu hakları yetmezmiş gibi sosyal konut yapılacak alanlarla ilgili, özel mülkiyetin hızlı kamulaştırılmasıyla ilgili... Yani devlet diyor ki: "Ben istediğim yeri istediğim anda alırım, siz gidin mahkemelerle uğraşın." Bu

yaklaşımların bu sektöre çözüm getirmesi doğru değil ama ifade ettiğimiz gibi bu tür maddeler bu kanun hazırlayıcılarının bu alanlara ne kadar uzak olduklarını ortaya koyuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Evet, Sayın Atmaca, lütfen tamamlayın.

MEHMET ATMACA (Devamla) - Yine, betonlarda ıslak numunede istenen standardı sağlamayan betonlar için karot numune şartı vardır ve ciddi yaptırımlar ve cezalar konuluyor ama karot numunesini alacak laboratuvar firmasını müteahhidin seçmesine imkân veriliyor. Bu kadar ağır cezaların ve yaptırımların olduğu bir olayda müteahhit firmanın istediği raporu verecek firmayı seçme imkânı doğuyor. Biz bunun da yapı denetimleri gibi kamu tarafından atılmasını teklif ettik ama maalesef bu da dikkate alınmadı.

Bu hâliyle bu kanun teklifinin sektörle ilgili yaşanan sorunları çözmesi mümkün değildir diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Atmaca, teşekkür ediyorum.

YENİ YOL Partisi Grubu adına ikinci söz, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'e ait.

Sayın Ekmen, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Bu torba kanun Meclisimiz için yol oldu ama belki ilk defa birbirine benzeş konuların içerisinde yer aldığı bir torba kanun görüşüyoruz. Ancak burada da bizzat Meclis Başkanlığının belirlemiş olduğu ihtisas komisyonlarında tali komisyon olarak görüşmelerin yapılmamış olması ciddi bir eksiklik. Sayın Başkanım, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminde bakanlarımızı görmez olmuştuk. Hiç olmazsa kanun görüşmelerinde ilgili Bakan Yardımcısı burada milletvekillerini dinliyordu, bugün ilgili Bakan Yardımcımız da burada yok. Sizden ve Sayın Abdulhamit Gül'den istirhamım, ilgili Bakan Yardımcımızın görüşmeleri takip etmek üzere buraya davetinin sağlanmasıdır.

Kıymetli arkadaşlar, Çevre, Şehircilik Bakanlığını yoğunluklu olarak ilgilendiren bir kanun teklifini görüşüyoruz. Teknik izahatların bir kısmını Bursa Milletvekilimiz Sayın Mehmet Atmaca yaptı, maddeler üzerinde de bu mevzular enine boyuna konuşulacak ama ben Çevre, Şehircilik Bakanlığını doğrudan ilgilendiren, kamuoyunda özellikle dar gelirli vatandaşlarımız açısından ciddi bir probleme dönüşen bir hususu bugün burada konuşmak istiyorum.

Çevre, Şehircilik Bakanlığımızın bugüne kadar yaptığı açıklamalara baktığımızda, maşallah, bir proje fabrikası gibi, bir proje kuluçkası gibi çalıştığını görüyoruz. Her gün yeni bir proje açıklanıyor ve bu projelerden birinin bitip bitmediğine bakmaksızın ertesi yıl yenisi açıklanıyor. Bir de bunların hepsi çok büyük lansmanlarla, milyonlarca liralık harcamalarla, bizzat da Sayın Cumhurbaşkanına açıklattırılıyor ve -az sonra ifade edeceğim- Cumhurbaşkanı kendi sözleriyle eleştirilebilir bir hâle düşürülüyor.

Kıymetli AK PARTİ'li arkadaşlar, mutlaka sahada karşınıza çıkıyor; son altı yılda, depremden önce ve sonra Çevre, Şehircilik Bakanlığının açıkladığı projelere şöyle hızlıca bir bakalım. İlk açıklama Aralık 2019-2020'de yapılmış: 100 Bin Sosyal Konut Projesi. Bu 100 Bin Sosyal Konut Projesi'nin akıbetini soralım dediğimizde elimizde bir bilgi yok ama bu projenin tamamlanmadığını biliyoruz, az sonra bir izahat getireceğim.

İkinci sırada Eylül 2022'de açıklanan "İlk Evim, İlk İş Yerim" diye 250 bin sosyal konut projesi var. Hemen devamında, ekim ayında hızını alamamış "İlk Evim Arsa" diye 1 milyon yapıli arsa taahhüdünde bulunulmuş. Bugün bu projenin hâli nedir diye bakıyoruz arkadaşlar, "Google"lıyorsunuz, Çevre Bakanlığının bir internet sitesi linkini veriyor, linki tıklıyorsunuz, yok, dükkân kapalı. Yani Bakanlık kendi "web" sitesinden Cumhurbaşkanının âlâyıvalayla açıkladığı bu projeyi kaldırmış. Peki, vatandaşa bir bilgi vermiş mi? Hayır. Az sonra izah edeceğim, vatandaş her gün milletvekilini mail yağmuruna tutuyor, sahada gezerken "Vekilim, ben burada başvurdum, bana kuradan çıktı ama devamı gelmedi." diye eleştiriyor.

Dördüncü başlık ne? Nisan 2023, depremden iki ay sonra, hani, bazen depremin projelere etkisi oldu mu, olmadı mı diye konuşuyoruz ya, kentsel Dönüşümde "Yarısı Bizden" de bu da fiilen başlamadı.

Peki, geliyoruz beşinci projeye de, bunlar benim tespit ettiklerim, daha fazlasını arkadaşlar bulurlarsa söylerler. Sanki 2019'da, 2020'de, 2022'de, 2023'te hiçbir şey dememiş gibi 2025'te Sayın Cumhurbaşkanı çıkıyor, yine büyük bir lansman toplantısıyla 500 bin sosyal konutu açıklıyor. 500 bin sosyal konutu illere böldüğünüzde bazı illere bin tane bile düşmüyor, o da ayrı bir konu. Yani 81 ile 500 bin sosyal konutu nasıl bölüştüreceğiz, ayrı bir konu, onun da çalışmaları bir yandan devam ediyor. Peki, Sayın Cumhurbaşkanı 2023 Nisanda konuşmasında ne demişti, buradan size hatırlatalım: "Ev sahibi olmak umuduyla kendilerine güvenen insanlarımızı mağdur ettiler." Kimden bahsediyor acaba? "TOKİ'ye rakip olmak için çıktıkları yolda dolandırıcılıktan mahkemeye düştüler." Ya, bir insan kendi memleketinin müteahhidini, kendi memleketinin iş yapanını "Efendim, 'TOKİ'ye rakip olacaktım.' dedi, dolandırıcı çıktı." diye bu şekilde istiskal eder mi ya? Bu senin vatandaşın, senin müteahhidin, varsa bunun örneği bunu adli olarak soruşturursun. Yok, ekonomik şartlardan zor duruma düşen varsa bunun elinden tutarsın; çıkıp "dolandırıcı" diye özel sektörle dalga geçmezsin. Sonra "Niye ekonomi büyümüyor?" Sonra "Niye konut arzında sorunlar yaşıyor?" Devam ediyor Sayın Başkan, diyor ki: "Amacımız ilk etapta konutlarını azami iki yıl içinde teslim etmek." Dördüncü yıldayız, Bakanlığın ilgili "web" sitesi aktif değil. 2023'te iki yılda teslim edilecek konutların proje olarak esamesi okunmuyor. Eskişehir Milletvekili Sayın İbrahim Arslan, Tekirdağ Milletvekili Sayın Cem Avşar soru önergesine dönüştürüyor bunlardan özellikle sahada çokça karşımıza çıkan 250 bin İlk Evim Projesi'ni; onlara da geçen ay cevap veriliyor. Henüz taze taze Bakanlığın cevabı, diyor ki: "235.439 hak sahibini belirledik. 120.000'i için planlamayı yaptık ama 900 adet proje alanı jeolojik açıdan uygun olmadığı için elendi, alternatif olanlara bakıyoruz." Bak bak! Cumhurbaşkanına kaba kaba, büyük büyük sözlerle laf söyletiyorlar, Cumhurbaşkanı -AK PARTİ'de de inşaat sektöründe çalışan dostlarımız var- hepsini dolandırıcı yapıyor, dört yıl geçmiş, diyor ki: "900 projede zemin uygun çıkmadı." Ya, sen bunları hazırlamadan mı Cumhurbaşkanına bu açıklamayı yaptırdın? Sen zemini belirlenmemiş projeyi mi ilan ettin? Ve bunu yaparken de şerefli, namuslu müteahhide de "Dolandırıcı." dedin. Ayıp değil mi ya, ne hâle düşürdünüz Sayın Cumhurbaşkanını! Tabii, bunun hesabını soran yok. Geri dönüp Sayın Cumhurbaşkanı Sayın Murat Kurum'a, Sayın Mehmet Özhasseki'ye... "Ya, aynı metinde kelimelerle oynayarak 2019'da konuşturdunuz, 2020'de, Eylül 2022'de Nisan 2023'te, Mart 2025'te aynı konuşmaları bana yaptırdınız. Nerede bunun hesabı?" diye soran yok. Sormayınca da ne oluyor arkadaşlar, ne oluyor? Geliyoruz, olan, vatandaşımızın içine girdiği duygusal

kırılmaya oluyor, dar gelirli vatandaşlarımızın yıllardır kurduğu ev sahibi olma hayali belirsizlikle ortadan kalkıyor, gecikmelerde maliyetler artıyor. İlk başta 7 bin lira diye ilan edilen bir bedel bir anda 3 milyon liraya çıkıyor, biraz sonra vaktim kalırsa bütün detayları vereceğim. Vatandaş, devletin açıkladığı projelere güvenerek başvuru yapmış, hak sahibi olmuş ancak yıllar geçmesine rağmen tapu ve konut teslimleri yapılamamıştır; enflasyon ve arsa maliyetiyle vatandaşta bindiriliyor. İlk başta 192.500 lira olarak ilan edilen bir arsa bedeli için bugün 3 milyon deniliyor. Vallahi, Banker Kastelli de vatandaş bu kadar dolandırmamıştı. Sayın Cumhurbaşkanı dolandırıcılardan bahsediyor, değil mi? Kurayı çekiyorsun, "Sen hak sahibisin." diyorsun, eline belgeyi veriyorsun, adam mutlu, eve gidiyor, çocuğuyla belki o gece dışarıda bir tebrik yemeği yiyor ama 192.500 lira olan maliyet bugün 3 milyon lira olarak konuşuluyor.

Örnekler çok ama size şöyle kısaca seçim bölgem Mersin'den iki örnek vereyim: Birinci örnek, 2020 yılında açıklanan 100 Bin Sosyal Konut Projesi'nde Mersin'e yapılacak 2 bin konut için hak sahipleri belirlendi; Bozön ve Çavak Mahallelerinde hâlâ teslim hazır bir konut yok. Nerede? Dolandırıcı müteahhitlerde. İkinci örnek, Mersin'de yine "Arsa bizden, bina senden." -o binayı da bu maliyetlerle nasıl yapacak ayrı bir konu- 200 müstakil arsa kurası çekildi, adam mutlu oldu çocuğuyla çocuğuyla "Başımızı sokacağımız bir evimiz olacak." dedi. "Bir son duruma bakayım." diye internet sitesine giriyor: "Aradığınız adrese ulaşılamıyor." O internet sitesinin o linki kırık. Yahu, arkadaşlar, gerçekten, vatandaş -hatırlarsanız, tamamen kurgusal bir dünyada geçen olayları anlatan bir filmde Truman Şov- bir Truman Şov'a hapsedtiniz ve bugün vatandaş devleti tarafından kazıklanmış olmanın acısını hissediyor ve bugün vatandaş devlete güvenmenin bedelini hissediyor ve bugün vatandaş bunun hayal kırıklığı içerisinde. Bunun hesabını soran var mı? Yok.

Dolayısıyla, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı mutlaka çok önemli projelerle ilgileniyor. O kadar çok meşgul ki mesela ilanla ihale yapacak zamanı yok, bütün ihaleleri davetiyeyle yapıyor. Deprem bölgesinde ilanla yapılmış bir tane ihale yok, hepsini davetiyeyle yapıyor. 5 tane müteahhidi çağırıyor, veriyor işi. Müteahhit ne yapıyor arkadaşlar? Tek tek noter belgelerini masaya koyabiliriz, 4,5 milyona aldığı işi 1,8 milyona taşere ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ekmen, lütfen tamamlayın.

MEHMET EMİN EKMEN (Devamla) - Allah aşkına, 100 milyar doları aşan deprem maliyetinde 4,5 milyonluk işin 1,8 milyona taşere edilmesi ne demek? Her konut başına -galiba 1 milyon 600 bin konut tamamlanmak üzere- 2,5 milyon liranın siyasetçi, bürokrat ve müteahhit arasında peşkeş çekilmesi demek. Niçin buna izin veriyoruz? Niçin buna göz yumuyoruz? Niçin bunlarla ilgili bir soruşturma yürütmüyoruz? Geçen gün bu kürsüde söyledim: 2024 yılında yapılan her 100 birim liralık ihalenin 92 lirası davetiyeyle yapılmış. Seçmece müteahhitler, rekabet yok; oturduğu yerde işi devredecek, olan da asgari ücretliye, dar gelirliye, emekliye olacak. "Bu düzene son!" demenin vakti gelmiştir diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Ekmen, teşekkür ediyorum.

İYİ Parti Grubu adına Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'a söz veriyorum.

Sayın Aydın, buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz kanun teklifi çok farklı alanlara dokunan geniş kapsamlı bir teklif olmakla birlikte, biz bu teklife toptan ve ön yargıyla yaklaşmıyoruz, doğruya doğru, yanlışa da yanlışı diyoruz ancak siz artık bir gelenek hâline getirmekte mahir oldunuz. Olması gereken maddelerin arasına olmaması gereken maddeleri de sıkıştırarak destek verilebilecek düzenlemelerin yanına hak ihlali doğurabilecek hükümler de koyuyorsunuz, sonra da hepsini bir arada geçirip eleştirilerimizi etkisizleştirmeye çalışıyorsunuz. Biz buna razı değiliz çünkü yasama faaliyeti fırsatçılıkla değil ciddiyetle yapılır; kanun teklifi "Arada kaynasın." mantığıyla hazırlanamaz. Hele ki işin içinde mülkiyet hakkı varsa, yerel yönetimler varsa, vatandaşın tapusu varsa, yapı güvenliği varsa çok daha dikkatli olunmalıdır.

Değerli milletvekilleri, önce hakkı teslim edelim. Bu teklifin içinde desteklediğimiz düzenlemeler de vardır. Mesela, bu teklifte Kat Mülkiyeti Kanunu'nda değişiklikler vardır. Bu maddeleri destekliyoruz ancak eksikleri ve yanlışları konusunda şerh düşüyoruz. Verilen hükümler, uygulamada tereddüde mahal bırakmayacak şekilde kaleme alınmalıdır. Kanun metni yoruma açık bırakılmamalı, uygulamaya yön verecek hususlar açık, net ve anlaşılır biçimde düzenlenmelidir. Site ve apartman yönetimlerinde işletme projeleri için bir önceki yıla göre artış oranı açıkça kabul ediliyorsa mesele yoktur ancak yeniden değerlendirme oranına göre artış sadece metrekaşe bazlı giderlere mi uygulanacaktır, bunu doğrusu merak ediyoruz. Personel giderleri ile hizmet alımı maliyetlerinde ayrıca asgari ücret artışı mı esas alınacaktır? Kanun bunu açıkça söylemezse "Şeffaflık getirelim." derken yeni ihtilaflar üretmiş olursunuz. Nitekim, burada açıkça söylenmemekte ve yeni ihtilaflara kapı aralanmaktadır. Kanun uygulamada yeni karmaşalar üretmemelidir çünkü apartman ve site yönetimlerinde uyuşmazlıkların önemli bir kısmı kötü niyetten de ziyade, belirsizlikten doğmaktadır. Hangi kalemin hangi orana göre artacağı açık değilse yönetici ile malik karşı karşıya gelir. Kanun koyucunun görevi bu ihtilafları azaltmaktır, yeni yorum kavgaları üretmek değildir.

Teklifin 12'nci ve 13'üncü maddelerinde yangın güvenliği bakımından bazı düzenlemeler getirilmektedir. Şantiyede işçilerin ve çalışan ustaların günlük kaydının tutulması, yangın güvenliği kontrollerinin belirli bir sisteme bağlanması ve eksikliklerin giderilmesi için süre öngörülmesi prensip olarak doğrudur. Bu tür hükümler can güvenliği açısından da önemlidir. Hele ki son yıllarda yaşadığımız yangın faciaları hepimize göstermiştir ki denetim kâğıt üzerinde kalıyorsa bedelini vatandaş canıyla ödemektedir. Bu sebeple, burada sadece kural koymak yetmez, o kuralı uygulayacak belediyenin, itfaiyenin, uzman kadronun ve teknik altyapının da hazır olması gerekir, aksi hâlde Meclis burada hüküm kurar, sahada ise eski düzensizlik devam eder. Kanun metnini yazmak kolaydır, esas mesele uygulamadır. Belediyelerin kapasitesi ne olacaktır? İtfaiye teşkilatları bu yükü taşıyabilecek midir? Yetkilendirilecek uzmanların standardı nasıl korunacaktır? Bu sorular cevapsız bırakılırsa iyi niyetli bir düzenleme sahada yeni bir karmaşaya dönüşür.

Teklifin 14'üncü maddesinde de kaçak yapılaşma, sahte belge ve izinsiz beton arzına ilişkin yaptırımlar öngörülmektedir. Sahteciliğe karşı caydırıcılık elbette gereklidir. Kaçak yapıya göz yumulamaz, hazır beton üzerinden kaçak yapı üretimine imkân tanınmaz. Bu yönüyle de düzenlemenin amacı doğrudur fakat burada da ölçü gerekir, tek tip bir sabit ceza her zaman adalet üretmez. Küçük ihmal ile organize usulsüzlüğü aynı kefiye koyarsanız hukuk devleti ne yazık ki zarar görür. Cezada caydırıcılık kadar orantı da gerekir.

Bizim söylediğimiz şudur: 28'inci maddede deprem bölgesindeki ağır hak sahiplerine verilen hibe ve kredilerin haczedilmemesi, teminat gösterilememesi ve ihtiyati hacze konu edilmemesi yönünde düzenleme yapılmaktadır. Bu, sosyal devlet ilkesi bakımından yerinde bir hükümdür. Afetzedenin eline verilen destek başka bir borç ilişkisinin konusu yapılamaz. Yaratı sarmak için verilen destek yeni bir mağduriyetin kaynağı olamaz. Bu yaklaşımı olumlu buluyoruz ancak burada da şunu söylüyoruz: Afet hukukunda geçici çözümlerle kalıcı sorunlar ötelenmemelidir. Hak sahipliği, devir, borçlandırma ve teslim süreçleri açık olmalıdır. Afettede yeni bir bürokratik belirsizliğin içine itilmemelidir.

Değerli milletvekilleri, şimdi gelelim itiraz ettiğimiz maddelere. En ciddi itirazlarımızdan biri 6'ncı maddededir. Kooperatiflerde son konut tamamlanana kadar tapu devrinin yapılamaması öngörülmektedir. İlk bakışta koruyucu gibi görünebilir fakat bu hüküm ölçsüzdür çünkü ucu açıktır, çünkü süresi belirsizdir, çünkü herkes için aynı yasak öngörülmektedir. Mağduriyeti önlemek istiyorsanız ölçülü bir model kurarsınız, belirli bir inşaat seviyesi koyarsınız, belirli şartlar getirirsiniz ama siz ne yapıyorsunuz? Mülkiyet hakkını toptan askıya alıyorsunuz. Oysa mülkiyet hakkı hukuk devletinin temel direklerinden biridir. Siz bir hakkı koruma gerekçesiyle tamamen kilitlerseniz artık dengeyi kaybetmiş olursunuz. Koruma ile yasaklama arasında ölçü vardır, güvence ile bloke etme arasında fark vardır. Bu fark ortadan kalktığında hukuk güvenliği ne yazık ki zedelenmiş olur, bu doğru değildir. İyi niyetli kooperatif ortağını da vurur, 3'üncü kişiyi de vurur, kat karşılığı iş yapanı da vurur, finansman dengesini de bozar yani koruma adına yeni mağduriyet üretir.

11'inci madde de aynı şekilde çok sorunludur. "Sosyal konut alanı" denilerek acele kamulaştırmanın kapsamı genişletilmemelidir. Burada açık konuşmak gerekir. Acele kamulaştırma istisnai bir yetkidir, olağan yönetim aracı değildir. İstisna olan bir yetkiyi olağanlaştırırsanız yarın her kamu müdahalesine aynı mantıkla kapı açarsınız. Bu da vatandaşa şu duyguyu verir: Devlet isterse bir gün gelir malıma da toprağıma da hızla el koyabilir. Hukuk devleti, vatandaşına bu konuyu yaşatan devlet değildir. Hukuk devleti, kamulaştırmayı da kuralla, sınırla, denetimle yapan devlettir. Sosyal konut yapmak istiyorsunuz diye vatandaşın tapulu malı üzerinde böylesine geniş bir acele müdahale alanı açamazsınız. Mülkiyet hakkı "Sonra bakarız." denilecek bir hak değildir. Devlet, vatandaşın malını hızla kamulaştıran değil, hakkını güvence altına alan devlettir. Biz sosyal konuta karşı değiliz. Bir tarafı inşa ederken diğer tarafı tahrip etmek hukukla da kamu yararıyla da bağdaşmaz. Kamu yararı ile hak güvencesi arasında denge kurmak zorundasınız. Üstelik sosyal konut bahaneniz de çoğu zaman işin bahanesi olmaktadır. "Sosyal konut yapıyoruz." diyerek hak sahiplerinin mallarını yok pahasına ellerinden almakta, TOKİ'ye rant sağlayacak yapılaşmalara imza atmaktasınız.

Değerli milletvekilleri, 17'nci madde de yerel yönetimler bakımından son derece sakıncalıdır. Belediyelerin ve bağlı kuruluşlarının şirket edinmesi, ortak olması veya yeni şirket kurması Cumhurbaşkanının iznine bağlanmaktadır. Bu konuda şu soru akıllara gelmektedir: Yerel yönetimler hizmet üretmek için mi vardır, Ankara'dan olur beklemek için mi vardır? Belediye kendi alanında bir karar alacak, bir ortaklık yapacak, bir yatırım aracına girecek fakat dönüp merkezî iktidarın onayını bekleyecek; bu, tam olarak bir vesayettir. Yetkiyi merkeze, sorumluluğu yerele bırakmak idare değil vesayet üretir. Yerel yönetimlerin görevi, mahallî ihtiyaçlara mahallinde cevap üretmektir. Eğer belediye her ekonomik adımında Ankara'dan izin bekleyecekse yerel idarenin anlamı zayıflar. Bu anlayış hizmet üretmez, hizmeti geciktirir. Sorumluluğu yerelde bırakıp yetkiyi merkeze toplarsanız ortaya ne verim çıkar ne de demokrasi çıkar, çıkan şey yalnızca bağımlılık olur. Mahallî idareler yani belediyeler muhalefet tarafından kazanılmaya başlayınca ne hikmetse belediyelerin elindeki imkânlar daraltılmaya başlanmıştır. Böyle bir dönemde hiç kimse bize bunun sadece teknik bir tercih olduğunu anlatamaz. Burada siyasi bir niyet vardır, burada kontrol arzusu vardır, burada yerelin iradesini merkeze bağlama anlayışı vardır.

Değerli milletvekilleri, 18'inci madde de hazine ve kamu kurumlarına ait taşınmazların birbirleri arasında daha hızlı devrini öngörmektedir. Bürokrasiyi azaltma amacı bakımından bu anlaşılabilir bir düzenlemedir. Pratik yönü de vardır fakat hemen arkasından gelen 19'uncu maddede de işler değişiyor, atıl veya kullanılmayan taşınmaz kavramı üzerinden Bakanlığa çok geniş bir alan açıyor. Peki, atıl taşınmaz nedir? Buna kim hangi ölçüte göre karar verecektir, hangi usulle karar verecektir? Bugün kullanılmıyor görünen bir taşınmaz yarın kamu hizmeti için değerlendirilebilir, bir idarenin kısa vadeli tasarrufu başka bir kurumun orta vadeli ihtiyacını ortadan kaldıracaktır. Bu yüzden böyle kavramlar keyfî değerlendirmeye bırakılmamalıdır. "Atıl" diyerek başlayan süreç kötü yönetilirse kamu malının denetimsiz devrine kadar gider. Bizim itirazımız tam da bu belirsizliğedir; işte, sorun burada başlamaktadır. Muğlak kavramla yetki genişletilmekte, yetkiyi genişlettikçe de denetimi zayıflatmaktasınız, denetim zayıfladıkça da keyfiliği artırmaktasınız. Kanun dediğiniz şey yoruma açık boşluklar üretmemelidir, özellikle mülkiyet alanında hiç üretmemelidir.

Değerli milletvekilleri, 21, 22, 23 ve 24'üncü maddelerde yapı denetimi ve zemin temel etüt sistemine ilişkin hükümler getirilmektedir. Burada amaç olarak denetimi güçlendirme söylenmektedir. Peki, tamam, denetim elbette önemlidir, deprem ülkesinde yaşıyoruz; zemin etüdü, beton kalitesi, laboratuvar sistemi elbette güçlü olmalıdır ama burada da doğru hedef yanlış yöntemle getirilmektedir. Özellikle 24'üncü maddede Bakanlığa verilen geniş yetkiler ciddi sorun doğurabilecektir. Ücret ve pay oranlarını artırma yetkisi veriyorsunuz, bir ilde kaç kuruluşun faaliyet göstereceğine idare karar veriyor, çalışma alanını idarenin takdirine bağlıyorsunuz. Bu ne demektir? Bu, denetim bahanesiyle yeni bir idari kontrol mekanizması kurmak demektir; bu, meslek mensuplarını belirsizliğe itmek demektir; bu, jeoloji mühendisleri açısından kota ve mağduriyet riski doğurmak demektir; bu, çalışma hakkını zedelemek demektir. Biz denetime karşı değiliz; biz belirsizliğe karşıyız, biz keyfiliğe karşıyız, biz teknik düzenlemenin siyasi, idari vesayet aracına dönüşmesine karşıyız.

Çevreyle ilgili 7, 8 ve 9'uncu maddelerde de benzer bir sorun vardır. Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği alanlarda yeni tanımlar getiriliyor, bu yönüyle boşluk doldurma ihtiyacı anlaşılabilir fakat çevre danışmanlık firmasına hem hizmet sunan hem de bildirim yapan yani yarı danışman, yarı ihbarcı bir rol yüklenmektedir. Bu model sağlıklı kurulmazsa güven ilişkisini zedeler, meslek pratiğini bozar, yeni bir belirsizlik doğurur.

Değerli milletvekilleri, kısacası, bu teklifte desteklediğimiz hükümler vardır; Kat Mülkiyeti Kanunu'yla ilgili olumlu maddeler de vardır, yangın güvenliğini güçlendirmeyi amaçlayan hükümler de vardır, afetzedeyi koruyan düzenlemeler de vardır. Bunları inkâr etmiyoruz, bunlara peşinen karşı çıkmıyoruz, hatta bazılarını doğru bulduğumuzu da açıkça ifade ediyoruz ancak siz de şunu duymalısınız: Bir teklifin içinde bazı doğru maddelerin bulunması yanlış maddeleri görünmez kılmaz, bir elde makul düzenleme getirip diğer elde hak ihlali üretirseniz biz buna sessiz kalmayız. "Yangın güvenliği" deyip yerel yönetimi merkeze bağımlı hâle getirirseniz

buna itiraz ederiz, "deprem güvenliği" deyip meslek alanını idari takdire teslim ederseniz buna itiraz ederiz çünkü bizim ölçümüz nettir; hukuk devleti, belirlilik, ölçülülük, mülkiyet hakkı vatandaşın devlete karşı güvencesi. İktidarın rahatını değil, milletin hakkını esas alırız; bürokrasinin hızını değil, hukukun sınırını esas alırız; merkezin iradesini değil, milletin emanetini esas alırız. Bu nedenle diyoruz ki doğru olan maddeleri elbette destekleriz ama yanlış olanlara da göz yummayız. Olması gereken maddelerin arasına olmaması gereken maddeleri sıkıştırmayı artık bırakın. Kanun yapmak ciddiye doğru düzenlemeleri yanlışların arkasına gizlemek değildir. Bu Meclis oldubittiye getirilecek bir yer değildir, bu kürsü yanlışın üzerine örtecek bir kürsü değildir.

Kanunu getiren zihniyete açık çağırımızdır: Desteklenecek hükümleri getirin, destek verelim; vatandaşın yararına olan düzenlemeleri getirin, yanında duralım fakat mülkiyet hakkını zedeleyen, belediyeleri siyasi iktidarınızın yetkisine bağlayan, teknik alanları idari takdire boğan hükümleri de arada geçsin diye önümüze koymayın diyor, bu düşüncelerle kanun teklifinin geneline ilişkin değerlendirmelerimizi sunuyor; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Aydın, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Elâzığ Milletvekili Semih Işıkver'e ait.

Sayın Işıkver, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA SEMİH IŞIKVER (Elâzığ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 250 sıra sayılı Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi en kalbî muhabbetlerimle, saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün görüşmekte olduğumuz kanun teklifi yalnızca teknik maddelerden ibaret bir düzenleme değildir; aynı zamanda mülkiyet hakkının korunması, şehirleşme politikalarının güçlendirilmesi, deprem gerçeğiyle yüzleşen ülkemizde güvenli yaşam alanlarının oluşturulması, bürokrasinin azaltılması ve vatandaş odaklı hizmet anlayışının tahkimi bakımından önemli bir reform paketidir. Uzun süreli hazırlıkların, saha gözlemlerinin ve ihtiyaç analizlerinin sonucunda şekillenen bu teklif tapu işlemlerinden imar uygulamalarına, yapı güvenliğinden sosyal konuta, çevre denetiminden kamu taşınmazlarının etkin kullanımına kadar pek çok alanda ihtiyaç duyulan düzenlemeleri ihtiva etmektedir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, bir deprem ülkesidir. Acı tecrübeler bize göstermiştir ki plansız yapılaşmanın, denetimsiz inşanın, ihmalkârlığın ve geciken tedbirlerin bedeli son derece ağır olmaktadır. Bu nedenle, riskli yapı stokunun dönüştürülmesi, kaçak yapılaşmanın önlenmesi, yangın güvenliği standartlarının yükseltilmesi, zemin etütlerinin bilimsel esaslara göre yapılması, imar süreçlerinin açık, şeffaf ve denetlenebilir hâle getirilmesi artık bir tercih değil millî bir zorunluluktur. Can emniyetini öncelemeyen hiçbir şehirleşme anlayışı sürdürülebilir değildir; insan hayatını merkeze almayan hiçbir kalkınma modeli meşru kabul edilemez.

Değerli milletvekilleri, teklifte yer alan bazı düzenlemeleri özetle ifade etmek isterim. Bu düzenleme kapsamında olası can ve mal kayıplarının önüne geçilmesi için alınacak önlemler de dinamik bir yaklaşım benimsenmesini zorunlu hâle getirmiştir. Bunun yanı sıra, riskli alanlar ile yıkılma veya ağır hasar görme tehlikesi bulunan riskli yapıların belirlenerek fen, sanat standartlarına uygun, sağlıklı, güvenli yaşam çevrelerinin oluşturulmasına yönelik iyileştirme, tasfiye ve yenileme çalışmalarının ivedi şekilde yapılması önem arz etmektedir. Tüm bu hususlar dikkate alınarak mevcut yapı stokunun güçlendirilmesi için hukuki düzenlemeler yapılırken diğer taraftan kaçak yapılaşmanın önüne geçilebilmesi için de yaptırımlar öngörülmektedir. Ayrıca, yapılarda yangın güvenliğinin sağlanması için kontrol, denetim ve yaptırım mekanizmalarının gelişmesinin de sağlıklı yapılaşmanın önemli bir parçasını oluşturduğu göz önüne alınarak düzenlemeler yapılmıştır.

Bu çerçevede, Tapu Kanunu'nda yapılan düzenlemeyle, değerlendirme kuruluşlarınca düzenlenen değerlendirme raporlarında yer alan taşınmaza ilişkin verinin Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne elektronik ortamda gönderilmesi zorunlu hâle getirilmekte ve buna ilişkin usul ve esasların Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından belirleneceği düzenlenmektedir. Bu adım şeffaflık, hız, güvenilirlik ve kayıt düzeni açısından çok kıymetlidir.

Damga Vergisi Kanunu'nda yapılan düzenlemeyle, TOKİ eliyle gerçekleştirilen sosyal konut projelerinde maliyetleri azaltıcı istisnalar getirilmekte, böylece dar ve orta gelirli vatandaşlarımızın konuta erişimi kolaylaştırmamaktadır.

Kat Mülkiyeti Kanunu'ndaki değişikliklerle ise aidat artışlarında keyfiliğin önüne geçilmesi, toplu yapılarda yönetim planı değişikliklerinin makul çoğunlukla alınabilmesi hedeflenmektedir.

Kooperatifler Kanunu'nda yapılan düzenlemeyle, yapı kooperatiflerinde konut tamamlanmadan ve kesin maliyet hesaplanmadan tapu devrinin önüne geçilerek vatandaş mağduriyetlerinin engellenmesi amaçlanmaktadır.

Çevre Kanunu'nda yapılan düzenlemelerle, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı sonucunda ortaya çıkan hukuki boşluğun giderilmesi amacıyla kanuna "çevre danışmanlık firması" ve "yetkilendirilmiş kişi" tanımları ve uygulanacak yaptırımlar eklenmektedir. Böylelikle denetim kapasitesi güçlendirilmekte, çevre danışmanlık mekanizmaları hukuki zemine kavuşmaktadır.

Yine, Toplu Konut Kanunu'nda TOKİ'ye ilişkin getirilen hükümler işlemlerin hızlandırılması, dijital doğrulama süreçlerinin geliştirilmesi ve sosyal konut yatırımlarının etkinliğinin artırılması bakımından önem taşımaktadır.

İmar Kanunu'nda yapılan düzenlemelerle, yapılara ilişkin sorumluluklar, gerekli yaptırımlar ve yangın güvenliğine ilişkin hususlar düzenlenerek ülkemizde sağlıklı yapılaşmanın sağlanması amaçlanmıştır.

Kadastro Kanunu'nda yapılan düzenlemeyle, sorumluluğun ve tazminatın belirlenmesinde bilimsel karşılığı olan bir standart getirilmesi amacıyla yanılma sınırının da tanımı yapılmaktadır. Bu da doğrudan doğruya güvenli şehirleşmeye hizmet etmektedir.

Yine, Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'da yapılan düzenlemelerle, taşınmazların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bağlı ilgili ve ilişkili kurum, kuruluşları arasında ve bu kurum ve kuruluşlardan Maliye hazinesine devrinin hızlandırılması ve bürokrasinin azaltılması amacıyla resmî şekil şartı aranmayacağı yönünde düzenleme yapılmaktadır. Özel kanunları gereği tahsis amacı değiştirilerek hazine adına tescilli gereken yerlerin tescilinin yapılması, kamu idarelerine tahsis edilen taşınmazların daha ekonomik ve verimli kullanımını teminen tahsislerinin iptal edilmesi, böylelikle atıl durumda kalan bu taşınmazların sosyal konut gibi farklı proje ve yatırımlarda kullanılması amaçlanmaktadır.

Bununla beraber, Yapı Denetimi Hakkında Kanun'da yapılan düzenlemelerle, beton üreticisi tanımı ve zemin ve temel etütlerinin denetiminin sağlanması için zemin ve temel etüt kuruluşu tanımı eklenmekle birlikte, kanun kapsamında yapılacak yapıların zemin ve temel etütlerinin izin belgesi verilen zemin ve temel etüt kuruluşları tarafından yapılacağı düzenlenmektedir. Ayrıca, konuyla ilgili yaptırımlar ihdas edilmektedir.

Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nda yapılan düzenlemeyle, sözleşme uygulamalarına yönelik anlaşmazlığın çözümü için verilen Yüksek Fen Kurulu kararlarının ilgili idarece uygulanmasından kaynaklı davalarda yargı merci konusunda tereddüt hasıl olduğundan bu davaların adli yargı mercilerinde görüleceği düzenlenmektedir.

Yine, Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'da yapılan düzenlemelerle, Ajansa aktarılan geri kazanım katılım paylarına ilişkin sürenin 2027 yılı sonuna kadar uzatılması ve geçici görevlendirme süresinin beş yıl daha uzatılması amaçlanmaktadır.

Olağanüstü Hâl Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Kabul Edilmesine Dair Kanun'da yapılan düzenlemeyle, 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremler sonucu yapılan yerinde dönüşüm uygulamalarının sağlıklı yürütülebilmesi amacıyla gerekli değişiklikler yapılmaktadır.

Yine, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'de yapılan düzenlemeyle, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığında idari görevli olanlardan daha önce millî emlak kontrolörü kadrosunda istihdam edilenlerin idari görevlerinin sona ermesini müteakip, Bakanlıkta durumlarına uygun başmüfettiş veya müfettiş kadrolarına atanmalarına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Değerli milletvekilleri, Milliyetçi Hareket Partisi devletin vatandaşla yük değil güven kapısı olması gerektiğine inanmaktadır. Milliyetçi Hareket Partisi mülkiyet hakkının korunmasını, adaletli şehirleşmeyi, sosyal dengeyi, üretken ekonomiyi ve güvenli yaşam çevrelerini siyasetinin temel başlıklarından biri olarak görmektedir. Sayın Genel Başkanımız, bilge liderimiz Devlet Bahçeli Beyefendi'nin ifade buyurduğu gibi "Türkiye Yüzyılı" güçlü devlet, huzurlu millet ve sağlam gelecek ülküsünün adıdır. Vatandaşımızın hayatını kolaylaştıran, bürokrasiyi azaltan, güvenliği artıran, şehirleri ayağa kaldıran her samimi adım Milliyetçi Hareket Partisi tarafından desteklenecektir.

Değerli milletvekilleri, üç büyük deprem yaşamış bir şehrin milletvekili olarak ifade etmek isterim ki deprem maalesef yalnızca binaları yıkmamaktadır, aynı zamanda, hayat planlarımızı, ekonomik dengelerimizi, hukuki ilişkilerimizi ve toplumsal hafızayı da derinden sarsmaktadır. Elazığ'ımız başta olmak üzere depremden etkilenen şehirlerimizde hak sahipliği, kat irtifakı ve kat mülkiyeti, hasar tespitleri, tazminat süreçleri, mülkiyet ihtilafları hâlen yoğun bir şekilde devam etmektedir. İşte, bu nedenle görüştüğümüz bu teklif, yalnızca bugünü değil, afet sonrası Türkiye'nin yarınlarını da ilgilendiren çok önemli bir adımdır. Bu kapsamlı çalışmada görev alan milletvekillerini, bürokrat ve teknokratlarımızı kutluyor, düzenlemenin aziz milletimize ve ülkemize hayırlar getirmesini diliyorum.

Kıymetli milletvekilleri, müsaadenizle, memleketim Elâzığ'ın bazı haklı beklentilerini de yüce Meclisimizin dikkatine sunmak istiyorum.

24 Ocak 2020 Elâzığ ve 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli depremler sonrasında devletimiz tüm imkânlarıyla sahada olmuş, yaklaşık 40 bin konut inşa ederek hak sahiplerine teslim etmiştir. Bu büyük gayret takdire şayandır; devletimizin kudreti, milletimizin dayanışması ve Cumhuriyet'in kararlı iradesi sahada tezahür etmiştir ancak şehir merkezindeki 19 mahallemizde yıkımlar sonrası oluşan alanlar hâlen dönüşüm beklemektedir. Vatandaşımızın tek başına altından kalkamayacağı bu yük için "Yarısı Bizden" benzeri destek modelleri, uzun vadeli ve düşük faizli finansman imkânları, yerinde ve hızlı dönüşüm projeleri ivedilikle değerlendirilmelidir. Elâzığ, Harput'tan aldığı tarihî mirasla sıradan bir şehir değildir değerli milletvekilleri. Bu kadim şehir modern, kent kimliğine yakışır bir dönüşümü sonuna kadar hak etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine, 1970'li yıllarda faaliyete geçen ve bugün üç büyük deprem felaketi yaşamış olan Elâzığ Merkez Küçük Sanayi Sitesi fiziki ömrünü tamamlamış olup can ve mal güvenliği tehlike altında bir şekilde hizmet verilmeye çalışılmaktadır. Elâzığ Küçük Sanayi Sitesi Elâzığ'ın üretim, ticaret, istihdam ve ekonomisinin lokomotifleri olmakla birlikte, tecrübe ve birikimiyle de bölgesel hizmet vermesi bakımından çok büyük bir öneme sahiptir. Yaklaşık 1.300 iş yeri ve on binlerce kişiye doğrudan veya dolaylı katkı sunan bu alan Elâzığ ekonomisinin omurgası konumundadır ancak mevcut şartlar hem güvenlik hem de verimlilik açısından yetersiz kalmaktadır.

Elâzığ'da ekonominin deprem öncesi dönemdeki değerlerine yeniden geri dönmesi ve ekonominin olmazsa olmazı olan fiziki mekân ihtiyaçlarının karşılanması için Elâzığ Çamyatağı bölgesindeki alan sanayi alanı olarak 2024 yılında Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından ilan edilmesine karşın hâlâ söz konusu alanda bir girişim ve ilerleme kaydedilememiştir. Bu alandaki bölgenin Teknova OSB'ye entegre olacak şekilde mobilya ve ahşap işletmecileri, mermer işletmecileri, ferforje işletmecileri, hurdacılar, PVC imalatçıları ve inşaat malzemecileri gibi sektörel sanayi siteleriyle değerlendirilmesi Elâzığ'ı bölgesel bir ticaret ve üretim merkezi hâline getirecek ve çevremizdeki bütün illerin de ekonomik gelişimine öncülük edecektir.

Merkez sanayi sitesindeki esnaflarımızla yapılan anketler, görüşmeler ve Sanayi Sitesi Kooperatifimizin talebi, aynı bölge içerisinde hizmetlerini vermeye devam eden otomotiv ve bağlı sektörlerin ise Malatya yolu güzergâhına konuşlandırılacak bir sanayi sitesinde hizmet vermesidir. Bugün binlerce çalışan ve işverenle birlikte çok yoğun bir hareketliliğin yaşandığı Merkez Küçük Sanayi Sitemizde can ve mal güvenliği tehdidi altında, son derece kötü hizmet koşulları içerisinde faaliyet sürdürülmeye çalışılmaktadır. Bölgesel depremsellik riskleri göz önüne alındığında bu alanda bir gün bile hizmet verilmesi uykularımızı kaçırmaktadır. Bu sanayi altyapıları için başta Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız ile Toplu Konut İdaresinin müşterek olarak devreye girmesi ve iş dünyası için büyük önem taşıyan bu alanların ivedilikle ilimiz ve bölgemiz ekonomisine kazandırılması zaruri bir ihtiyaç ve zorunluluktur.

Değerli milletvekilleri, Elâzığ'ımızın güneydoğusunda, Sivrice ilçesi sınırları içerisinde yer alan ve il merkezine yaklaşık 25 kilometre uzaklıkta bulunan Hazar Gölü, Elâzığ'ın turizm cevheri konumundadır. Doğal güzelliği, jeolojik yapısı, batık kent mirası, biyolojik çeşitliliği ve çevresel potansiyeliyle yalnızca Elâzığ'ın değil, Türkiye'nin ortak bir değeridir. Hazarbaba ve Mastar Dağı arasında yer alan Hazar Gölü, doğal güzelliklerinin yanı sıra, keşfi yapılan en eski ve en büyük batık kentlerden birini de bünyesinde barındırmaktadır. Kilise kalıntıları, kale kalıntıları ve yerleşim yerleriyle âdeta büyülmüş bir zaman ötesi çağı yaşatan Hazar Gölü batık kenti hâlâ keşfedilmeyi bekleyen onlarca sırrı saklamaktadır.

Doğu Anadolu Bölgesi'nin denize uzak illeri için âdeta bir deniz tatili imkânı veren Hazar Gölü binlerce farklı kuş türünün üreme alanı olmakla birlikte endemik bitki türleriyle de dikkat çekmekte ve gölün kendine özgü balık türleri de gölümüze ayrı bir değer katmaktadır ancak kıyı kullanımı, yetki karmaşası ve yatırım süreçlerindeki tikanlıklar sebebiyle bu potansiyel yeterince değerlendirilememektedir. Çevre hassasiyetinden taviz vermeden, ekolojik dengeyi koruyarak, planlı ve kontrollü yatırımlarla Hazar Gölü'müz tam manasıyla turizme kazandırılmalıdır. Koruyan, geliştiren ve kalkındıran bir model üretilerek Hazar Gölü yeniden Türkiye'ye ve bölgemize bir turizm cevheri olarak, bir turizm potansiyeli olarak kazandırılmak durumundadır.

Değerli milletvekilleri, yine 26 Nisan 2026 Pazar günü akşam saatlerinde Elâzığ ilimizde meydana gelen şiddetli dolu yağışıyla bağ ve bahçelerimiz başta olmak üzere, tarım alanlarımız çok ciddi zarar görmüştür. Bağlarımız, bahçelerimiz, ekili alanlarımız, çiftçimizin alın teri ve üreticimizin emeği korunmalıdır. Bu sebeple, hasar tespit çalışmalarının süratle tamamlanması ve gerekli destek mekanizmalarının devreye alınması çok büyük bir önem arz etmektedir. Çiftçimizin yanında olmak üretimin yanında olmaktır. Üretimin yanında olmaksızın Türkiye'mizin yanında olmaktır.

Bu duygu ve düşüncelerle, çatısı altında bulunmaktan büyük onur duyduğum millî iradenin tecelligâhı, hürriyet ve bağımsızlığımızın meşalesi Gazi Meclisimizin açılışının 106'ncı açılış yıl dönümünü kutluyor, başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere bu çatı altında aziz milletimize ve devletimize hizmet vermiş ve ebediyete intikal etmiş bütün parlamenterlerimizi rahmetle anıyor, hayatta olanlara başta siz olmak üzere sağlık ve huzur dileklerimi, en derin saygılarımı arz ediyorum.

Sağ olun var olun.

Teşekkür ederim. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Işıkver, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'a aittir.

Sayın Erdoğan Sarıtaş, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle, 1 Mayıs İşçi ve Emekçi Bayramı'nın arifesinde hemen yanı başımızda günlerdir emeklerinin karşılığını isteyen, bunun mücadelesini veren maden işçilerini saygıyla selamlıyorum.

İşçilerin alın terine, emeğine göz diken, haklarını vermeyen her anlayış kaybetmeye mahkûmdur. Yine, aynı şekilde, rant uğruna işçilere karşı sermayedarları koruyan ve kollayan anlayış da er ya da geç kaybedecektir. Bu vesileyle tüm emekçilerin 1 Mayıs Bayramı'nı kutluyor, hak arama mücadelelerinde yanlarında olduğumuzu bir kez daha buradan ifade ediyorum. Bizleri yoksulluğa mahkûm edenlere ve savaşı dayatanlara karşı emeğin gücüyle ekmek, barış ve adalet için hep birlikte 1 Mayıs meydanlarında olacağız. Sesimizi bir kez daha o meydanlardan gür bir şekilde yükselteceğiz.

Değerli milletvekilleri, ne yazık ki güne bileşen partilerimize, sol sosyalist kurumlara yönelik gerçekleştirilen operasyon dalgalarıyla başladık. Bu operasyonların hedefinde örgütlenme hakkı, siyaset yapma hakkı, barışı, özgürlükleri ve demokrasiyi savunanlar var ve biz bunu çok iyi biliyoruz. Bakın, bir yıldan fazladır barış ve demokratik toplum süreci devam ediyor. Bu sürecin en önemli amaçlarından biri demokratik siyasette örgütlenme hakkına, düşünce ve ifade özgürlüğüne alan açmaktır. Dolayısıyla uzun yıllara dayanan tarihî bir sorunu çözme iradesini göstermek konusunda herkese büyük sorumluluk düşüyor. Hepimiz bu tarihî sorumluluğun bilinciyle hareket etmek durumundayız ve dolayısıyla bu sabah gözaltına alınan bütün siyasetçilerin derhâl serbest bırakılması gerekiyor.

Değerli milletvekilleri, devlet, Mecliste kurulan komisyon dışında bir yıldan fazla süredir adım atmamak için âdeta bin dereden su getiriyor. Sürecin yasal çerçevesini konuşmak, adım atmak, bunu hayata geçirmek bu saatten itibaren bu sürecin en acil, en temel çalışma alanıdır; toplumun siyasetten beklediği, halkın siyasetten beklediği budur. Eğer gerçekten bu sorunun gerçek çözümünden yanaysanız; toplumsal barıştan, demokratik bir gelecekte yanaysanız adım atmanızın önünde de hiçbir engel yok.

Değerli milletvekilleri, aslında şu anda konuştuğumuz kanun teklifi de emekten, haktan, hukuktan, demokrasiden bağımsız ele alınamaz çünkü yerel yönetimler demokrasinin halka en yakın ve en somut yüzüdür. Belediyeler ve yerel idareler yurttaşların gündelik yaşamına doğrudan dokunan; suya erişiminden ulaşım, sosyal desteklerden kültürel hizmetlere kadar hayatın her alanında belirleyici bir rol oynayan kurumlardır. Son on yılda rant uğruna irade gasbıyla bizim belediyelerimize uygulanan kayyım politikası birkaç yıldır da diğer tüm muhalif partilere uygulanmaya başlanmış. Hâlbuki yerel yönetimleri güçlendirmesi gereken iktidar, kanunların etrafından dolanıp belediyelerin yetkilerini sınırlandırarak kendilerine alan açıyor. Bu uygulamalar yalnızca bir idari tasarruf değil doğrudan demokratik temsil hakkına yönelik bir darbedir. Yıllardır toz konduramadığınız kayyımlarınızın belediyelerde ne dolap çevirdiğini, nasıl yolsuzluklar yaptığını cümle âlem gördü, biliyor; bunu da bu kürsülerden defalarca ifade ettik. Bizler "Kayyım darbedir, yıkımdır, yolsuzluktur." dedik, demeye de devam edeceğiz.

Yıllardır belediyelerimize atadığınız kayyımların gittikleri kentlerde sadece rant için çalıştıklarını son yağışlarda da açık bir şekilde gördük. Hakkâri'nin yolları haftalardır kapalı, koca bir kentin neredeyse ülkeyle bağı kesilmiş. Yine, Siirt'in altyapısı ilçelerden köylere bütünen çökmüş durumda, şehir âdeta suya teslim oldu, köprüler, tarihî köprüler yıkılmak üzere, ulaşım kapatıldı. Halkın iradesinin doğrudan yansıdığı bu alanların baskı altına alınması yalnızca yerel düzeyde değil, ülke genelinde demokrasinin yok edilmesine yol açmaktadır. Bu nedenle, yerel yönetimleri savunmak yalnızca belediyeleri değil, halkın söz, yetki ve karar hakkını da savunmak anlamına geliyor.

Değerli milletvekilleri, şimdi görüştüğümüz kanun teklifi teknik bir düzenleme olmanın çok ötesinde, kentlerin nasıl yönetileceğine, mülkiyetin nasıl korunacağına ve yurttaşların barınma hakkının nasıl şekilleneceğine dair çok açık bir siyasi müdahalenin ifadesidir. İktidar, afetlere hazırlık, sağlıklı yapılaşma ve kentsel dönüşüm gerekçeleriyle savunuyor bu teklifi ancak teklifin bütünlüğüne baktığımızda ortaya çıkan tablo şudur: Bu düzenleme, afet güvenliğini önceleyen bir yasa değildir; bunu açıkça söyleyelim. Bu düzenleme kentsel rantın merkezileşmesini esas alan bir yeniden yapılandırma girişimidir.

Değerli milletvekilleri, TOKİ'nin ihale ve sözleşmelerine geniş bir damga vergisi istisnası getirilmektedir. Bu düzenleme, mevcut hâliyle, vergi adaletini açıkça zedeliyor çünkü bu istisna doğrudan doğruya yüklenici firmaya yani sizin o çok sevdiğiniz müteahhitlere avantaj sağlamaktan başka bir şey değil. Eğer gerçekten sosyal bir politika amaçlanıyorsa bunun yolu bellidir. Bu istisna ancak dar gelirli yurttaşlara yönelik sosyal konut projeleriyle sınırlandırılmalıdır. Sağlanan vergi avantajı açıkça ve zorunlu

olarak konut fiyatlarına indirim şeklinde yansıtılmalıdır. Bu uygulama yıllara yayılan bir ayrıcalık değil, yalnızca acil ihtiyaç duyulan, örneğin afet bölgeleriyle sınırlı, geçici bir düzenleme olmalıdır.

Yine, kat mülkiyetinde karar yeter sayısı düşürülmektedir. Düşürülen bu oran, azınlıkta kalan yurttaşların iradesini zayıflatmakta, büyük projelerin önünü açmaktadır yani "Çoğunluk ne derse o olur." anlayışı kurumsallaştırılacaktır.

Değerli milletvekilleri, yine, teklifle, çevre denetim yetkisi özel kuruluşlara devredilmektedir. Bu düzenleme kamusal denetimin piyasalaştırılması anlamına gelmektedir. "Denetim" dediğimiz şey kamu adına yapılır, kamu yararına yapılır. Eğer siz denetimi piyasaya bırakırsanız denetleyen ile denetlenen arasında ticari bir ilişki doğar yani Türkçesi; al gülüm, ver gülüm.

Değerli milletvekilleri, yine teklifte deniliyor ki: "Sosyal konut projeleri için acele kamulaştırma yetkisi genişletilmelidir." Acele kamulaştırma, olağanüstü durumlara özgü bir yöntemdir; savaşta ya da afette olur ama siz bunu planlı projelerin standart aracı hâline getirirseniz bu artık bir istisna değil, bir gasp mekanizmasına dönüşecektir. Bu düzenleme mevcut hâliyle mülkiyet hakkını ölçsüz biçimde ihlal etmektedir. Eğer gerçekten bir ihtiyaçtan söz ediyorsak bu yetki yalnızca mücbir sebep ilan edilen afet bölgeleriyle sınırlandırılmalıdır.

Değerli milletvekilleri, görüldüğü üzere, bu teklif teknik düzenlemelerden ibaret değil, rantal düzenlemelerden ibarettir; her bir maddesi ya vergi adaletini zedeliyor ya mülkiyet hakkını aşındırıyor ya da kamusal denetimi ortadan kaldırıyor. Bu nedenle bir kez daha altını çiziyoruz: Türkiye'nin ihtiyacı merkezîyetçiliği derinleştiren, rantı büyüten, halkları zayıflatan düzenlemeler değil; şeffaf, katılımcı, adil ve insan haklarını esas alan bir yönetim anlayışıdır.

Dolayısıyla, buradan bir kez daha ısrarla belirtmek istiyoruz değerli milletvekilleri: Buraya getirdiğiniz her teklifin her defasında muhalefet tarafından doğru olmadığı ifade ediliyor. Bu Meclise, bu Genel Kurula bu teklifler yakışmıyor. Halkın doğrudan kendini yönetmesine... Demokrasinin tırpanlanmasına gerek yok. Bu hepimize zarar veriyor, bu hem yerele zarar veriyor hem bütün ülkeye zarar veriyor. Dolayısıyla, bu Meclise artık barışın yasalarının, demokrasiyi, yerel demokrasiyi güçlendirecek yasaların bir an evvel gelmesi gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Devamla) - Biz artık bu Mecliste barıştan, demokrasiden, birlikte yaşamdan, haktan, hukuktan, yereli nasıl güçlendireceğimizden konuşmalıyız diyor, dolayısıyla bu teklife "ret" oyu vereceğimizi söylüyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Erdoğan Sarıtaş, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Mardin Milletvekili George Aslan'a ait.

Sayın Aslan, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA GEORGE ASLAN (Mardin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun teklifinin tümü üzerine söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz yasa teklifinin içerdiği önemli düzenlemeler var. Bunlardan bazıları, belediyelerin bağlı kuruluşlarının dolaylı veya bedelsiz şirket edinimleriyle kooperatif kurmalarının Cumhurbaşkanı onayına bağlanması ile zemin ve temel etüt kuruluşlarına uygulanacak idari yaptırımlarla ilgili düzenlemelerdir.

Değerli milletvekilleri, teklifin en sorunlu maddelerinden biri Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun'da yapılan değişikliktir. 17'nci maddeyle mahallî idarelerin bağlı kuruluşlarının ve bunların doğrudan ya da dolaylı olarak çoğunluk payına sahip oldukları şirketlerin yeni şirket veya kooperatif kurmaları, ortak olmaları ve sermaye katılımında bulunmaları Cumhurbaşkanının iznine bağlanmaktadır. Bu düzenleme, belediyelerin hizmet üretiminde kullandıkları temel araçlardan biri olan şirketleşme ve ortak modellerini merkezî otoriteye tabi kılmaktadır. Bu durum, Anayasa'nın yerel yönetimlere tanıdığı özerklik ilkesini fiilen ortadan kaldırmaktadır. Özellikle muhalif belediyelerin istihdam yaratma, sosyal hizmet üretme ve kooperatifler aracılığıyla yerel kalkınmayı destekleme çabaları bu onay mekanizması üzerinden engellenebilecektir. Anayasa'nın 127'nci maddesi uyarınca mahallî idareler görev ve yetkilerini idari ve mali özerklik içinde yerine getirir. Belediyelerin yerel ihtiyaçlara göre şirket kurabilmesi veya ortaklık tesis edebilmesi bu özerkliğin doğal bir sonucudur. Söz konusu yetkilerin merkezî onaya bağlanması, seçilmiş yerel yönetim organlarının karar alma alanını kısıtlamaktadır. Kamu kaynaklarının etkin kullanımı ve denetimi amacıyla düzenleme yapılması elbette mümkündür ancak buradaki sorun, bu amacın belediyelerin tüm ekonomik faaliyetlerini kapsayan ölçsüz bir merkezî izin mekanizmasıyla gerçekleştirilmesidir.

Değerli milletvekilleri, özellikle Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçişle birlikte yönetimdeki merkezileşme daha da derinleşmiş, yerel yönetimlerin hareket alanı daha da daraltılmış durumdadır. Bu durum halkın yönetime katılımının sınırlandırılması anlamına gelmektedir. Daha önce DEM PARTİ ve şimdi de CHP yönetimindeki bazı belediyelere yönelik baskılar bu sürecin en somut örneklerinden biridir. Seçilmiş belediye başkanlarının yerine kayyum atanması o kentte yaşayan milyonlarca yurttaşın bir irade gasbıdır. Yerel yönetimler halkın kendi yaşam alanlarına dair söz sahibi olduğu en temel demokratik kurumlardır ancak bugün bu kurumlar merkezî idarenin gölgesinde etkisizleştirilmeye çalışılmaktadır. 17'nci maddeyle yapılmak istenen tam da budur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yasa teklifiyle getirilmek istenen en önemli düzenlemelerden bazıları da 21, 22, 23 ve 24'üncü maddelerdeki zemin ve temel etüt kuruluşlarıyla ilgili olan düzenlemelerdir. Bu düzenlemelerle denetimi geliştirmek yerine doğrudan etüt yapan mühendis ve firmalara sınırlamalar getirilecek, jeoloji mühendislerinin faaliyet alanı daraltılacak, firma sayısı ve çalışma koşulları bakanlık kontrolünde olacak, zemin etüt firmalarından hizmet bedeli üzerinden yüksek oranlarda harç alınacak, binlerce jeoloji mühendisinin işsiz kalmasının önü açılmış olacak.

21'inci maddeyle, zemin ve temel etütlerinin denetimini düzenlemek yerine etüt ve proje müellifiği yapan kişi ve kuruluşlara yönelik sınırlamalar getirilmektedir. Denetimin kapsamı, yöntemi ve denetimi yapacak bağımsız yapı kanun düzeyinde açıkça tanımlanmamaktadır. Yapı güvenliği açısından ihtiyaç duyulan esas unsur, hizmeti yapanların sayısını ve niteliğini idari izinlerle sınırlamak olmamalıdır, aksine zemin ve temel etütlerinin yerinde bağımsız ve etkin biçimde denetlenmesini sağlayan bir sistem kurmaktır.

22'nci maddeyle, zemin ve temel etütlerinin denetlenmesi amacıyla Bakanlıkça değerlendirilecek kuruluşlar üzerinden kapsamlı bir yetkilendirme ve yaptırım sistemi kurulmaktadır. Ancak, düzenleme, denetimi güçlendirmekten ziyade zemin ve temel etüt hizmetlerinin kimler tarafından, hangi koşullarda ve hangi sayıda yürütülebileceğini idarenin takdirine bırakan, çerçevesi kanunla çizilmeyen geniş bir yönetmelik alanı oluşturmaktadır. Öte yandan, maddeyle öngörülen idari para cezaları, belge iptali ve buna bağlı olarak kurucular ile teknik personel hakkında üç yıl süreyle meslekten men ve ortaklık yasağı getirilmesi olumsuz sonuçlara neden olabilir. Bireysel kusur, kurumsal sorumluluk ayrımı gözetilmeden tek bir rapor veya idari tespit nedeniyle teknik personelin sektörden tümüyle dışlanması, denetimi etkinleştirmek yerine mesleki faaliyeti baskılayan ve caydırıcılığı cezalandırmaya dönüştüren bir yaklaşımdır.

23'üncü maddeyle, zemin laboratuvarlarına görev tanımlarıyla uyumlu olmayan şekilde deney numunelerinin yerinde alınmasına ilişkin zorunluluklar getirilmektedir. Zemin laboratuvarlarının görevi, kendilerine usulüne uygun biçimde teslim edilen numuneler üzerinden deney yapmak ve sonuçlarını raporlamaktır. Her sondaj ve arazi çalışması için sahada personel bulundurma yükümlülüğü, laboratuvarların teknik kapasitesi ve fiili imkânlarıyla bağdaşmamaktadır. Bu düzenleme, uygulamada da laboratuvarların çalışamaz hâle gelmesine, aşırı personel yükü ve organizasyon sorunlarına yol açabileceği gibi, denetimi güçlendirmek yerine sahte veya gerçeğe aykırı zemin deneylerinin artması riskini de beraberinde getirmektedir.

24'üncü maddeyle, zemin ve temel etüt hizmetlerinin Bakanlıkça izin belgesi verilen kuruluşlar tarafından yapılması ve bu hizmet bedelleri üzerinden ruhsat veren idareye Bakanlık döner sermayesine ve Bakanlıkça belirlenecek kurumlara aktarılacak üzere yüksek oranlı kesintiler yapılması öngörülmektedir. Ancak bu düzenleme zemin ve temel etütlerinin denetimini düzenlemek yerine hizmet üretimini sınırlayan ve meslek mensuplarını ağır mali yükler altına sokan bir yapıya sahiptir. Denetim mekanizmasının kendisine ilişkin açık ve bağımsız bir düzenleme bulunmamaktadır. Diğer proje müelliflerinden herhangi bir harç alınmazken yalnızca zemin ve temel etüt hizmeti sunan jeoloji mühendislerine yüzde 14 ile yüzde 28 arasında değişebilecek oranlarda kesinti getirilmesi zemin etüt bürolarının faaliyetlerini sürdüremez hâle gelmesine ve meslekler arasında adaletsizliğe neden olacaktır.

Değerli milletvekilleri, 6 Şubat depremleri, Türkiye'de denetim eksikliği, imar afları ve bilimsel şehirleşmeden uzak politikaların ağır sonuçlarını tekrar ortaya koymuştur. Yapı güvenliğinin yeterince sağlanamaması ve denetim mekanizmalarının eksikliği yıkımın boyutunu artırmıştır. Kentleşme süreçlerinde mühendislik ilkelerinin göz ardı edilmesi, zemin etütlerinin yeterince yapılmaması ve mevcut yapı stokunun düzenli olarak denetlenmemesi riskleri daha da büyümüştür. Bunun yanında, kısa vadeli ekonomik ve siyasi çıkarlar uğruna çıkarılan imar afları standartlara uygun olmayan yapıların yasallaşmasına neden olmuş, böylece potansiyel tehlikeler kalıcı hâle gelmiştir. Bu durum afet anında binlerce yapının bir anda çökmesine zemin hazırlamıştır. Ayrıca, denetim mekanizmalarının kâğıt üzerinde kalması ve bağımsız denetim anlayışının yeterince yerleşmemesi inşaat süreçlerinde ciddi zaafılara yol açmıştır. Projeye uygunluk, malzeme kalitesi ve işçilik gibi hayati unsurların gerektiği gibi kontrol edilmemesi yapıların deprem karşısında dayanıklılığını ciddi ölçüde azaltmıştır. Yerel yönetimlerle merkezî idare arasındaki koordinasyon eksiklikleri de bu süreci olumsuz etkilemiştir. Tüm bu sorunlar depremlere karşı alınması gereken önlemlerin ne derece hayati olduğunu göstermektedir. Bu yasa teklifiyle getirilmek istenen bazı düzenlemelerin de değiştiği nedenlerden dolayı tekrar gözden geçirilmesi gerekiyor.

Sayın Başkan, başka bir konuya değinerek konuşmamı bitireceğim. Bugün İYİ Parti Grup Başkan Vekili Sayın Turhan Çömez 24 Nisan olaylarına değindi. Gecenin bu saatinde herhangi bir polemige meydan vermemek için ben konuşmanın içeriğine değinmeyeceğim, yalnız, bir soru soracağım. 24 Nisan kararlarını verenler zaten kendi hatıratlarında niçin bu kararları verdiklerini anlattılar, biz de okuduk, bunu yaşayanlar da ne yaşadıklarını iyi biliyor. Ben Sayın Çömez'e bir soru sormak istiyorum. 1915 tarihinde Osmanlı yönetimindeki nüfus 13 milyondur, bunlardan 3 milyonu Ermeni, Süryani ve diğer Hristiyan halklardan oluşuyordu. Bugün 2026 yılındayız. Bu saydığım halkların nüfusları milyonlarca olması gerekirken sadece 50 bindir. Elinizi vicdanınıza koyarak bu soruma lütfen cevap verin: Bu insanlara ne oldu, nüfusları niye artmadı, nereye gittiler?

Saygılar sunarım. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Aslan, teşekkür ediyorum.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, cevap vermem gerekiyor izninizle.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sataşma yok, soru var.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, birkaç kere adımdan bahsederek "Soru soruyorum." dedi hatip.

Kürsüye geleceğim müsaadenizle...

BAŞKAN - Buyurun.

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

2.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Mardin Milletvekili George Aslan'ın 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde DEM PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın George Aslan'a teşekkür ediyorum, önemli bir tarihî sürece başka bir perspektiften bakış açısı getirdi. Osmanlı coğrafyasında yaşayan Ermenilerin, maalesef, başta Ruslar ve sonra emperyalistler tarafından bir kısmı terörize edilerek aynen bugün PKK terör örgütü gibi o zaman da Hınçak ve Taşnak terör örgütleri kurduruldu. Kurulan Hınçak ve Taşnak terör örgütleri başta Van olmak üzere Osmanlı coğrafyasında kan kusturdular, yüz binlerce insanı katlettiler; hepsinin belgeleri burada, yıllarca bu konuya çalışmış birisi olarak söylüyorum. O dönemde üç cephede savaşan Osmanlı, emperyalistlerin silahlandığı, tahrik ettiği terör örgütlerine karşı bu kararı almak zorunda kaldı ve bu karar bir soykırım kararı değildir. Osmanlı coğrafyasında yaşayan Ermenilerin bir kısmı, tamamı değil -Ortodokslar; Katolikler ve Protestanlar değil; mesela Adana'dakilerin bir kısmı, Balıkesir'dekilerin hiçbirisi- terör örgütleriyle ilişkili oldukları için Osmanlı coğrafyası içerisinde bir bölgeden başka bir bölgeye gönderildi.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Bir yandan da korumak için.

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - O güzergâhta hayatını kaybedenler oldu, bunun için üzülmemek mümkün değil. Bakın, bunu ben yüreğimden gelerek söylüyorum ama bunu bir soykırım olarak nitelemek, hele hele Meclis çatısı altında bunu konuşmak son derece yanlıştır. Emperyalistler bunu söyleyebilir, yabancılar da söyleyebilir ama Türkiye Cumhuriyeti'nin Parlamentosunun çatısı altında bunu hiç kimse söyleyemez. Ha, şunu diyorsanız: "Tarihte yaşananlara bakalım." Hepsinin belgeleri burada; isterseniz Sayın Aslan, yıllarca çalıştığım Ermeni meselesinin bütün dosyalarını, bütün evraklarını sizinle paylaşabilirim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Tarihten ders çıkarmak lazım, yaşanan acılardan ders çıkarmak lazım ama hiçbir zaman tarihi suistimal etmemek ve Türkiye Cumhuriyeti devletine yanlış politikalarla davranmamak lazım.

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi...

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan...

GEORGE ASLAN (Mardin) - Bir dakikalık bir cevap hakkı istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Temelli, Sayın Aslan; kime söz vereyim?

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Vekilimiz cevap verecek.

BAŞKAN - Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

43.- Mardin Milletvekili George Aslan'ın, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GEORGE ASLAN (Mardin) - Sayın Başkan, benim de bu konu üzerinde çok büyük çalışmalarım oldu hatta bu olayları yaşayan onlarca ihtiyarla söyleşiler yaptım. Ermenileri bir kenara bırakalım, hadi elinizde belki bazı argümanlar, işte "Ermeniler yok şunu yaptı, yok bunu yaptı." Peki, Sayın Çömez, Süryaniler ne yaptı? Süryanilerin günahı neydi? Bu soruya da cevap verin lütfen, neydi günahları?

BAŞKAN - Sayın Çömez, buyurun.

44.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Mardin Milletvekili George Aslan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - "Süryaniler ne yaptı?"

Bu millet getirdi, Süryanileri sizin gibi burada milletvekili yaptı, madde bir. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İki, bu ülkeden Süryaniler bazı gerekçelerle yurt dışına gittiler, bunları biliyoruz ve siz beni çok iyi tanıyorsunuz, mensubu bulunduğunuz cemaat de beni çok iyi tanıyor. Yıllar önce Fransa'ya gitmiş ve Türkiye'den göç etmiş Süryani cemaatini orada bulmuş, hepsiyle kucaklaşmış, "Gelin, bu ülkeye, topraklarınıza geri dönün." demiş birisiyim ben. Mardin'e gittiğimde Süryani cemaatiyle yaptığım görüşmelerden de haberiniz var. Dolayısıyla bu ülkede, bu coğrafyada yaşanan acıların hepsi bizim acılarımızdır ama bunları teröristlere ederek, terör örgütlerine sahip çıkarak, Hınçak ve Taşnak terör örgütlerinin yaptığı katliama sahip çıkarak burada bu meseleyi savunamazsınız. Anadolu coğrafyasında yaşanan gerçekler var, o gerçekler tarihin sayfalarında vardır, tarih gerekeni yapacaktır ama lütfen bu meseleleri suistimal etmeyin.

BAŞKAN - Sayın Temelli...

45.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Çömez tarihten bahsediyor, belgelerden bahsediyor, maalesef, tarihin o sayfaları, o arşivler bir türlü açılmadı. Hem tarihçiler bu konuda çalışmak istiyor hem de siyaset bu konuda yıllardır bu tartışmaları sürdürüyor. Elindeki belgeleri nereden almış bilmiyoruz ama arşivler açılmış değil; bu, bir.

İkincisi, Taşnaklara dair söylediği söz... Eğer tarihi iyi bilseydi, İttihat ve Terakkinin ortakları Taşnaklardı, hatta 24 Nisandan bir gece önce Talat Paşa Taşnak Partisi lideriyle bir aradaydı. Dolayısıyla tarihi çarpıtarak burada yine her zaman olduğu gibi her şeyi "terör, terör, terör" deyip bu kavramın içine sıkıştırarak hakikatleri değiştiremezsiniz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Çömez, artık bu tartışmayı bitirelim olur mu.

46.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Elimdeki belgelerin hepsini Türk Tarih Kurumundan ve Genelkurmayın arşivlerinden aldım Sayın Temelli; ilgi duyarsanız, merak ederseniz, tarihin ne olduğunu öğrenmek isterseniz hepsini burada size verebilirim,

fotoğraflarıyla, Osmanlı belgeleriyle. Dolayısıyla tarihte yaşanmış şeylerden herkesin ders çıkartması lazım. O dönemde yaşananlar asla ve asla bir soykırım değildir, bir ülkenin kendi coğrafyası içerisinde kendi vatandaşlarını güvenlik için başka bir yere göndermesidir. Tabii ki ölümler olmuştur, tabii ki üzüntü vericidir, hepimiz bundan üzüntü duyuyoruz ama bizim terör örgütleriyle ilgili ortaya koymuş olduğumuz tavra da sizin reaksiyon göstermeniz, terör konusunda bu kadar sahiplenici bir tavır içerisinde girmeniz hakikaten Türkiye'nin gözleri önünde yaşanıyor ve bu tavrınızın da ne olduğunun takdirini millet yapacak. Tabii ki biz bu ülkenin birliğini, beraberliğini savunuyoruz, bu ülkenin bütünlüğünü savunuyoruz. Teröre her zaman müdahale ederiz, teröre her zaman itiraz ederiz, kınarız; buyurun, siz de aynısını yapın.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Sen hiçbir zaman bu ülkenin birliğine hizmet etmiyorsun.

BAŞKAN - Sayın Temelli...

47.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; eğer gerçekten bilime ve tarihe saygınız olsa bu kavramları kullanmazsınız. 1915'te böyle bir kavram bile yok. Kaldı ki Taşnak Partisi yasal bir parti, Osmanlı'nın sınırları içinde var olan bir parti dolayısıyla bu ülkenin vatandaşlarından bahsediyoruz. Yanlış bir politikayı savunarak burada, bu hukuku koruyamazsınız. Tarihe sahip çıkmak istiyorsak bütün bu topraklarda yaşamış halkların da tarihine sahip çıkmalıyız dolayısıyla bunu çarpıtamazsınız. O söylediğiniz belgeler bir filtreden, süzgeçten geçirilerek açıklanmış belgelerdir, tümü açıklanmamıştır, bunu siz de çok iyi biliyorsunuz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Peki.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Son cümle Başkanım, bir cümle, uzatmayacağım.

BAŞKAN - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Tartışmaya da mahal vermeyeceğim.

BAŞKAN - Tamam, meram anlaşıldı.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Müsaade edin, bitireceğim, bitireceğim.

BAŞKAN - Bu uzayacak...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sorulduğu için...

BAŞKAN - Ama, lütfen ama.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bir şey göstereceğim, müsaade edin, istirham ediyorum.

BAŞKAN - Efendim, meram anlaşıldı.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - İstirham ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Başkan, gereksiz bir şekilde...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bakın, gerekli, gerekli...

BAŞKAN - Bak, gerekli cevaplar zaten verildi.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Müsaade edin Sayın Başkanım, bir şey göstereceğim o kadar. İstirham ediyorum...

BAŞKAN - Ama yeni tartışmalara kapı aralamayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Hayır müsaade etmeyeceğim, öyle bir tartışmaya izin vermeyeceğim.

BAŞKAN - Evet, buyurun.

48.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Temelli'nin "siyasi parti" dediği Taşnak ve Hınçak örgütlerinin fotoğrafları bunlar; Van'da katliamlar yapmış, yüz binlerce Müslümanı katletmiş Hınçak ve Taşnak terör örgütlerinin fotoğrafları bunlar. Bunları merak eden varsa bütün detaylarını sizlerle paylaşmaya hazırım. Bunların hepsi Osmanlı arşivlerinden Genelkurmay arşivlerine, Türk Tarih Kurumunun arşivlerine intikal etmiş. Ha, bunları kutsayabilirsiniz, bu sizin takdiriniz.

Bu arada, Ermeni terör örgütlerinin katlettiği masum çocukların -hep "bebek katili" deyince alerjiniz oluyor ya- bebeklerin o zamanlar da nasıl katledildiğinin fotoğrafları burada. Bunların hepsinin de arşiv fotoğrafları var. İlgilenirseniz, ilgi duyarsanız, merak ederseniz, yüreğinize dokunursa eğer, alın bunların hepsini size teker teker gösteririm.

Tarihten herkesin ders çıkarması lazım, hepimizin ders çıkarması lazım. Bu acılar, yaşanan travmalar hepimizin acılarıdır. Şimdi yaşananlardan ders çıkarıp geleceğe bakma vaktidir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Peki.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 Milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3466) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 250) (Devam)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sururi Çorabatır'a söz veriyorum.

Sayın Çorabatır, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. Cumhuriyet Halk Partisi adına Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerinde söz almış bulunmaktayım.

Bilmiyorum ne kadar inceleme fırsatı buldunuz. Bugün önümüzde bulunan teklif teknik bir düzenleme değil, bir yönetim anlayışının yasal zemine taşınmasıdır. Bu teklif tapudan kadastroya, imardan çevreye, yapı denetiminden kamu ihale sözleşmelerine, kat mülkiyetinden kooperatiflere, hazine taşınmazlarından KDV düzenlemelerine kadar 14 tane ayrı kanunda, 1 kanun hükmünde kararnamede değişiklik öngörmektedir. Sormak zorundayız: Bu kadar farklı alan neden bir torba kanunun içine doldurulmuştur? Meclisin ihtisaslaşmış komisyonları neden devre dışı bırakılmıştır? Kamu İhale Kanunu ile Kadastro Kanunu'nu hangi mantıkla, nasıl ele alabilirsiniz? Bu yaklaşım, yasama kalitesini düşüren, denetimi zayıflatan, şeffaflığı ortadan kaldıran bir yöntemdir. Komisyon sürecinde yaşananlar bu yaklaşımın somut göstergesidir. Etki analizleri sunulmamıştır, önergeler tartışılmadan geçirilmiştir, teknik değerlendirme yapısına imkân tanınmamıştır. Bu tablo şunu açıkça ortaya koymaktadır: Üzülerek söylüyorum, Meclis tartışan değil onaylayan bir yapıya dönüştürülmek istenmektedir. İçerik yoğunluğu bu denli fazla olan bir teklifin Komisyon üyelerine intikal tarihi ile Komisyon görüşmelerine başladığı tarih arasındaki kısıtlı sürede etkili ve verimli değerlendirme yapma imkânımız olmamıştır. Bu tavrı, Komisyon üyelerinin ciddiye alınmaması olarak değerlendiriyoruz. Teklifte yer alan maddelerin gerekçeleri açıklayıcı olmaktan çok uzak olduğu gibi, katılım sağlayan bürokratların da açıklamaları tatmin edici değil. Komisyonunda yer alan, kanuna imza atan vekillerimizin ise teklifin içeriğine ne kadar vâkıf olup olmadıkları tartışılır. Bizler bu kanun teklifinin bu şekilde yapılmasını yüce Meclisimize ve vatandaşlarımıza karşı yapılmış bir haksızlık olarak nitelendiriyoruz.

Sayın milletvekilleri, Anayasa'yı dikkate almayan, Anayasa Mahkemesi kararlarını yok sayan, sadece gününbirlik çözümleri önceleyen, çoğu kez, iş isten geçtikten sonra "Önce yap, sonra kural gelir." anlayışıyla geldiğimiz nokta hukuk değil, kanun devletine geçişi pekiştirmektedir. Bu torba yasa teklifinde yer alan kanunların kaçar kez değiştiğine baktığımızda, içinde onlarca kez değiştirilenden tutun da bir yılda 3-4 kere değiştirilen yasalar olduğunu görüyoruz. Halkımızın gerçek ihtiyaçlarını yok sayarak aynı kanunları defalarca, zamanlı zamansız değiştirerek oluşturulan karmakarışık mevzuat artık vatandaşlarımızın anlamadığı, devlet kurumlarını kör dövuşüne sürükleyen yeni bir düzeni hepimize dayatmaktadır. Sunulan 31 maddelik bu kanun teklifi "yapı güvenliği" "kaçak yapılaşmayla mücadele" "dijital dönüşüm" "bürokrasinin azaltılması" gibi toplumsal mutabakata dayalı olduğu savunulan gerekçelerle sunulmuştur. Bu tekliflerde yerel yönetimlerde idari vesayetinin yanına siyasi vesayeti koyuyorsunuz, merkezî hükümetin gücünü daha da yoğunlaştırarak baskıyı artırıyorsunuz, afet sonrası dönemde olağanüstü hâl normlarını kalıcılaştırıyorsunuz, Anayasa Mahkemesi kararlarını ne yazık ki gereği gibi yerine getirmiyorsunuz, ne yazık ki halkın beklentilerini değil birilerinin beklentilerini karşılamaktan öteye geçemiyorsunuz; bu ve benzeri yasa tekliflerinde yapılan düzenlemelerle belediyelerimizi hedef alıyorsunuz. Belediyelerimizin gücünü kırmak, belediye yöneticilerinin etkinliğini kırmak, hizmetlerini aksatmak ve engellemek için son dönemde yaptıklarını milletimiz çok yakından takip ediyor. Bakın, belediyelere neler yapıyorsunuz, hep beraber dinleyelim. Belediyelerimize İller Bankasından yeterli destek sağlanmazken AK PARTİ'ye transfer olan belediyelere bu destekleri hemen sağlıyorsunuz.

Yerel yönetimlerin genel aydınlatma giderleri için ödeyecekleri payları 3 katına kadar çıkarma yetkisi aldınız. Devlet Denetleme Kurulu denetçilerine, yetkililerine de genişleterek, belediye yöneticilerini doğrudan görevden uzaklaştırma yetkisi verilmesini sağladınız. Belediyeye çalışan şirketlere kayyum atanması, mal varlıklarına el konulmasının önünü açtınız. Asgari ücret işveren desteğini belediyeler ve bunların kurduğu birlik ve işletmelerden kaldırdınız. Belediyelerin kanun gereği onay vermediği veya yıkım kararı aldığı 50 kadar lisanslı elektrik santralinin kaçak inşaatları için imar affı getirip kişilerin ödeyeceği paraların belediyelere değil, hazineye gelir kaydedilmesini sağladınız. Özel yurtlarla ilgili, belediyelerin vermekte olduğu yapı ve inşaat ruhsatları ve çalışma izninin belediyelerimizden alınarak bakanlıklara yani Millî Eğitim Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığına verilmesini sağladınız. Sokak hayvanlarıyla ilgili yasayı değiştirerek belediyelerin mali yükünü katlayacak şekilde vatandaş ile yerel yönetimleri karşı karşıya getirebilecek düzenlemeler yaptınız.

Son olarak Vakıflar Kanunu'nu değiştirdiniz. Yerebatan Sarnıcı'nın İstanbul Büyükşehir Belediyesinden alınmasını, İzmir Meslek Fabrikasında yapılmaya çalışanları halkımız yakından takip ediyor. CHP'li belediyelerle ilgili davalara sürekli aynı bilirkişileri atıyorsunuz. Halkın ihtiyacı olan otobüs, metrobüs ve metro hattı gibi, altyapı yatırımı gibi kredi başvurularını bekletiyorsunuz, onay vermiyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Bravo! İşlerine gelmiyor.

SURURİ ÇORABATIR (Devamla) - Ya, gelirleri belediyelere giden otoparklara bile el attınız. Devlet Su İşlerinin kendi görevi olan baraj yapım bedellerinin ilgili belediyeden talep edilmesi, bitirilmeyen barajlar yüzünden oluşan susuzluk riskini bile bizim belediyelerimize mal etmeye çalışıyorsunuz. Ayrıca, çıkarılan yasaların ötesinde, belediyelerimizi idari ve siyasi baskılarla köşeye sıkıştırmaya çalışıyorsunuz. Amacınızın hukuki değil, siyasi olduğu açıkça görülmektedir.

Bu kanun teklifinin 17'nci maddesiyle birlikte belediyelerin şirketlerdeki hizmet alanını daraltıp belediyelerin şirket edimini zorlaştırıyorsunuz. Danıştay 8. Dairesinin 24/09/2008 tarihli 2008/4976 sayılı yürütmeyi durdurma kararıyla idarenin yetki aşımı sınırlandırılmış, belediyelerin yerel kent gelirlerini kamusal hizmetlerin finansmanında kullanma önündeki engeller kaldırılmıştır. Yani belediyelerin hibe yoluyla şirket edinmelerinde o zamanki Bakanlar Kurulu kararı almalarına gerek kalmamıştı, şimdi yapılmakta olan bu değişiklik bu kararı kanun yoluyla kapatma çabasıdır. Belediyelerin şirket eliyle halka ucuza götürdüğü ekmeği, suyu halka çok görüyorsunuz. Torba yasalarla 2024 yılında kaybettiğiniz belediyeleri işlevsiz hâle getirip halk ile belediyeleri karşı karşıya bırakmaya çalışıyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, teklifin diğer maddelerine gelince -milletvekili arkadaşlarımız maddelere göre görüşlerini aktaracaklar- bazı maddeler hakkında görüşlerimi aktarmak istiyorum.

21'inci maddede yer verilen "zemin ve temel etüt kuruluşu" tanımı nedeniyle binlerce jeoloji mühendisinin işsizlikle karşı karşıya kalacağını, ayrıca 22'nci, 23'üncü, 24'üncü maddelerde yer verilen düzenlemeler nedeniyle de yapı denetim sürecine

kısıtlamalar getirileceğini görmekteyiz. Deprem ülkesinde yaşıyoruz. Yapı denetim firmalarıyla ilgili Mecliste yapılacak olan düzenlemeler çok önem arz etmektedir.

Teklifin 28'inci maddesinde, maddenin geneline bakıldığında itiraz noktamız şudur: Madde, afetzedelerimizin mülkiyet sorunlarının kısmen çözümünü ya da kendi konutunu ürettiği hâlde tapu sorunu yaşayan afetzedelerin taksitli ödeme süreçlerinin kolaylaştırılması, depremzedelerin konut üretmek amacıyla çektiği kredilerin hacze konu olmaması hükümlerini içermektedir. Ne var ki madde, AFAD, TOKİ ya da Bakanlığın yürütmesi gereken hizmetler ve uhdelerinde olması gereken yetkilerin Kentsel Dönüşüm Başkanlığına devri ve bunların mali, idari denetimi açısından sorunludur. Teklifte Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına ait olan bazı yetkilerin doğrudan Kentsel Dönüşüm Başkanlığına devredilmesi, Başkanlığı kredi tahsis eden ve taşınmaz satışı yapan mali bir yapıya dönüştürmektedir. TOKİ ve Bakanlık haricinde ayrı bir kamu tüzel kişiliği bulunmayan Kentsel Dönüşüm Başkanlığına bu yeni teklif kapsamında neden yetki aktarıldığı, idari ve mali şeffaflık, özerklik ve sorumluluk hukuku, hesap verilebilirlik açısından son derece tartışmalıdır.

Ayrıca, Mera Kanunu kapsamındaki alanlarda yapılaşma desteğinin köy yerleşik alanı dışına taşırılması, koruma altındaki alanların inşaat alanlarına dönüştürülmesi yapısal bir genişlemeye işaret etmektedir. Başkanlık, bedelsiz devraldığı hazine taşınmazlarını Devlet İhale Kanunu'ndan muaf tutarak rayiç bedel ve belirli indirimlerle satma yetkisine sahip olacaktır. Bu durum, hem saydamlık ilkesine hem de açıklık ilkesine açıkça aykırıdır. Böylelikle, afet yönetiminin odağı sosyal ihtiyaçtan çıkarılıp geniş kapsamlı konut üretimi ve satış sürecine kaydırılacaktır. Bu kanun teklifiyle Mera Kanunu kapsamındaki alanlara yapılaşma desteğinin köy yerleşik alanı dışına taşırılması OHAL Kanunu'nun yer yönünden sınırlarının aşılması anlamına gelmektedir. Devletin, ticari bir gayrimenkul yönetimi planlamak yerine afete maruz kalanlara sosyal devlet ilkesini odağına alan, etkisi OHAL koşullarıyla sınırlı kalacak düzenlemeler yapması gerekmektedir.

Yine, maddelerde Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği ve iptal kararının gereğini karşılamasına yönelik düzenlemeler bulunsa da bu düzenlemeler iptal kararının gereğini karşılamıyor. Örneğin, 7'nci maddede çevre danışmanlık firmalarında çalışacak personelin nitelik ve niceliklerinin kanunla belirlenmesi ve kapsamının belirsiz olmaması gerekmektedir. Öte yandan, 29'uncu maddede iptal kararının gereği yeterince karşılanmamaktadır.

Sonuç olarak bu kanun teklifi, torba kanun teklifiyle yapıldığından temel kanun yapma şekillerine aykırıdır. Bazı maddeler açıkça Anayasa'ya aykırılık taşımaktadır. Bazı maddeler ise Anayasa Mahkemesinin iptal kararının gereğini yerine getirmemektedir.

Geçen yıl Kartalkaya'da hiç unutamayacağımız bir yangın felaketi yaşadık. Hayatını kaybeden vatandaşlarımıza bir kez daha Allah'tan rahmet, yakınlarına sabır diliyorum. Teklifte yangınla ilgili 4 madde getirilmesi önem arz etmektedir. Fakat, ülkemizde binaların yangın konusunda hem teçhizat hem donanım hem eğitim açısından ne kadar eksik olduğunu, ayrıca da bu konuda ne kadar denetimsiz olduğunu hep beraber gördük. Onlarca yıldan beri birikerek gelen eksiklikler bakanlıkların, belediyelerin, il özel idarelerinin, itfaiyelerinin teknik donanım ve insan kaynağı eksikliği nedeniyle kontrol edilemez durumda olduğu ortadadır. Yenilenmesi beklenen yangın yönetmeliği bir türlü yayımlanmadı, yetki karmaşası bakanlıklar arasında hâlâ devam ediyor. Ege'deki, Akdeniz'deki turistik tesislerin yangın yönetmeliğiyle ilgili, denetlenmesiyle ilgili denetlemeler sürmekte; 31 Mayıs'a kadar süre verilmişti fakat burada da bir karmakarışıklık söz konusudur.

Değerli milletvekilleri, turizm sektörü sadece döviz kazandıran bir alan değildir. Ben Meclisteki tüm grupların milletvekillerine, turizmi yakından takip ettikleri ve destekledikleri için teşekkür ederim. Türkiye'nin dünyaya açılan vitrini, güven algısının sahadaki karşılığı, milyonlarca insanın ekmeğiyle ayakta duran stratejik bir kalkınma alanıdır. Bu sektörün dili nettir: Güven varsa talep vardır, güven yoksa sektör durur. Bugün geldiğimiz noktada mesele artık "Turizm iyiye mi gidiyor, kötü mü gidiyor?" tartışması değildir. Mesele, küresel risklerin doğrudan Türkiye'nin turizm omurgasına temas ettiği yapısal bir baskı dönemidir. Orta Doğu'da büyüyen çatışmalar ve Rusya-Ukrayna savaşı yalnızca jeopolitik başlıklar değildir. Bu savaşın gölgesi artık Antalya'nın sahillerine düşmüştür, Ege'nin otellerine düşmüştür; Bodrum'un restoranlarına, İstanbul'un çarşılarına, Van'dan Mardin'e kadar ülkenin dört bir yanına kadar uzanmıştır.

Turizm, ekonomimizin yaklaşık yüzde 10-12'sini oluşturan güçlü ancak aynı zamanda kırılgan bir sektördür. Bu nedenle turizm, sadece ekonomik bir faaliyet değil aynı zamanda bir güven yönetimidir. Turizm yalnızca otellerden ibaret değildir. Bu sektör; çiftçinin ürününü, esnafın kazancını, çalışanın gelirini ve 50'den fazla yan sektörü doğrudan etkileyen geniş bir ekonomiyi kapsar. Bu nedenle, bugün, bu zincirin tamamı ciddi bir risk altındadır. 2026 yılında yaşanan olumsuz gelişmeler, sezonun en kritik başlangıç dönemi olan Nevruz ve Paskalya takvimine denk gelmiş, ülkemize olan talebi daraltmıştır. İran ve çevre ülkelerden gelen turist sayısında ciddi düşüşler yaşanmış; Elâzığ, Van, Ağrı, Hakkâri, Mardin, Gaziantep, Trabzon gibi şehirlerimizi bu dönemde olumsuz etkilemiştir yani tüm ülkeyi olumsuz etkiliyor bu yaşananlar.

Bugün sahadan gelen tablo nettir: Rezervasyon hızında yüzde 20-25'e varan yavaşlama, artan iptaller ve turistlerin davranış şekli değişmiştir. Talep tamamen kaybolmamış ancak rezervasyonlar ertelenmeye başlamıştır. Artık, erken rezervasyon değil son dakika kararları belirleyicidir. Bu durum, sektörün önünü görmesine mâni olmaktadır.

Bakınız, çok açık söylüyorum: Bu daha bir başlangıç; eğer bu kriz derinleşirse yaz sezonunda kayıp büyüyecektir, sonbaharda pazar kaybı kalıcı hâle gelecektir ve Türkiye, sadece bir sezon değil yıllar sürecek bir rekabet kaybı yaşayacaktır.

Aynı anda rakiplerimizde neler oluyor biliyor musunuz? İspanya doluyor, Yunanistan fiyat artırıyor, İtalya talebi yönetiyor. Biz ne yapıyoruz? Otellerimiz indirim yapıyor, fiyatlarını kırıyor, kârından vazgeçiyor, kendi kendine krizi yönetmeye çalışıyor. Türkiye ucuzlayarak ayakta kalmaya çalışıyor, rakipleri pahalılaştırarak büyüyor. Bizim için bu tablo sürdürülebilir olmayacaktır.

Bu sadece bir fiyat farkı değildir, bu iki farklı turizm modelidir; biri değer odaklı büyürken diğeri sadece sayılarla ayakta kalmaya çalışıyor. Değer üretmeyen model uzun vadede pazar kaybetmeye mahkûmdur.

İran merkezli kriz sadece talebi düşürmüyor, maliyet baskısını da oldukça artırıyor. Petrol fiyatlarının artırılması, jet yakıtının yükselmesi, uçuş maliyetlerinin yükselmesi, belirsizlik nedeniyle uygulanan ücretsiz izinlerle kalifiye personel açığının başlaması bugün sektörün azalan talep ile artan maliyetlerin kısılacı altında kalmasına sebep oluyor.

Bu tabloyu doğru okumak lazım, çözüm açıktır: Konaklama vergisinin yarıya indirilmesi veya kaldırılması bu dönemde elzemdir. ÖTV ve vergi yüklerinin hafifletilmesi, enerji ve ulaşım maliyetlerindeki desteğin sağlanması, SGK prim desteği verilmesi,

havacılık ve tur operatörlerine finansal destek sunulması; bunlar sadece teşvik değildir, ülke ekonomisine yapılacak olan yatırımlardır.

Tanıtım politikaları güven algısını güçlendirecek şekilde yeniden kurgulanmalıdır. Turizm Geliştirme Ajansının bu dönemde önemli rol üstlenmesi gerekir. İç turizm de bu yapının sigortasıdır, güçlü bir iç pazar kriz dönemlerinde en büyük dayanaktır. Tatil kredisi gibi iç turizmi destekleyici önlemler alınmalıdır.

Ekonomi Koordinasyon Kurulu, ilgili bakanlıklar, Odalar ve Borsalar Birliği, Turizm Geliştirme Ajansı, Bankalar Birliği -ki Covid döneminde çok büyük destek olmuşlardır hem kamu bankaları hem Bankalar Birliği olarak- hava yolu şirketleri, turizmle ilgili sivil toplum örgütleri ve sektör temsilcileri bir an önce aynı masaya oturmak zorundadır çünkü turizm, Türkiye'nin stratejik ve cari açığa katkıda bulunan en önemli sektördür. Parçalı yönetim ve siyasi ayrışma turizmde kayıp üretir.

Son olarak şunu ifade etmek isterim: Turizm sektörü, zayıf olduğu için değil doğru yönetilmediğinde kırılgan hâle gelir. Unutmayalım ki turizmde pazarı kaybetmek ve fiyat düşüşü hızlı olur, pazarı yeniden kazanmak ve fiyat artışı ise uzun zaman alır.

Yüce Meclisi saygılarımla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çorabatır, teşekkür ediyorum.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.11

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 22.17

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Nurten YONTAR (Tekirdağ)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 87'nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum. 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şahısları adına ilk söz, Mersin Milletvekili Gülcan Kış'a ait.

Sayın Kış, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin tümü üzerine şahsım adına söz aldım.

Öncelikle bir eleştiriyle başlamak istiyorum. Adına "Tapu Kanunu" dediğiniz bu teklifin içinde çevre danışmanlık firmaları var, TOKİ'ye mirasçılık belgesi düzenleme yetkisi var, belediye şirketlerini Cumhurbaşkanı iznine bağlayan düzenlemeler var; hazine taşınmazları, acele kamulaştırma, 2/B arazileri var; var da var. "Tapu" başlığı altında, birbirinden tamamen kopuk onlarca düzenlemeyi tek bir kanuna sıkıştırıyorsunuz. Bu anlayış, Meclisin denetim ve tartışma imkânını ortadan kaldıran bir torba yasa anlayışıdır.

Değerli milletvekilleri, bu teklifin en kritik düzenlemelerinden biri 17'nci maddedir. Bu maddeyle, belediyelerin bağlı kuruluşlarının ve kontrolündeki şirketlerin yeni şirket veya kooperatif kurmaları, ortak olmaları, sermaye koymaları ya da hibe dâhil her türlü yolla hisse edinmeleri partili Cumhurbaşkanının iznine bağlanmaktadır. Belediyelerde şirketleşme modelini bu ülkeye getiren de yıllarca uygulayan da sizsiniz. Belediyeler sizin elinizdeyken bu model hizmet üretme aracıydı; ne zaman 2019'da büyükşehirleri kaybetmeye başladınız, ne zaman 31 Mart 2024'te yereldeki dengeler değişti, işte o zaman aynı yetkiler birden bire sakıncalı hâle geldi. Önce SGK ve vergi borçları gerekçesiyle belediyelerimizin ödeneklerini kestiniz, sonra "Silkeleyin." diyerek açıkça hedef gösterdiniz; ardından çıkardığınız düzenlemelerle belediyelerin yetkilerini adım adım daralttınız. Tokmak sizdeyken sorun yoktu, tokmak milletin iradesiyle elinizden çıkınca bu yetkileri budamaya başladınız. Bugün geldiğimiz noktada da belediyelere diyorsunuz ki: "Şirket kuracaksan, ortak olacaksan, sermaye koyacaksan, hibe yoluyla hisse edineceksen Cumhurbaşkanından izin alacaksın." Bu, belediyeleri hizmet üretirken Ankara'nın siyasi onayına mahkûm etmek demektir. Üstelik, bu, tek başına bir düzenleme değildir; son yıllarda çıkardığınız yasalarla belediyelerin gelirleri azaltılmış, giderleri artırılmış, finansmana erişimleri de zorlaştırılmıştır. İller Bankasından yeterli destek verilmezken genel aydınlatma giderleri gibi kalemlerle milyonlarca liralık ek yük belediyelerin üzerine bırakılmıştır. Belediyelerimizin onay vermediği projeler Ankara'dan geçirilebilir hâle getirilmiş, alınan yıkım kararları da imar aflarıyla etkisizleştirilmiştir. Şimdi de bu maddeyle yerel yönetimlerin ekonomik karar alma yetkisi tamamen merkeze çekilmektedir. Bu düzenlemeyle asıl amacınız yerel demokrasiyi zayıflatan, seçilmiş iradeyi de etkisizleştiren bir müdahaledir.

Değerli milletvekilleri, belediyelerimiz zaten Sayıştay tarafından denetlenmektedir; meclis denetimine de iç ve dış denetime de tabi durumdalar. Sorun denetimse bunu güçlendirelim ama siz "denetim" demiyorsunuz "izin" diyorsunuz. Açıkça ifade edecek olursam denetim, hukuk devletinin aracıdır; izin rejimiyse tamamen siyasi vesayetin aracıdır. Bu düzenleme yerel yönetim özerkliğiyle de bağdaşmamaktadır. Siz belediyeyi her kararında Ankara'nın onayına muhtaç bırakırsanız, o belediye artık yerel yönetim olmaktan çıkar, merkezî idarenin taşra birimine dönüşür. Madem belediyelerin şirket kurmasına, ortak olmasına, hibe kabul etmesine ve kaynak üretmesine dahi izin vermeyeceksiniz, o zaman açıkça "Bizim derdimiz denetim değil, seçimle kaybettiğimiz belediyeleri yetkiyle baskı altına almak istiyoruz." demektesiniz.

Değerli milletvekilleri, teklifin bir başka düzenlemesi de Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına yeni yerleşim alanları için kamu arazilerini devralma, özel mülkiyetteki taşınmazlara ise acele kamulaştırma yetkisi vermesidir. Acele kamulaştırma olağan bir yöntem değildir, istisnadır; savaş, afet, kamu güvenliği gibi zorunlu hâller için öngörülmuş olağanüstü bir yoldur ama siz, bunu "sosyal konut" gerekçesiyle olağan bir araca dönüştürmektesiniz. Sosyal konut elbette gereklidir, dar gelirli yurttaşın barınma hakkı elbette korunmalıdır ama sosyal konut yapmak başka bir yurttaşın mülkiyet hakkını ölçsüz biçimde ezmenin gerekçesi de olamaz. Acele kamulaştırma kararıyla idare taşınmaza hızla el koyabilir, yıkım yapabilir, inşaata başlayabilir; vatandaş daha mahkemede hakkını ararken toprağı fiilen elinden çıkmış olacaktır, sizin hukuk anlayışınız tam da budur.

Değerli milletvekilleri, bu teklif zemin etüdü ve temel etütlerde de ciddi bir merkezileştirme getiriyor. Yetkilendirme ve denetim süreçleri tamamen Bakanlığa bırakılıyor. Üstelik bu hizmetler bireysel mühendislik faaliyetleri olmaktan çıkarılarak yalnızca Bakanlığın yetki verdiği tüzel kişilere veriliyor. Burada büyük bir sorun var: Denetim süreçleri açık değil, yetkilendirme kriterleri de belirsiz. Mühendislik meslek odaları da bu düzenlemenin meslek alanını daraltacağını açıkça söylemektedirler. Dahası, mühendislik kökeni olmayan firmaların bu alana girmesinin de önü açılmaktadır. Denetimin kamu yerine özel kuruluşlara bırakılması da ayrı bir risk taşımaktadır. Bu, kamusal güvenlik meselesi olan bir alanı piyasa faaliyetlerinin parçası hâline getirecektir. Üstelik, Bakanlığa koşulsuz şartsız bu hizmet bedellerini de 2 katına kadar artırma yetkisi verilmektedir. Bu da açıkça yasama yetkisinin devri anlamına geliyor.

Değerli milletvekilleri, kanun teklifinin 18'inci ve 19'uncu maddelerinde hazine taşınmazlarının atıl olduğu gerekçesiyle tahsisleri iptal ediliyor, bu taşınmazların tasarrufu doğrudan Bakanlığa bırakılıyor. Burada açık bir sorun var: "Atıl taşınmaz" tanımı neden belirsiz bırakılıyor? Hangi taşınmaz, hangi ölçütte, hangi kamu yararı gerekçesiyle kimin tasarrufuna geçirilecek? Yerelin ihtiyacı, belediyelerin ve kamu kurumlarının planları dikkate alınmadan tüm yetki merkezde toplanıyor. Bu düzenleme, taşınmazların etkin kullanımı değil karar yetkisinin tek elde toplanmasıdır. Kentsel dönüşüm ve sosyal konut gibi gerekçelerle bu başlıkların arkasına sığınarak kamu taşınmazlarının nasıl ve kime tahsis edileceği belirsiz bırakılmaktadır. Bu hâliyle düzenleme şeffaflıktan uzak, denetimi zayıf ve keyfî uygulamalara açık bir yapı kurmaktadır.

2/B alanlarına gelince hazine taşınmazları ve tarım arazilerine ilişkin satışlarda süreleri yine uzatıyorsunuz. Bunu daha önce de denediniz ama sorun çözülmedi, süre uzatmak çözüm değildir; asıl mesele bu taşınmazların kime, hangi bedelle ve hangi kamu yararı gözetilerek satıldığıdır. Tarım arazileri korunmadan, adil ve şeffaf bir sistem kurulmadan bu düzenlemeler sadece sorunu ertelemektedir.

Değerli milletvekilleri, depremzedelere sağlanan hibe ve kredilerin hacze konu olmamasını olumlu buluyoruz ancak aynı maddeyle Kentsel Dönüşüm Başkanlığına verilen geniş yetkiler ciddi sorunlar doğurmaktadır. Teslim alınmayan konutların bedelsiz devri ve ihale dışı satışı ne anlama geliyor? Bu süreç hangi denetimle, hangi şeffaflıkla yürütülecektir? Bakanlık ve TOKİ varken neden yeni bir yapı üzerinde bu kadar yetki toplanıyor? Bu düzenleme, deprem konutlarını sosyal bir ihtiyaç alanından çıkarıp denetimi zayıf, şeffaflığı belirsiz bir mali yapıya da dönüştürmektedir.

Değerli milletvekilleri, bizim itirazımız, hizmete değil hizmet bahanesiyle kurulan bu merkeziyetçi düzene; bizim itirazımız, sosyal konuta değil sosyal konut gerekçesiyle acele kamulaştırmanın olağanlaştırılmasına; bizim itirazımız, belediye şirketlerinin denetlenmesine değil belediyelerin siyasi onaya mahkûm edilmesine; bizim itirazımız, çevre yönetmeliğine değil çevre denetiminin piyasa ilişkilerine teslim edilmesinedir.

Sonuç olarak, bu teklif, yalnızca teknik bir düzenleme değildir; mülkiyet hakkından yerel yönetim özerkliğine, çevre denetiminden sosyal konut politikalarına kadar çok geniş bir alanda ciddi sonuçlar doğuracak bir metindir. Bu nedenle aceleye getirilemez, torba mantığıyla geçirilemez, belirsizlikleri de görmezden gelinemez.

Bakın arkadaşlar, belediyeleri zayıflatarak kentleri güçlendiremezsiniz, yereli merkeze bağlayarak hizmetleri hızlandıramazsınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kış, lütfen tamamlayın.

GÜLCAN KİŞ (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Vatandaşın tapusuna, belediyenin şirketine, çevrenin denetimine aynı anlayışla müdahale ederseniz bunun adı "reform" olmaz, olsa olsa "otoriter rejim" olur. Bu Meclisin görevi de yürütmeye sınırsız yetki vermek değildir, millet adına denetim yapmaktır. Hukuku güçlendirmeyen, yereli zayıflatan, mülkiyet hakkını tartışmalı hâle getiren ve belirsizlikleri büyüten bu anlayışı kabul etmediğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kış, teşekkür ediyorum.

Şahısları adına ikinci söz, Hatay Milletvekili Adem Yeşildal'a aittir.

Sayın Yeşildal, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ADEM YEŞİLDAL (Hatay) - Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz; sizleri ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. Bugün, 250 sıra sayılı Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ni görüşüyoruz.

Sözlerimin başında bir yanlış anlaşılmayı ifade etmek istiyorum. Benden önceki hatibin hâlihazırda meri mevzuatımızda geçerli olan yerel yönetimlerin, belediyelerin şirket kurmasına ilişkin mevzuat sanki bu yasa teklifinde öneriliyormuş gibi ifade ettiğini ifade etmek istiyorum. Burada yapılan, geçmiş dönemde, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçişte Bakanlar Kurulunda olan yetki Cumhurbaşkanlığı makamına bırakılmış gibi; burada ise tam tersi, belediyelerin kurumların müsaadesiyle kurulacak şirketlerin belediye meclislerinde hibe yoluyla, dışarıda kurulmuş olan şirketlerin hibe yoluyla alınarak... Aslında mevcut meri yasadaki maddenin boşa düşürülmesinin önüne geçmek istiyoruz. Öncelikle bunu ifade etmek istiyorum çünkü burada yerel yönetimlerin de çok ciddi mağduriyetleri oluyor ve kurulan, dışarıda kurulmuş olan şirketlerin devriyle aslında o şirketlerin geçmişe dönük borçları ve yükleri de yerel yönetimlerin üzerinde kalmış oluyor. Bunu, bu yasal mevzuatı boşa düşüren düzenlemeyi burada sizlere sunmuş oluyoruz.

Tabii, esasen bu yasa teklifi 14 kanun ve 1 kanun hükmünde kararnamede değişiklik öngörmektedir ve şunu ifade etmem gerekiyor: Toplumumuzun birçok kesiminin beklentilerini karşılayacak, geniş kitlelerin sorunlarını çözecek önemli düzenlemeleri içermektedir.

Özellikle kalabalık ve toplu yaşamın olduğu sitelerde âdeta kira bedelleriyle yarışan fahiş aidat meselesine çözüm üretilecek. Düzenlemeyle site yöneticilerinin aidat belirleme, avans belirleyip toplama ve yönetim planı oluşturma gibi yetkileri kat malikleri genel kuruluna onaylatma zorunluluğu getirilerek suistimallerin önüne geçilmek istenmektedir. Site yönetimi tarafından belirlenen avans miktarı belirli usullere göre itiraz hâlinde kat malikleri genel kurulunun onayına getirilirken bu düzenlemeyle kat malikleri kurulu asli unsur hâline getirilmiş ve kat malikleri kurulunun onayı olmaksızın aidat belirleme, avans belirleme ve toplama söz

konusu olmayacaktır. Bu çerçevede, malik sayısının fazla olduğu toplu yapılarda yönetim planlarının değiştirilmesinde farklı zorluklarla karşı karşıya kalınmıştır. Burada mevzuatta beşte 4 olan çoğunluğun da üçte 2 olarak değiştirilmesini önermekteyiz.

Bununla birlikte, gayrimenkul değerlendirme kuruluşlarının elinde bulunan değerlendirme raporlarını elektronik ortamda Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne sunmalarını zorunlu hâle getirmektedir ve bununla ilgili, aslında, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünde bir hafıza oluşturulması söz konusu olacaktır.

TOKİ tarafından sosyal konut yapım işleriyle ilgili sınırlı ve süreli damga vergisi istisnası getirilmektedir. Bu düzenlemeyle Çevre Şehircilik Bakanlığımız tarafından devam ettirilen 500 Bin Sosyal Konut Projesiyle vatandaşımızın daha uygun fiyatla sosyal konuta ulaşması sağlanacaktır.

Ayrıca, diğer bir maddeyle, yapı kooperatiflerinde süregelen sorunlar nedeniyle son konut tamamlanmadan ve kesin maliyet hesabı yapılmadan ortaklara tapu devrinin yapılmasının önüne geçilecektir. On beş yıl, yirmi yıl, otuz yıl sürüp vatandaşın mağdur olduğu kooperatiflerle ilgili tedbir almış olacağız.

Yine, Genel Kurulumuzun takdirine sunduğumuz yasa teklifiyle, Anayasa Mahkemesinin kararı doğrultusunda "çevre danışmanlık firması" tanımı yerine "yetkilendirilmiş kişi" tanımını eklemek suretiyle Anayasa Mahkemesinin iptalinin gereğini yerine getirmiş olacağız. Bununla birlikte, alt düzenlemeleri de yasa teklifimizde sunuyoruz.

Diğer bir maddede TOKİ işlemlerinin elektronik ortamda görüntülenebilmesi ve uzaktan kimlik doğrulama yapılabilmesi gibi pratik çözümleri de bu mevzuat düzenlemesiyle halkımızın hizmetine sunmuş olacağız. Ayrıca, Toplu Konut İdaremizin dava ve icra işlemlerinde teminattan muaf tutulmasını yasa teklifimizde takdirlerinize sunmaktayız.

Ayrıca, kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşınmazlardan uygulamaya dâhil edilecek alanlar ile özel mülkiyete tabi diğer bütün taşınmazların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından sosyal konut alanları için devir ve acele kamulaştırma yapılabilmesi imkânları tanınmaktadır. Dikkatinize sunarım, sadece sosyal konut projeleriyle ilgili Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına acele kamulaştırma yetkisi sunmaktayız.

Yine, bu teklifimizle kaçak yapılaşmanın önüne geçmek amacıyla hazır beton tedarikçilerine de bir sorumluluk yüklemekteyiz. Bundan sonra beton üreticileri bu betonun nereye döküleceğini, ruhsatlı yapıya gidip gitmediğini de sorgulayıp belgeleri alacaklar ve kaçak yapılaşmanın da önüne geçmiş olacağız deprem kuşağında olan bir ülke olarak.

Yasa teklifimizde, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının bağlı, ilgili ve ilişkili kurum kuruluşlar arasında veya bu kurum ve kuruluşlardan Maliye hazinesine devrinin hızlandırılması ve bürokrasinin azaltılması amacıyla resmî şekil şartlarının aranmayacağı yönünde bir düzenleme de vardır.

Ayrıca, Konya ilimizin Akşehir Gölü'ne ait kıyı kenar çizgisinden kaynaklanan mülkiyet problemiyle ilgili yıllara sari devam eden davalar vardır. Bunu da düzenlemenin içerisine koyuyoruz ve binlerce vatandaşımızın bu sorununu da inşallah çözmüş olacağız.

Ayrıca, 2/B alanlarında bulunan taşınmazların 6292 sayılı Kanun, hazineye ait tarım arazilerinin gene 6292 sayılı Kanun ile 4706 sayılı Kanun, hazineye ait taşınmazların 4706 sayılı Kanun'un geçici 22'nci maddesi, yapı kayıt belgesi alınan yapıların bulunduğu hazineye ait taşınmazların 3194 sayılı Kanun'un geçici 16'ncı maddesi, hazineye ait taşınmazların 4706 sayılı Kanun'un geçici 18'inci maddesi kapsamında satışına ilişkin olarak başvuru ve ödeme süresini geçiren vatandaşlara yeniden başvuru ve ödeme süresi tanınmaktadır. Yapılan etki analizinde 2/B ve benzeri düzenlemeler kapsamında yüz binlerce vatandaşımıza bir hak tanınmış olacak.

Dolayısıyla Genel Kurulumuzun takdirine sunulan bu yasa teklifi geçtiği takdirde geniş kitlelerin, yüz binlerce vatandaşımızın sorununa çözüm üretecek önemli maddeler söz konusudur diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Yeşildal, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Teklifin maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Birleşime iki dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.39

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 22.40

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Nurten YONTAR (Tekirdağ)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 87'nci Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir konu bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 29 Nisan 2026 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 22.41